

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 10. APRILA 1975

ŠTEVILKA: 14. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

DELAJSKE JESENICE SO PRIPRAVILE SLAVNOSTEN SPREJEM ŠTAFETI MLADOSTI

Štáfeta mladosti s pozdravi in najlepšimi željami tovarišu Titu za 83. rojstni dan, je letos začela pot v malem, z revolucionarnim bojem pretkanem istrskem mestecu Labinu. Na mostu čez Dragonjo so štáfetno palico sprejeli slovenski mladinci, ki so jo ponesli ob obali v notranjost Primorske in naprej proti Gorenjski... Sedaj štáfeta nadaljuje pot po ostalih republikah, 25. maja pa bo štáfetna palica izročena tovarišu Titu.

V tridesetletnem obdobju v svobodni domovini štáfeta mladosti iz leta v leto postaja množičnejša, vedno več je nosilcev štáfetne palice, ki skozi številne kraje in mesta, mi-

mo spominskih obeležij in spomenikov revolucije, nosijo skromno, a hkrati najlepše darilo velikanu narodnoosvobodilnega boja in izgradnje samoupravnega socializma

tovarišu Titu za njegov rojstni dan. Mladostna vedrina sije z obrazov nosilcev štáfetne palice, ko lahkih korakov tečejo skozi mesta, skozi partizanske vasice, preko zelenih hribov... Štáfeta mladosti danes predstavlja simbol mladosti, revolucionarno moč mladega rodu, da je le-ta pripravljena graditi naprej našo domovino, krepiti bratstvo in enotnost med vsemi narodi in narodnostmi SFR Jugoslavije prav takšno kot se je kalilo v dneh narodnoosvobodilnega boja. Vse to so naloge, tisoče nalog, velikih in majhnih, socialistična domovina pa je prepričana, da jo mlada generacija ne bo razočarala. To smo hoteli povedati za uvod in prepričani smo, da v srcih mladincev gorenjskega delavskega centra plapolajo iste misli.

Prvega aprila, nekaj po devetnajsti uri, je zvezna štáfeta prispela v jeseniško občino. Izpred spomenika padlih na Poljanah so jo prvi ponesli mladi iz obrata Iskra na Blejski Dobravi. Štáfeta je zatem nadaljevala pot čez Poljane, po cesti Podmežakljjo, preko Hermanovega mosta, skozi podvoz in po Titovi cesti do gledališča Tone Čufar. Na Titovi cesti sta se zvezni štáfeti priključili še dve in sicer tradicionalna, že osemindvajseta triglavska štáfeta ter letos prvič štáfeta naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini. To štáfeto je letos organiziralo slovensko kulturno društvo Triglav iz

(Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje na 5. str.)

PRI ENEM SAMEM REMONTU JE AVTOR IZBOLJŠAVE PRIHRANIL 1.048.153 DINARJEV

Za potrebe dveh plavžev v železarni Jesenice nujno potrebujejo pet ogrevalcev zraka (kavparjev), ki morejo biti redno in vzorno vzdrževani. Ciklus rednih remontov ogrevalcev zraka zaradi nezadostnega sistema čiščenja plinov pri ogrevanju zraka je tak, da se mora redno letno izvršiti remont vsaj na enem izmed petih kavparjev. Pri vsakoletnem remontu so morali plavžarski zidarji do sedaj zamenjati ogromno količino kvalitetne šamotne opeke. Številne remonte na ogrevalcih zraka so izvrševali visoko kvalificirani zidarji podjetja Vatrostalna iz Zenice. Nujno potrebni vsakoletni remontu so običajno kasneli kar je seveda imelo negativne posledice pri proizvodnji surovega železa v plavžih.

Avtor tehnične izboljšave štev. 2151 Vinko Rotar, inšpektor za industrijske peči, je na osnovi večletnih izkušenj in znanja pri vzdrževanju industrijskih peči pristopil k izvedbi novega tehnološkega postopka pri vsakoletnem remontu kavparjev pri jeseniških plavžih. Avtor tehnične izboljšave ni iz ogrevalcev zraka odstranil vse šamotne opeke temveč samo sloj nataljene, najbolj obremenjene šamotne opeke, kjer se giblje temperatura v višini 1300 stopinj Celzija.

S tem novim tehnološkim posegom je avtor bistveno skrajšal dolgotrajen remont in ga pomembno pocenil, ker je zmanjšal porabljenost količino kvalitetne šamotne opeke iz Arandjelovca. Izračun prihrankov in koristi, ki ga je sestavil sektor za ekonomiko in so ga potrdile tudi računovodske službe izkazuje 1.048.153 din. Stroški remonta na enem kavperju so pred uvedbo nove tehnologije znašali 1.729.953 din, po novem pa znašajo samo 599.134 din.

Novo tehnologijo remonta ogrevalcev zraka so pozitivno ocenili in priporočili tudi odgovorni in pristojni metalurški in termični strokovnjaki in izvedenci. Komisija za inovacije pri TOZD Talilnice je na osnovi pozitivnih ocen in priporočil nagradila prizadevnega novatorja Vinka Rotarja z akontacijo 3.000,00 din po preteku enega leta pa je avtor upravičen do nove novatorske odškodnine na osnovi ponovno izraču-

nanih prihrankov in koristi, ki bodo verjetno presegle predvidene prihranke in koristi.

Pozdravni govor pred odhodom štáfete mladosti iz Železarne je imel predsednik TK ZSMS Vasilij Koman

Z GRADBIŠČA NOVE HLADNE VALJARNE

Po zelo ugodnem vremenu v zimskem času, ko so se dela na gradbišču lahko odvijala nemoteno, nas je v drugi polovici marca in v začetku aprila presenetilo zelo slabo vreme. Zaradi tega so praktično tri tedne stala skoraj vsa dela na gradbišču. Tekla so le dela na projektiranju, sklepanju pogodb za razna dela in na pripravi materiala za gradnjo.

Slabo vreme ni le preprečilo izvajanje del, ampak je povzročilo tudi škodo na napravah. Dne 1. aprila se je namreč porušil del strehe na hali hladne valjarne. Posebna komisija je ugotovila naslednje:

Podjetje Palk iz Šibenika je prekrivalo streho hal. Zaradi kasnitve del na konstrukciji hal in s tem tudi na strehi, smo želeli čimprej dobiti vsaj zaslonno prekritje hal. Odločili smo se le za prvo plast strehe, ki je iz mehke aluminijaste pločevine (AL TR 40/230 — 99,9 odstotkov AL) ter ni normalno nosilna in za ojačitve, ki so na tej pločevini iz profila omega. Plast izolacije in drugo nosilno pločevino iz Al Mg — 1 trda (AL TR 40/125), smo nameravali položiti pozneje, ko bi s prvo plastjo pločevine ujeli gradnjo konstrukcije strehe.

Dne 28. marca so monterji delo na prekrivanju s prvo plastjo pločevine prekinili zaradi sneženja in zaradi varnosti delavcev na strehi (drsenje, delo z električnimi aparati). Zaradi prekinitve dela ni bil na petem nadstropniku postavljen omega profil, ki bi zadrževal drsenje snega. Tako je sneg zdrsnil z nadstropnika ter padel 2,5 metra globoko na streho in pri tem odtrgal pločevino. Porušilo se je 486 kvadratnih metrov strehe in pri tem nastala škoda približno 70.000 dinarjev.

V tem tednu nadaljujemo z deli na konstrukciji in prikrivanju hal, na temelju sendzimir ogródja, dresirnega ogródja, zvonastih peči in na podhodu pod hladno valjar-

no. V prejšnjem tednu se je vrnila skupina naših sodelavcev iz ZDA, kjer so reševali še vrsto odprtih vprašanj glede dokumentacije. Posebno pozornost so posvetili stanju izdelave opreme in rokom dobave. Po ogledu tovarn dobaviteljev, so ugotovili, da izdelava napreduje zelo dobro. Tudi kvaliteta dela je dobra in lahko pričakujemo, da bomo imeli zelo solidno opremo. Tudi dobavni roki niso bistveno podaljšani in lahko pričakujemo prvih nekaj sto ton opreme iz ZDA najkasneje v mesecu juniju. Na ta način bo potrebno mnogo naših naporov, da bomo to opremo pravočasno in pravilno transportirali, skladiščili in carinili, še več naporov pa bo treba, da bodo temeljni naprav pripravljeni za začetek montaže v mesecu juliju in avgustu.

DOBILI SMO POSLOVNO SKUPNOST ZA JEKLO

Preteklo sredo, 2. aprila, so v gospodarski zbornici v Ljubljani podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelovalcev in predelovalcev jekla. Podpisniki sporazuma so: Slovenske železarnice, združena podjetja Strojgradnje Ljubljana, združena elektrokovinska industrija (Iskra, Gorenje) Ljubljana, Agros, združena industrija kmetijskih strojev in opreme Zalec in tovarna avtomobilov Maribor. Ob svečanem podpisu je spregovoril generalni direktor Slovenskih železarn Gregor Klančnik, čigar govor v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Osvobojeno in združeno delo postaja sila, ki bo v prihodnosti spodbujala in pospeševala gradnjo našega samoupravnega socializma. Današnji podpis samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla je pomemben integracijski dosežek, saj bo odsejal največji del kovinske sfere, ki predstavlja 35 odstotkov industrijskega potenciala, povezan v enotno poslovno družino.

POTEK V ZARODKU

Dolg je bil proces združevanja sredstev in dela v novo poslovno skupnost izdelave in predelave jekla. Ni naključje, da so pri tem pomembne vloge odigrale Slovenske železarnice in bile pobudnik ter gonilna sila. Slovenske železarnice so organizirano združeno delo, ki imajo z vsemi TOZD, delovnimi organi-

zacijami in sestavljenimi organizacijami združenega dela s področja kovinske ter elektro industrije SR Slovenije poslovno zvezo, skupno usodo in enoten interes. V tem je tudi razlog, da so že pred tremi leti posredovale zamisel o večji povezanosti ter medsebojni poslovni odvisnosti s predelovalci jekla.

Ideja o povezovanju grupacij cestnih ter železniških vozil, bele tehnike, strojgradnje ter jeklenih konstrukcij z združenim podjetjem Slovenske železarnice je bila prvič iznesena na sestanku, ki ga je v klubu poslancev, dne 23.6. 1972 sklical in vodil predsednik CK ZKS France Popit. Pol leta zatem je bil na sestanku v zgradbi CK ZKS, dne 21.12. 1972, ki ga je prav tako vodil predsednik France Popit, posredovan takrat že jasno oblikovan

(Nadaljevanje na 2. str.)

PRVO TROMESEČJE BOLJŠE KAKOR LANSKO LETO

Doseženi rezultati v posameznih proizvodnih temeljnih organizacijah združenega dela in Železarne kot celote nam kažejo, da smo v prvem tromesečju plan skupne proizvodnje dosegli s 102 odstotkom, pri izvrševanju plana gotove proizvodnje pa smo za 1,9 odstotka zaostali za planirano količino.

V TOZD Talilnice so trimesečno obvezo v skupni proizvodnji presegli za 3,1 odstotka, v TOZD Valjarne za 1,6 odstotka, v gotovi proizvodnji pa so zaostali za 2,7 odstotka za planom in v TOZD Hladna predelava so trimesečni načrt dosegli z 99,7 odstotka, plan gotove proizvodnje pa so presegli za 1,1 odstotka.

Največji presežek trimesečnega plana skupne proizvodnje so dosegli sodelavci na plavžu, in sicer 24,2 odstotka, sledijo sodelavci v profilarni s 16,1 % presežkom, jeklovleku s 7,3 % presežkom, elektro jeklarni s 6,3 % presežkom itd.

Podrobne rezultate o izvršitvi programa skupne in gotove proizvodnje ter odpreme po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in posameznih obratih v prvem tromesečju s komentarji direktorjev TOZD, boste lahko prebrali v naši prihodnji številki Železarja.

DOBILI SMO POSLOVNO SKUPNOST ZA JEKLO

(Nadaljevanje s 1. strani)
predlog o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, kateri do današnje končne izpeljave ni preprekel nobenih vsebinskih sprememb.

Iz tega se vidi, da se je zamisel o ustanavljanju poslovnih skupnosti s proizvajalci na eni in porabniki na drugi strani v slovenski črni metalurgiji ter kovinski industriji rodila že pred novo ustavo. Ustava je pozneje to kvaliteto vpeljala kot obvezen sistem odnosov v družbenem delu.

Na žalost so druga tekoča dela — ustanavljanje TOZD, združevanje v sestavljeno organizacijo združenega dela, uveljavljanje ustavnih določil v prakso, prenašanje sredstev SR Slovenije na TOZD in druga opravila, zavrla postopek ustanavljanja poslovne skupnosti. Kljub prizadevanju iniciativnega odbora niti v roku do 31.12. 1974, kot ga je aprila leta 1973 predpisal zakon o prenosu sredstev SR Slovenije na TOZD črne metalurgije ter kovinske industrije, poslovna skupnost ni bila ustanovljena. Najprej smo morali pol leta čakati na družbeni dogovor o načelih za oblikovanje poslovne skupnosti in predelave jekla, ki je bil med partnerji: izvršnim svetom skupščine SR Slovenije, gospodarsko zbornico Slovenije in Slovenskimi železarnami, končno 8. 11. 1974 podpisana. Zatem je sledil postopek izdelave predloga in sprejemanje dokumenta po TOZD, ovire za sklenitev samoupravnega sporazuma pa so bile predvsem bremena, ki bi jih morala s prenosom sredstev SR Slovenije v poslovne sklade pokrivati TOZD iz svojega dohodka. Šele tik pred podpisom smo končno dobili od republiškega sekretariata za finance zagotovilo o izdaji zakonskih predpisov, ki bodo TOZD na poslovni sklad, formiran iz prenešenih sredstev SR Slovenije, opretili družbenih finančnih obveznosti.

OB ROJSTVU POSLOVNE SKUPNOSTI

Danes ustanovljena poslovna skupnost izdelovalcev in predelovalcev jekla zajema naslednje sestavljene organizacije združenega dela:

- Slovenske železarne — združeno podjetje Ljubljana,
- Združena podjetja strojegradnje Ljubljana,
- Združeno podjetje elektrokovinske industrije Ljubljana,
- Agros — združena industrija kmetijskih strojev in opreme Zalec,
- Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor.

Skupaj ta poslovna skupnost zajema 76.000 zaposlenih, leta 1974 pa so ustanovitelji imeli 27 milijard dinarjev celotnega dohodka in okrog 160 milijonov dolarjev izvoza. Razsežnosti nove poslovne skupnosti so torej izredno velike. Glavni namen za združitev petih največjih SOZD s področja proizvodnje in predelave jekla Slovenije pa je:

- pospeševanje s predelavo prilagojene proizvodnje jekla,
- strukturalno usklajevanje in plemenitenje izdelave ter predelave jekla,
- usklajevanje razvojnih programov železarstva s kovinsko ter elektro industrijo,
- sklepanje skupnih poslov ter vzajemno nastopanje na domačem ter zunanjih tržiščih,
- usklajeno nastopanje pri vodenju enostavne in razširjene reprodukcije ustanoviteljev poslovne skupnosti.

S prenosom sredstev SR Slovenije na TOZD v skupni višini okrog 450 milijonov dinarjev in združevanjem teh za investiranje v črno metalurgijo, so ustanovitelji postali medsebojno materialno odvisni, z odločanjem pri uporabi teh sredstev pa pridobili neposreden vpliv na investicijsko politiko in razvoj črne metalurgije.

Prenašena sredstva, s katerimi bodo v poslovni skupnosti upravljali neposredno in preko delegacij v poslovnem odboru delavci TOZD, niso taka, da bi predstavljala občuten delež pri naložbah v kapitalno intenzivni dejavnosti kot je črna metalurgija. To pa pomeni, da bo za širjenje proizvodnje jekla potrebno združevati dodatne lastne in druge finančne vire. Osnovna naloga, to je prilagajanje proizvodnje jekla s predelovalno kovinsko industrijo bo izredno težka. Poraba jekla je povsod v svetu eden od najpomembnejših indikatorjev ekonomskega razvoja; intenzivnost porabe jekla pa je proti višini družbenega produkta v določenem razmerju, ki je v Jugoslaviji s 175 kg nasproti 1000 kg na prebivalca v zaostajanju. Drugače je to v Sloveniji.

SR Slovenija spada po proizvodnji in porabi jekla med razvite dežele.

Leta 1974 so Slovenske železarne dale 768.000 ton surovega jekla ali 445 kg na prebivalca, poraba pa je po nepopolnih podatkih znašala okrog 480 kg na prebivalca. Kljub, zlasti za jugoslovanske razmere visoki proizvodnji jekla, ta po količini in še manj po asortimentu ne zadošča republiškimi potrebami. Le okrog polovice blagovne proizvodnje od 700.000 ton, kolikor so jo Slovenske železarne dale leta 1974, ostane v Sloveniji. To pomeni, da morajo porabniki jekla iz naše republike preko polovice svojih potreb kriti iz železarn drugih republik in z uvozom. Vzrok takemu stanju je orientacija slovenske porabe na navadna jekla in usmerjenost proizvodnje na kvaliteta in zlahka jekla. Rentabilni račun bo Slovenske železarne tudi v prihodnje usmerjal na vrednejša jekla.

BOGATENJE PROIZVODNEGA PROGRAMA

Slovensko železarstvo se po zgodovini in pogojih sedanjega časa najlažje primerja z avstrijsko črno metalurgijo. Tam so se železarne razvile v specializirane proizvajalce kakovostnih in zlahka jekel, za katere je domače tržišče preozko in zato Böhler in Schoeller-Bleckmann preko dve tretjini svojih izdelkov izvažata. Slovenske železarne imajo širšo možnost prodaje doma, od stopnje rasti porabe kakovostnih jekel pa je odvisno, koliko svojega blaga bodo morale prodati na zunanja tržišča. Politika poslovne skupnosti bo z usmerjanjem investicijskih projektov morala biti usmerjena v to, da bo za izvoz šlo čimveč končnih izdelkov iz zlahka jekel, izvoz samega jekla pa le takrat, kadar bo to koristilo produktivnosti in kompletiranju asortimenta z blagovno menjavo.

Že leta 1973 so Slovenske železarne v celotni jugoslovanski proizvodnji v posameznih vrstah surovega jekla imele naslednjo kakovostno udeležbo:

- navadnih jekel 2 odstotka,
- kvaliteten jekel 27 odstotkov,
- zlahka jekel 76 odstotkov.

Nasprotno proizvodnji pa je struktura porabe jekla na Slovenskem. Poslovna skupnost bo odigrala svojo vlogo le, če se bo struktura porabe bogatila in sicer s tem, da se bo čim več doma izdelanega surovega jekla predelalo v končne visokovredne izdelke. Proizvodnja masovnih jekel je ekonomsko opravičljiva le v integralnih železarnah, zato reševanje slovenske industrije ni v siromaščenju kakovostnega programa železarstva, temveč v bogatjenju njegove predelave.

Veliko smo pri tem že zamudili. Ob rojstvu naše poslovne skupnosti pa ni čas za objokovanje preteklosti, temveč za snovanje boljše prihodnosti. Smo v zadnjem letu petletnega obdobja družbeno ekonomskega razvoja — 1971 do 1975. V tem letu moramo storiti čimveč za doseg zastavljenih ciljev, predvsem pa na smelem in realnem načrtovanju za naslednje petletno obdobje 1976 do 1980 ter na konceptu dolgoročnega razvoja. Družbeno načrtovanje, ki končno dobiva svoje konture in bo odslej postalo usmerjevalec samoupravne gradnje socializma, bo moralo biti kreativno prisotno tudi v naši novi poslovni skupnosti.

TRDEN ORGANIZEM OZDRAVI

Zaradi sedanjega nezavidljivega stanja jugoslovanskega in slovenskega gospodarstva, ne smemo izgubiti optimizma. Imamo zadosti ljudskih in materialnih potencialov, potrebno je le skrajno varčevanje, večji red in disciplina in uspeh pri

naših stabilizacijskih prizadevanjih ne more izostati. Izvoz je ključ, ki zlasti slovenskemu gospodarstvu odpira vhod v zdravo poslovno prihodnost.

Sedanja položaja je resen. Lani je SR Slovenija imela 753 milijonov dolarjev zunanjetrgovinskega primanjkljaja. Ta v letošnjem letu zaradi zastoja izvoza še raste. Zadnji čas je za spoznanje, da se moramo prešteti, stehtati bremena, jih pravično medsebojno razdeliti in kreniti na pot likvidnosti, obvladani inflaciji in dobri plačani bilanci. Trden organizem preboli tudi najtežje bolezni, le volja je potrebna. Nova poslovna skupnost bo morala na poti sanacije prevzeti vodilno pozicijo.

Slovenske železarne za letošnje leto že načrtujejo 800.000 ton surovega jekla, to je količino, predvideno v petletnem družbenem planu. V naslednjem desetletju bodo dosegle in presegle milijon ton surovega jekla letno.

SLOVENSKE ŽELEZARNE K MILIJONU TON JEKLA

Pri pogledu v prihodnost je težko trditi, da že razpolagamo z realnim in gospodarsko utemeljenim konceptom razvoja črne metalurgije SFRJ. Z gotovostjo lahko računamo, da bo poraba jekla leta 1985 znašala okrog 7,5 do 8 milijonov ton, kar pomeni podvojitev potrošnje iz leta 1974.

V teh okvirih se bo moral gibati tudi razvoj jugoslovanske črne metalurgije, ki za leto 1975 načrtuje 3 milijone ton surovega jekla. Ob upoštevanju izvoza in uvoza moramo do leta 1985 domačo proizvodnjo jekla povečati na okrog 7 milijonov ton. V tej količini je zajeta tudi okrog 1,1 milijon ton načrtovane proizvodnje jekla Slovenskih železarn.

V jugoslovanskem razvojnem konceptu količina in struktura predvidene proizvodnje jekla v SR Sloveniji nista sporni, odprto pa je še vrsto tehnoloških in razvojnih problemov. Ve se, da bo za lastno proizvodnjo surovega jekla prevladovala elektro metalurgija, v odvisnosti od svetovnega razvoja tehnologije direktne redukcije bogatih železovih rud pa bo odvisna usoda slovenske proizvodnje grodila. Šele, ko bo direktna redukcija rud ali proizvodnja metaliziranih peletov dosegla ekonomsko rentabilnost in konkurenčno raven s proizvodnjo tekočega vložka iz plavžev, bo možna odločitev za tehnološki postopek povečane proizvodnje jekla Slovenskih železarn. Pri tem bodo pomembne tudi potrebe in zahteve po čiščenju voda in ozračja, kar je pri proizvodnji elektro jekla enostavnejše. Eno je že jasno in sicer, da bodo Slovenske železarne poleg povečane lastne proizvodnje kvaliteten in zlahka jekel, morale dobiti tudi okrog četrtilijona ton polizdelkov iz železarn z optimalnim klasičnim postopkom in ekonomsko primerno lokacijo izven Slovenije.

Objektivno lahko pričakujemo, da bodo Slovenske železarne leta 1985 pokrile okrog 70 odstotkov potreb SR Slovenije in da bodo z blagovno menjavo in samoupravno povezavo s trgovino lahko prevzele kompleksno oskrbovanje slovenskih porabnikov jekla.

Bilateralne in multinacionalne povezanosti zlasti z državami SEV in deželami v razvoju, bo pri tem odigrala pomembno vlogo, ki jo združeni sigurno lažje odigramo. V blagovni menjavi se nam odpira možnost oskrbovanja s surovinami, zlasti bogato železovo rudo in železo gobo ter energijo ob sočasnem

plasiranju končnih kovinskih izdelkov. Poslovni odbor, ki se bo po imenovanju delegacij konstituiral in začel s delom, ima v samoupravnem sporazumu odredeno vlogo. Prvo bo moral zbrati podatke o stanju asortimentske proizvodnje in porabe jekla. Na osnovi tega pa izdelati zasnovo postopnega povečevanja deleža slovenskega in jugoslovanskega jekla v končnih izdelkih ustanoviteljev poslovne skupnosti.

Posebna naloga bo morala biti devizno izbalanciranje poslovne skupnosti, kar bo zvezano z znatnim postopnim povečevanjem izvoza. Poleg skupnega prizadevanja za iz-

vozno spodbudne sisteme rešitve, bo morala poslovna skupnost oblikovati tudi notranjo poslovno politiko izvoza iz izdelke, ki so na zunanjih tržiščih donosnejši, s tem da se bodo izvozna bremena razdelila na vse nosilce v vertikalnem tehnološkem postopku.

Pomembna vloga poslovnega odbora bo usklajevanje razvojnih programov in enotna politika ubrane ekspanzije proizvodnje. Od vzajemnosti in sloge znotraj poslovne skupnosti bosta odvisna ugled in uspeh, zato moramo ob njenem rojstvu prevzeti obveznosti, da jo bomo predvsem sami negovali.

V RAZVOJU ČRNE METALURGIJE ...

(nadaljevanje s 1. strani)

tistim mišljenjem in stališčem, ki so jih poudarili nekateri govorniki v zvezi s planiranjem, ki pot do razvojnih programov vidijo edino v dogovarjanju med organizacijami združenega dela. Obsoditi pa je potrebno tiste teze, ki iščejo izhod v obračanju k državi, to je tiste programe, ki se skrivajo za plani republik in pokrajin. Na vseh ravneh je treba z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi spremenjati in uresničevati načrte in programe dolgoročnega družbenogospodarskega razvoja.

Z drugimi besedami to pomeni, da brez dogovarjanja ni programov. Toda ne samo dogovarjanja med neposredno zainteresiranimi v eni panogi, temveč dogovarjanja, ki povezuje celoten reprodukcijski splet vseh organizacij združenega dela, ki so usmerjene ena na drugo.

Ne glede na nekatera mnenja, ki so še vedno izražala velike želje in ožje interese, je maksimalna proizvodnja po letu 1985 ocenjena na devet milijonov ton surovega jekla, to je polovica manj kot so želje, ki jih niso podprli komunisti na posvetu, niti tisti, ki so življenjsko zainteresirani za proizvodnjo jugoslovanskih železarn. Odvrli so tezo nekaterih, ki zagovarjajo dvakratno večje zmogljivosti kot so Jugoslaviji potrebne. Mišljene so predvsem tiste zmogljivosti, ki svojo proizvodnjo snujejo na uvoznih surovinah. Razvoj črne metalurgije mora po razvojnih težnjah sloneti na domači rudi in ostalih surovinah, razen rude za oplemenitenje in surovin, ki jih doma nimamo oziroma predvsem tistega, kar je ekonomsko upravičeno. Ugotovljene rezerve v Jugoslaviji namreč kažejo, da se železarne lahko naslonijo na domačo surovinsko bazo. Tako stališče je bilo sprejeto tudi na 10. kongresu ZKJ in izraženo v njegovih dokumentih. Taka opredelitev je bila zelo odločno podprta tudi na posvetu, čeprav, kakor smo že omenili, posvet ni bil

ČESTITAMO

V mesecu februarju in marcu so diplomirali:

Anton BERCE iz žičarne na ekonomski srednji šoli v Ljubljani in si pridobil naziv ekonomskega tehničarja.

Vlasta VIDIC iz sekretariata železarne na pedagoški akademiji v Ljubljani in si pridobila naziv predmetna učiteljica.

Anton KALAN iz centra za obdelavo podatkov na visoki šoli za organizacijo dela v Kranju in si pridobil naziv organizator dela.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo in jim želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Ob odhodu šafete mladosti iz martinarne je v krajšem pozdravnem govoru izrekel najlepše želje predsedniku Titu ob njegovem rojstnem dnevu delavec Andrej Zalokar

IZVRŠITEV PLANA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE ZA MAREC

Obrat	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA			Odprema
	Družb. plan	Izvršitev	%	Družb. plan	Izvršitev	%	
Plavž	13.100	13.516,1	103,2				
SM jeklarna	26.500	27.367,8	103,3				
El jeklarna:	15.200	16.038,3	105,5				
- ASEA	6.950	7.625,3	109,7				
- LM	8.250	8.413,0	102,0				
Livarne	148	157,5	106,4				
Šamotarna	1.400	1.431,5	102,3	50	250	197,8	98,9
TOZD TALILNICE	56.348	58.511,2	103,8	300	322,3	107,4	223,4
Bluming	39.500	40.410,9	102,3	1.480	1.312,4	88,7	1.678,8
Stekel	8.200	8.330,0	101,6	4.360	4.463,0	102,4	4.490,1
Termična obdel.	3.000	3.196,8	106,6	3.000	3.196,4	106,5	2.971,7
SKUPAJ:	50.700	51.937,7	102,4	8.840	8.971,8	101,5	9.140,6
Valjarna žice	10.300	9.573,3	92,9	2.810	2.367,8	84,3	2.263,6
Valjarna prof.	2.800	2.873,0	102,6		98,2		17,7
Valj. deb. ploč.	8.400	8.456,5	100,7	8.300	8.261,0	99,5	7.466,6
TOZD VALJARNE	72.200	72.840,5	100,9	19.950	19.698,8	98,7	18.888,5
Hladna valj.	2.700	2.878,6	106,6	2.590	2.754,2	106,3	2.728,2
Žičarna	5.700	6.100,0	107,0	3.800	4.142,9	109,0	3.981,2
Profilarna	1.980	2.294,7	115,9	1.930	2.245,4	116,3	2.306,0
Podbojarna	30	35,1	117,0	30	35,0	116,7	30,3
Jeklovlek	1.780	1.957,5	110,0	1.770	1.957,4	110,6	1.921,1
Elektroodni:	1.500	1.500,2	100,0	1.490	1.491,3	100,1	1.370,1
- elektrode	1.430	1.436,3	100,4	1.425	1.427,5	100,2	1.308,6
- prašek	70	63,9	91,3	65	63,8	98,2	61,5
Želblarna:	1.180	1.240,3	105,1	1.175	1.238,7	105,4	1.260,1
- želblji	1.050	1.110,6	105,8	1.050	1.110,6	105,8	1.128,4
- bodeča žica	125	128,1	102,5	125	128,1	102,5	131,7
- sekanec	5	1,6	32,0				
TOZD PREDELAVA	14.870	16.006,4	107,6	12.785	13.864,9	108,4	13.597,0
Skupaj	143.418	147.358,1	102,7	33.035	33.886,0	102,6	32.807,8
Cest. odb. + deli	100	5,4	5,4	100	5,4	5,4	
ŽELEZARNA	143.518	147.363,5	102,7	33.135	33.891,4	102,3	32.807,8

TOZD Talilnice

Plavž:

Proizvodnja grodlja je bila dosežena s 13.516 tonami in je program izpolnjen s 103 %. Poraba koksa s 644 kg/t je višja kot v februarju. Imamo težave z odsedanjem prahu v plinovodu plavža I (očistili smo dvakrat v mesecu) in z naslednjimi v plavžu II. Tako smo na plavžu II proizvedli le 185 ton grodlja, v februarju pa 202 toni dnevno.

Martinarna:

Izdelali smo 27.368 ton jekla, oziroma 103 % v odnosu na program. Proizvodnjo smo planirali s petimi pečmi v obratovanju, zaradi slabe izdržljivosti obzidave pa smo 14 dni delali le s štirimi pečmi. Tako smo letos zaostali v odnosu na družbeni plan za 5.400 ton.

Elektro jeklarna:

Izdelali smo 16.038 ton jekla in izpolnili program s 105 %. Lahko bi proizvedli še več, če ne bi imeli 74 ur redukcije električne energije in 40 ur okvar na mehanizmu za dvig elektrod. Ta okvara je bila v tem mesecu trikrat. Skupno je pa elektro jeklarna izdelala letos 2.800 ton več jekla kot predvideva plan.

Livarne:

Izdelali smo 157,5 ton odlitkov in izpolnili program s 106 %. Odpremili smo po obvezah nekaj manj, vendar so odlitki v čistilnici in bodo v nekaj dneh odpremljeni.

Šamotarna:

Kljub pomanjkanju surovin, saj smo bili ves mesec brez kvaliteten uvoznih glin, je znašala proizvodnja 1.432 ton, kar je 102 % programa.

Stanko Čop

TOZD Valjarne

Kljub redukciji električne energije v začetku marca, so obrati TOZD Valjarne ta mesec zaključili dosti uspešno. Žal je 31. marca zaradi zapadlega snega ostalo v posameznih obratih približno 700 ton materiala, ki je bil pripravljen za odpremo. Zato je bila realizacija TOZD Valjarne v tem mesecu za to količino nižja.

Valjarna bluming:

V valjarni bluming smo dosegli v marcu drugič, odkar ta obrat obratuje, mesečno proizvodnjo preko 40.000 ton. Prvič se je to zgodilo novembra 1974, ko smo proizvedli 40.758 ton. Vendar v primerjavi s tem mesecem, je proizvodni rezultat dosežen v marcu še boljši, ker smo obratovali v novembru šest dni s potisno pečjo in v glavnem poskusno valjali nerjavno jeklo za potrebe bodoče hladne valjarne, v marcu pa samo 1,5 dneva. Zastoji so bili z 21,6 odstotki zelo nizki, ker je v tej šte-

vilki upoštevano 1,8 odstotka zastojev zaradi redukcije električne energije.

Valjarna žice:

Ta obrat planirane skupne in blagovne proizvodnje v marcu ni dosegel. Glavni vzrok za to je 36 ur in 50 minut zastojev zaradi redukcije električne energije, ki jih zaradi neprekinjenega obratovanja ni bilo mogoče nadoknaditi. Skupnih zastojev je bilo 39,2 odstotka na obratovni čas, vendar od tega 5,0 odstotka zaradi redukcije.

Valjarna 2400:

Tudi ta valjarna je bila v marcu precej prizadeta zaradi redukcije električne energije. Vendar je kolektiv z naknadnim obratovanjem ob prostih sobotah in nedeljah uspel nadoknaditi proizvodnjo, ki je manjka do izpolnitve plana.

Valjarna profilov:

Valjarna profilov je v tem mesecu obratovala dobro in je planirano skupno proizvodnjo presegla. Gotova proizvodnja letos ni planirana in smo zato v marcu odpremili samo 17 ton.

Avgust Karba

TOZD Hladna predelava

Iz tabele je razvidno, da so vsi obrati, razen podbojarni, planske obveznosti dosegli odnosno presegli. Pri skupni proizvodnji smo dosegli 107,6 % planirane količine, pri blagovni pa 103,7 %, na programirano količino pa 108,4 %. Po posameznih obratih pa so bili rezultati naslednji:

Hladna valjarna:

je po remontu glavnega proizvodnega stroja v februarju, v marcu ponovno dosegla planirano količino. V odnosu na planirano proizvodnjo je bila skupna dosežena s 106,6 % in blagovna 106,3 %. Zastoj kompletnih valjarne in žarilnice zaradi pomanjkanja električne energije je zmanjšal proizvodne rezultate.

Žičarna:

je predvideno količino skupne proizvodnje dosegla s 107 % in blagovno

s 109 %, vendar odstopa od predvidenih količin po družbenem načrtu.

Pomanjkanje žičarjev in izredno visoka bolezenska odsotnost bistveno vplivata na proizvodne rezultate. Razen tega problema je pomanjkanje elektro energije v tem mesecu povzročilo delno manjšo proizvodnjo.

Profilarna:

Normalna preskrba z vložkom omogoča izredno dobro proizvodnjo v tem obratu. Pomanjkanje zaposlenih nadoknadimo z delom ob prostih dnevih, zato ta problem ne vpliva na zmanjšanje rezultatov. V mesecu marcu smo osvojili proizvodnjo tankostenskih profilov za vratne podboje na novi profilni napravi.

Podbojarna:

Doseženi rezultati so zadovoljivi, vendar smo še vedno daleč pod predvidevanji z družbenim planom.

Jeklovlek:

Proizvodnja v tem obratu je tako kot v prejšnjih mesecih zelo visoka. Kontinuirno obratovanje Schumag stroja omogoča doseganje teh rezultatov. Proizvodnja po asortimentu pa je v tem obratu močno ogrožena, zaradi pomanjkanja ljudi v domači valjarni in neresene dobave iz železarne Štore.

Elektroodni obrat:

je v mesecu marcu dosegel količino predvideno z družbenim planom v skupni, kakor v blagovni proizvodnji. Velika, odnosno nenormalna odsotnost zaposlenih vpliva na rezultate proizvodnje.

Želblarna:

Enako kot v veliki večini proizvodnih obratov TOZD Hladna predelava, tudi v tem obratu na zmanjšanje proizvodnje vpliva nenormalno visoka bolezenska odsotnost, ki je v tem obratu znašala povprečno 17 %.

Normalna preskrba z vložkom pa je omogočila, da smo tudi v tem obratu dosegli planirane količine po operativnem, kakor tudi po družbenem načrtu.

Franc Vičar

Na osnovi člena 10. pravilnika o delovnih razmerjih in na osnovi sklepa odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD VET dajemo naslednjo

OB J A V O

za prosto delovno mesto v obratu strojne delavnice, TOZD VET

6141, D-5, delovodja konstrukcije delavnice 1 oseba. POGOJI: za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva:

1. Delovodska šola strojne stroke ter opravljen tečaj za avtogeno in elektro varjenje ter 5 let ustreznih delovnih izkušenj v stroki.
2. Sposobnost vodenja in dela z ljudmi.
3. Pravilno sprejemanje in razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Prijavo z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je poslati v roku 8 dni na kadrovske sektor Železarne Jesenice z oznako »za TOZD VET«.

Kadrovske sektor

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:

DNEVNI:

NOČNI:

PONEDELJEK — 14. 4.
TOREK — 15. 4.
SREDA — 16. 4.
ČETRTEK — 17. 4.
PETEK — 18. 4.
SOBOTA — 19. 4.
NEDELJA — 20. 4.

ISKRA BRANE
TUMA SLAVKO
ZUPANČIČ MARTA
BEGEŠ STANE
MLAKAR FLORIJAN
ROTAR VINKO
ARNEZ FRANC

ULČAR MARJAN
ROZMAN JANEZ
ARH JANEZ
MARKEŽ VALENTIN
AZMAN ZVONE
STARE BRANKO
LOGAR IGOR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:
vezni telefon je:

354
410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 14. do 19. aprila bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: I. in II. obratna ambulanta.
Popoldan: III. obratna ambulanta.
V soboto, 19. aprila samo dopoldan III. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta:
Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 19. aprila samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

RAZPIS ZA IZREDNI ŠTUDIJ

I. NAMEN RAZPISA

Železarna se zaveda, da je poleg investicij v novo opremo in tehnologijo nujno in hkrati učinkovito tudi vlaganje v razvoj kadrov. Želimo, da bi se čim več železarjev vključilo v izobraževanje za delo in ob delu, kar je v skladu s stališči in sklepi obeh kongresov ZK, z resolucijo o vzgoji in izobraževanju ter družbenim dogovorom o kadrovske politiki v občini in republiki.

Zato smo se letos odločili za razširitev in poglobitev izrednega šolanja. Oglejte si razpis in prijavite se za tisto šolo, ki najbolj ustreza vašim interesom in sposobnostim.

II. SPLOŠNI POGOJI

Za vse prijavljene kandidate je potrebno:

1. da so s svojim dosedanjim delom dokazali uspešnost in perspektivnost,
2. da zadovoljujejo psihofizičnim zahtevam šolanja.

III. PREGLED RAZPISANIH SMERI ŠOLANJA

1. DVELETNA ŠOLA ZA POKLICNE DELAVCE (talilci, hladni valjavci, valjavci, žičarji, ključavničarji).

Posebni pogoji: najmanj 6 razredov osnovne šole in 1 leto delovnih izkušenj v Železarni.

2. TRILETNA POKLICNA ŠOLA (ključavničarji, strugarji in drugi kovinarski poklici).

Posebni pogoji: dokončana osnovna šola in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj v Železarni.

3. DELOVODSKA ŠOLA METALURŠKE IN KOVINARSKE SMERI

Posebni pogoji:

- a) ustrezna poklicna šola in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj v Železarni ali
- b) šola za metalurške delavce in 5 let ustreznih delovnih izkušenj v Železarni ali
- c) dokončana osnovna šola in 10 let ustreznih delovnih izkušenj v Železarni ali
- d) nedokončana osnovna šola in 15 let ustreznih delovnih izkušenj v Železarni.

4. SREDNJA TEHNIČNA ŠOLA METALURŠKE SMERI

Posebni pogoji:

- a) dokončana osnovna šola in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj v Železarni ali
- b) dokončana poklicna šola in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj v Železarni.

5. I. STOPNJO VŠOD V KRANJU

Posebni pogoji: katerakoli dokončana srednja šola tehnične smeri in 2 let ustreznih delovnih izkušenj v Železarni.

6. I. STOPNJA FAKULTETE ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO — ODDELEK ZA METALURGIJO

Posebni pogoji: dokončana srednja šola metalurške ali strojne smeri in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj v Železarni.

Ker smatramo šole pod točkami 3, 4, 5 in 6 kot kadrovske šole, se zahtevata š dodatna pogoja:

1. kandidati morajo priložiti priporočilo obrata in
2. potrdilo o družbenopolitični aktivnosti v zadnjih 5 letih.

IV. IZBOR KANDIDATOV

Zaradi posebnega pomena, ki ga pripisujemo izobraževanju, bo dokončne izbor opravil odbor za kadre pri delavskem svetu Železarne. Izbrani kandidati bodo pridobili študijske ugodnosti po določilih omenjenega odbora.

V. ROK ZA PRIJAVE

Izpolnjene obrazce, ki jih lahko dobite pri personalnih oziroma pri vratarjih pošljite kadrovniku ustrezne TOZD, do vključno 25. aprila 1975.

KADROVSKI SEKTOR

Na osnovi člena 10. pravilnika o delovnih razmerjih in na osnovi sklepa odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD VET dajemo naslednjo

OB J A V O

za prosto delovno mesto v obratu RTA TOZD VET

6841 U-4 področni vodja RMR 1 oseba. POGOJI: za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva:

1. STS elektro stroke — šibki tok ter 5 let ustreznih delovnih izkušenj
2. Sposobnost vodenja in dela z ljudmi.
3. Pravilno sprejemanje in razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Prijavo z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je poslati v roku 8 dni na kadrovske sektor Železarne Jesenice z oznako »za TOZD VET«.

Kadrovske sektor

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

22. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Bogomir Svetina je, 31. marca sklical 22. sejo; v obravnavo je predlagal poročilo o delu TOZD VET v mesecu februarju, pregled angažiranosti sredstev IV in AZ v letu 1974, pregled porabe IV in AZ sredstev za leto 1975 in program varčevanja na področju dejavnosti TOZD VET.

Pri pregledu dela vzdrževalnih obratov so ugotovili, da je bilo 14 daljših zastojev, od katerih sta dva trajala ves mesec, in sicer na Müller stroju (zlom ohišja grebenjakov) ter popravilo proge za pletenje žičnih vrvi (zlom kotalnega ležaja na jarmu). Pri analizi remontov, so poudarili problem remontov v SM jeklarni zaradi slabe kvalitete ognje-vzdržnega materiala. Ciklusi peči so krajši in je težko držati pet peči v obratovalnem stanju. Zaradi prestavitve remonta plavža I je prišlo do večjih odstopanj od letnega plana remontov. Določen je bil obseg del med remontom valjarne 2400 in valjarne žice, ki bosta v mesecu aprilu in maju. Problematična je žerjavna proga livnih žerjavov v SM jeklarni. Pripravljen je dokumentacija za pomožni dvig za klesčni žerjav. Pogorel je motor v valjarni žice - proga profilov 270 in obratujejo brez rezerve. Popravilo izvajajo v Rade Končar na Reki.

V mesecu februarju je bilo planiranih 24 remontov, iz meseca januarja so bili prenešeni štirje, dodatno, izven operativnega programa so bili vključeni trije. Od skupno 31 remontov je bilo dokončanih 22, štirje se nadaljujejo v mesecu marcu, pet pa je bilo odloženih. Enodnevni remontov je bilo po letnem planu 42, po operativnem pa 40, izvedenih pa je bilo 32 remontov.

Pri obravnavanju prekoračitev normativnih zastojev so na seji ugotovili, da so bili prekoračeni v aglomeraciji z indeksom 132,33 zaradi mehanskih okvar, v valjarni debele pločevine z indeksom 165,33 zaradi treh mehanskih in ene elektro okvare, v hladni valjarni z indeksom 104,50 zaradi treh mehanskih okvar.

Pri pregledu izvajanja plana proizvodnje in popravil rezervnih delov v strojnih delavnicah so ugotovili, da se je le-ta v primerjavi z lanskim letom povečal za tri odstotke. Zasedenost oddelkov ozirno povprečna dolžina terminov v strojnih delavnicah je sedem mesecev in je v primerjavi s prejšnjim mesecem le malenkostno nižja. Zasedenost konstrukcijske delavnice je izredno kritična in znaša 11,9 meseca, kar gre predvsem na račun 67,5 odstotkov zasedenosti normativnega oddelka. Ob odhodu upokojencev pa bo ta situacija še bolj kritična in jo bo glede na specifičnost del težko reševati.

V energetskih obratih so proizvedli električne energije:

lastne hidroelektr.	04,6 % na plan
lastna termoelektr.	90,5 % na plan
lastne skupaj	66,3 % na plan
kupljene	112,2 % na plan
skupaj	106,3 % na plan

Pare so proizvedli 100 odstotkov v odnosu na plan.

Tudi proizvodnja tehničnih plinov je bila zadovoljiva. Prodali pa so:

kisika	97 % na plan
dušika	83 % na plan
argona	127 % na plan
butana	116 % na plan

Pregled dela transportnih obratov je pokazal, da so imeli dovoza po železnici 3.062 vagonov ali 84.546 ton po cesti 86.797 ton, odprema po železnici je znašala 992 vagonov ali 23.554 ton po cesti pa 12.417 ton. Stojnin je bilo v februarju za 372.943,00 din. Največji vzrok za stojnino je bil izredno slabo razkladanje starega železa in belega grodlja. Obratovanje v železniškem oddelku je potekalo v redu. Težave so nastopile konec meseca zaradi velikega dohoda starega železa, grodlja in rude iz uvoza. Zaradi zatrapanosti tirov in počasnega razkladanja starega železa in rude so bili prisiljeni zavrniti sprejem dveh vlakov iz postaje in sicer 26. 2. in 27. 2. Stanje z delovno silo je še naprej zaskrbljujoče.

Pri pregledu dela cestnega oddelka je bilo razvidno, da so z lastnimi kamioni prepeljali 38.751 ton, z najetimi pa 15.757 ton, osebni avtomobili so prevozili 26.011 km.

V mesecu februarju je bilo razloženo 18.244 ton, naloženo 6.430 ton, preloženo pa 4.676 ton materiala. Težave so imeli pri razkladanju brazilske rude, ker je namesto navaljanih 1.200 ton prispelo skoraj 4.000 ton. Na novi cesti na Beli nad jeklovkom, so bili postavljeni ustrezni prometni znaki.

Pri vzdrževalnih delih na transportu je bilo izvedenih več popravil lokomotiv, vozov, motornih vozil ter izvedeno popravilo normalnih in ozkih tirov. Dokončana je bila predelava izogibalnice na Beli in odpravljenih več okvar tira v martinarni oziroma pri električnih pečeh, ki so nastale zaradi zalitja livnih voz ali mehanskih poškodb. Člani so bili tudi seznanjeni z eksplozijo žindre v nasipu Železarne, 7. februarja ki je povzročila veliko vznemirjenje bližnjih prebivalcev.

Pri pregledu angažiranosti sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav v letu 1974, je odbor zahteval, da se do konca tretjega tromesečja letošnjega leta izkoristijo vsa sredstva za tiste pozicije, ki jih je možno realizirati in da se razčisti po finančni plati katere postavke so že gotove in še ne izkazujejo celotne angažiranosti oziroma porabe odobrenih finančnih sredstev.

Odbor bo predlagal DS TOZD VET, da sprejme program porabe IV sredstev za TOZD VET v letu 1975 po predloženi prioritetni listi.

Na seji so pregledali tudi dokumentirane predloge za koriščenje AZ sredstev v letu 1975, ki jih je na svoji 16. seji odobril DS TOZD VET. Ker je strojno vzdrževanje odstopilo

od prvotnega predloga za nabavo balansirnega stroja v vsoti 220.000 din zaradi višje nabavne cene, je odbor sprejel tudi višje cene za naslednje postavke:

- vilicar 5 t od 160.000 din na 200.000 din,
- sklad. plavž od 160.000 din na 260.000 din,
- hidr. stiskalnica za mont. od 220.000 din na 270.000 din,
- stroj za pranje rez. delov od 50.000 din na 60.000 din ter dodatno dodelil 30.000 din za nabavo 25 tonskega tirnega dvigala ter sredstva za nabavo dveh aparatov za pleskanje.

Obravnavali so tudi program varčevanja na področju dejavnosti TOZD VET, ki je bil članom dostavljen z vabilom. Člani odbora so ga v celoti podprli z ugotovitvijo, da bo realizacija programa možna edino le s tesnim sodelovanjem vseh TOZD v delovni organizaciji Železarne Jesenice.

Odbor je sprejel tudi sklep, da se odobri izvedbo prekritja kulturnega doma na Javorniku v okviru pogodbenega dela v našem gradbenem vzdrževanju. Glede financiranja pa bi bilo treba urediti s finančnim sektorjem in najti možnost kritja stroškov v okviru delovne organizacije železarne Jesenice. NZ

10. SEJA ODBORA ZA DELOVNO VARNOST

Predsednik odbora za delovno varnost pri DS TOZD VET, je 21. marca sklical 10. sejo odbora, na kateri so obravnavali predlog zakona o varstvu zraka.

Delavski svet Železarne, po stažu sorazmerno mlad, se je že spoprijel s problemi gospodarjenja in proizvodnje, zlasti odločno pa je nastopil proti birokraciji. Smatrali so, da je za veliko problemov v tovarni kriva birokracija, tako v upravi tovarne kot v generalni direkciji in v drugih organih oblasti, kar je bilo razumljivo, saj je še vedno veljala centralna distribucija z ogromnim administrativnim aparatom, to pa ni šlo v korak s časom in z načinom dela novo izvoljenih delavskih svetov v Jugoslaviji in z demokratizacijo upravljanja gospodarskih podjetij. Po tem vprašanju so sklicali kar dve seji, eno 24. marca 1950, na kateri so obravnavali vprašanja proizvodnje in gospodarjenja, in drugo, 15. aprila 1950, na kateri so pregledali, kako so izvedeni sklepi v zvezi s tem. Na obeh sejah so poleg izvoljenih članov delavskega sveta prisostvovali tudi predstavniki uprave tovarne ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij, med drugimi: sekretar okrajnega komiteja KP in predsednik okrajnega ljudskega odbora tov. Voljč, organizacijski sekretar okrajnega komiteja KP tov. Viktor Brun, sekretar tovarniškega komiteja KP tov. Mendižev, predstavnik glavnega odbora enotnih sindikatov Slovenije tov. Kvas in Plevnik, predstavnik oblastnega odbora Smolinski in predstavnik CK KPS tov. Kajtimir.

V živahni razpravi so se na seji v marcu največ zadržali pri obravnavi problemov, ki so nastajali zaradi leta in leta kopičenega materiala v skladiščih in adjustažah in se kritično do-

25 LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

APRIL

takni tudi načina dela prvih sej delavskega sveta, ki se je bavil le bolj z drobnimi problemi, ne pa s problemi proizvodnje in gospodarjenja, kar bi morala biti osnovna naloga delavskih svetov. Ugotovili so, da zaradi kopičenja materiala v skladiščih in adjustažah nastajajo ogromne milijonske škode po eni strani, po drugi strani pa je v Jugoslaviji, ki je bila v obnovi, primanjkovala vsaka še najmanjša količina našega materiala. Menili so, da bi v bodoče morali spremljati proizvodnjo tudi z dinarskimi kazalci, ne pa samo s tonami in da naj železarne ne bo več glavni špediter za črno oziroma težko industrijo. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij, ki so tudi posegli v razpravo, so menili, da so ugotovitve delavskega sveta povsem na mestu in da je bil navsezadnje to tudi osnovni motiv, za kar smo se v Jugoslaviji odločili, da namesto centralnega administrativnega upravljanja uvedemo demokratično delavsko in družbeno samoupravljanje.

Po tako živahni razpravi so sprejeli tele sklepe:

1. Direktorju Železarne so osebno naročili, da skliče strokovni kolegij zaradi ugotovitve stvarnega stanja zalog materiala v skladiščih in adjustažah ter na podlagi tega predloži ukrepe in rešitve, da se zaloge zmanjšajo na minimum. Temu strokovnemu kolegiju morata prisostvovati tudi predsednik in tajnik delavskega sveta Železarne.

2. Uprava podjetja mora čimveč pozornosti posvetiti dinarskim kazalcem proizvodnje.

3. Ustanovi se trojka podjetja, ki jo sestavljajo direktor, predsednik sindikalne podružnice in sekretar tovarniškega komiteja KP z nalogo, da rešuje vse tekoče in nastopajoče probleme Železarne. Trojka naj se sestaja, če je potrebno tudi dnevno.

4/ Takoj je treba urediti vprašanje ustanovitve male prodaje.

Na naslednji seji, ki jo je predsednik delavskega sveta Železarne sklical 15. aprila 1950, so obravnavali izvrševanje sklepov prejšnje seje. Pri otvoritvi seje je predsednik v uvodu nakazal sklepe prejšnje seje (imenovali so jo konferenco) in povabil upravo podjetja, da poroča o izvajanju prvega sklepa prejšnje seje.

Besedo je povzel komercialni direktor in na začetku zavrnil obtožbe o birokratiziranju prodaje, zlasti pa nerealne zahteve nekaterih vodilnih delavcev tovarne, kot sta šef obrata Javornik II in šef industrijskega skladišča, da naj se zaloge v skladišču, ki so izven planske distribucije, razčistijo v 14 dneh. Povedal je, da bi takšni vodilni delavci morali poznati, kako izgleda planska distribucija, potem gotovo ne bi izjavljali takšnih zahtev. Naka-

Odbor je bil seznanjen s predlogom zakona o varstvu zraka ter s pripombami službe varstva pri delu železarne Jesenice, ki jih tudi v celoti podpira. Zlasti podpira priombo k členoma 20 in 27 ter

predlaga, da naj bi se zakon o varstvu zraka preimenoval v predpis o varstvu zraka ter naj bi bil sestavni del zakona o varstvu okolja. NZ

TOZD Talilnice

21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Franc Golba je, 31. marca sklical 21. sejo odbora, na kateri so ob navzočnosti direktorja TOZD Talilnic Stanka Čopa, pregledali poročila za mesec februar in marec, razpravljali o planu proizvodnje za mesec april, potrdili plan varčevanja v obratih TOZD Talilnice, imenovali člana poslovnega odbora za sodelovanje med podjetji Dinos, Surovino in SŽ, soglašali s pristopom k sporazumu za investiranje v napravo za proizvodnjo livarskih peskov, odobrili sredstva iz investicijskega vzdrževanja za nekatera popravila in rešili še nekaj drugih vprašanj s področja gospodarstva.

Proizvodni podatki za mesec februar in marec nam kažejo, da je zaostanek v odnosu na plan za prvo tromesečje le v obratu martinarna, medtem ko so ostali obrati TOZD Talilnice izpolnili družbeni plan. Odbor je potrdil program proizvodnje za mesec april v naslednjih količinah:

Plavž 12.500 ton grodlja, martinarna 27.000 ton SM jekla in elektro jeklarna 12.600 ton elektro jekla. Pri tem obratu je upoštevan petdnevni remont na Lectromelt električni peči. Za obrat livarno je program 138 ton jeklotitine in 5 ton barvnih kovin, za šamotarno pa 1400 ton opek in mas.

Omenjali so težave, ki nastopajo pri proizvodnji. Na plavžu je bil zamašen plinovod, plavž II ima slab hod peči, v martinarni je šele nekaj dni na voljo pet peči, v obratu šamotarna pa primanjkuje uvoznih glin.

Odbor je sprejel program varčevanja in povečanja produktivnosti po posameznih obratih in sklenil, da naj vsak obrat za sebe izdela bolj podroben in natančen program. V poslovnem odboru za sodelovanje med

podjetjem Dinos, Surovina in SŽ v okviru sporazuma, so imenovali Boruta Razingerja, šefa oddelka za surovine iz nabavnega sektorja.

Na seji so sprejeli pristop k sporazumu za investicijo »interese skupnosti kremenčevi livarski peski« in soglašali s plačilom deleža 0,39 odstotkov. Za podpisnika tega sporazuma so določili Jožeta Osvalda, asistenta iz obrata livarna.

Iz sredstev za investicijska vzdrževanja je odbor odobril naslednja popravila v obratu livarna: žerjavno progo demontažnega žerjava, streho nad siro livarno, konstrukcijo zgradbe modelne mizarne, dodatna sredstva za silos za oblanec, obnovo razsvetljave v modelni mizarni, ki zaradi zastarelosti ne ustreza predpisom o varstvu pri delu.

Direktor TOZD Talilnic Stanko Čop je odbor seznanil o delu tuje firme IHM, ki popravila kokile v obratu martinarna, s poročilom referenta za zavarovanje in z zahtevami proizvajalcev ferolegur za povišanje cen od 36 do 69 odstotkov.

(Nadaljevanje na 6. str.)

zal je prizadevanja komercialnega sektorja, da bi odpravili vse neplanske zaloge, da je temu prizadevanju pomagala tudi glavna direkcija črne metalurgije in da za sedanje stanje zalog nista kriva niti komercialni sektor niti glavna direkcija. Povedal je še, da je bilo vprašanje zalog vedno znova predmet urgenc in da je postajalo to vprašanje vedno bolj pereče. Nihče v Železarne se ni mogel zamisliti, da bo kljub odločbi v uradnem listu postalo zaključevanje za 1. polletje 1950 takorekoč navadno igranje z apotekarskimi količinami in navedel primer (citiram izvelek iz njegovega poročila):

»Ta novi način zaključevanja pa je proizvodnji popolnoma onemogočil ustrezno odpravo blaga iz Železarne. Kdo se ne bi zamislil ob okolnosti, da morajo v enem vagonu pošiljati blago na 10, 15, 20 in celo na 30 zaključnic. Iz koliko postavk pa se sestoji taka dobavnica? Samo za dobavnice interne komisije so do 25. februarja za 41 takih vagonov morali popisati približno 31 kg papirja. Kje pa je še vsa evidenca, knjiženje v raznih kartotekah, dnevnikih, dekadnih, mesečnih in drugih raportih? Kje pa je prostor za pravilno skladiščenje vsega tega pripravljane blaga za odpravo? Kakšno delo predstavlja šele kompletiranje takih vagonov iz 100 in 100 pozicij, ki so čisto zametane s kupi drugega blaga.«

Povedal je še, da je poleg vseh težav nastal tudi problem vagonov, ki jih je mesečno primanjkovalo povprečno 300. Veliko

DELAVSKE JESENICE SO PRIPRAVILE SLAVNOSTEN SPREJEM ŠTAFETI MLADOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Stuttgarta. Tradicionalno triglavsko štafeto so letos organizirali alpinisti z Jesenic in Mojstrane. Vreme jim ni bilo naklonjeno, da bi štafeto ponesli z vrha našega očaka. Štafeta je tako letos startala iz doline Krme, kjer so alpinisti morali gaziti do pasu debelo snežno odejo.

Na obeh straneh glavne jeseniške ulice so štafetne palice pozdravili številni delovni ljudje in občani Jesenic, med njimi največ učencev in mladine. Posamezne predaje štafet skozi mesto so izvedli člani osnovnih organizacij ZSMS iz delovnih kolektivov, krajevnih skupnosti, srednjih in osnovnih šol ter društev in organizacij.

Zvezna štafeta mladosti je namreč ob 19.35 prispela v dvorano gledališča Tone Čufar, kjer je bila osrednja slovesnost ob sprejemu štafetnih palic.

Z zvezno štafetno palico je na oder gledališča pritekla MAJA JELOVCAN, mlada tabornica in sicer članica čete Pod Golico. Pozdravno pismo delovnih ljudi, mladine in ostalih občanov Jesenic tovarišu Titu za letošnji rojstni dan je prebrala dijakinja in članica predsedstva občinske konference ZSMS Draga Zugwitz. V pismu so zapisali:

»Tudi mladi, vsi delovni ljudje in občani Jesenic se pridružujemo številnim čestitkam iz vse naše domovine namenjene tebi, tvojemu nedosegljivemu geniju.

Osvoboditev izpod fašizma in tri desetletja poveljnega svobodnega in neodvisnega socialističnega razvoja sta neločljivo povezani s tvojo zgodovinsko vlogo in revolucionarnim delom. Neprecenljiv je tvoj tvoren prispevek k ugotovitvi naše partije, narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji pri ustvarjanju in razvijanju socialistične federativne republike Jugoslavije; ustvarjanju enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti; v razvoju jugoslovanske socialistične samoupravne družbe, v potrditvi neodvisnosti, v boju za mir in socializem.

Naša največja želja in iskreno upanje je, da boš s tem svojim delom, s svojimi nenadomestljivimi prizadevanji še doigo bogatil našo družbo. Dovolj, da ti še enkrat najiskrenejše čestitamo in toplo zahvalimo za vse, kar nam je omogočilo, da danes lahko, kjerkoli smo, iz vseh gl radiostno zapojemo: LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD!

Draga Zugwitz je zatem štafetno palico ponesla iz gledališke dvorane, kjer je štafeta potem nadaljevala pot proti Železarni.

Ob sprejemu štafete je bila v gledališki dvorani prireditelj z bogatim kulturnim programom. Nastopili so recitatorji amaterskega gledališča Tone Čufar, srednješolski zbor Blaž Arnič in folklorna skupina KUD Jaka Rabič Dvojce — Mojstrana. Slovesnost je bila združena tudi z ustanovitvijo jeseniške mladinske delovne brigade JESENISKO-BOHINJSKI ODRED. Brigadirji so izvolili organe in sicer komandanta brigadne Zvoneta Obra in za predsednika brigade konference ZSMS Gorana Dražiča. O delu mladinskih brigad je govoril Franjo Kragolnik, zatem pa je imela slavnostni govor Angelca Murko-Pleš, predsednica občinske konference ZSMS Jesenice.

Štafetno palico so zatem malo pred dvajseto uro sprejeli mladi delavci dvajseta kolektiva in jo ponesli v obrat martinarne, kjer je štafeta prenočila.

Naslednje jutro ob sedmi uri je štafeta iz martinarne, kjer so ji prav tako pripravili topel sprejem, nadaljevala pot pred glavni vhod Železarn, kjer so delavci našega kolektiva v pozdravnem pismu zaželeli tovarišu Titu vse najboljše za rojstni dan. Na slavnosti v martinarni je govoril delavec Andrej Zalokar, katerega govor kot posebni sestavek v celoti objavljamo.

Štafeta je zatem z Jesenic nadaljevala pot skozi valjarno Bela, naprej proti Žirovnici in Begunjam. Nekaj minut pred osmo uro je JANA RENKO, mlada delavka v

obratu Planika v Zabreznici, predala štafetno palico sovrstnikom iz radovljiske občine.

Kaj naj na koncu še zapišemo, da so mladinci naše občine z dobrimi pripravi in marljivim delom dostojno izvedli prihod in sprejem štafete mladosti. Tukaj je posebno treba pohvaliti jeseniške tabornike in planince, ki so vodili in usmerjali ves program štafete v naši občini.

P. S. Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice so člani sprejeli sklep, da pošljejo protestno pismo zavodu radio-televizija Ljubljana, ker v svojih informativnih sredstvih ni namenil skoraj nobene pozornosti sprejemu štafete v našem velikem delavskem centru. J. Rabič

VEČ KULTURNEGA UDEJSTVOVANJA MED MLADINO ŽELEZARNE

Na nedavni programski seji tovarniške konference ZSMS železarn Jesenice, je bil sprejet tudi program dela komisije za kulturno dejavnost, ki deluje v okviru konference. Za obdobje od marca do decembra 1975 so si člani komisije zastavili takšen program, ki omogoča slehernemu mladincu, da se budi neposredno ali posredno vključen v kulturno življenje v našem kolektivu. Po posameznih mesecih program komisije obsega:

MAREC:

— Odkup gledališke predstave jeseniškega gledališča;

— Odkup predstave dramske skupine DPD Svoboda France Menčinger Javornik — Koroška Bela.

APRIL:

— Organizacija seminarja na temo: Kulturo neposrednemu proizvajalcu.

MAY:

— Odkup kino predstave domače proizvodnje; Posvet za referenti za kulturo pri OO ZSMS v ŽJ o načinu spodbujanja in animiranja mladih za kulturno udejstvovanje.

AVGUST:

— Odkup gledališke predstave in organiziranje predavanja na temo lepote gorskega sveta.

SEMINAR ZA NOVO SPREJETE ČLANE ZSMS

V soboto, 5. aprila, je komisija za idejno politično delo in kulturo pri predsedstvu občinske konference ZSMS Jesenice, skupaj z delavsko univerzo Jesenice, ponovno izvedla seminar, ki je bil namenjen novosprejetim članom ZSMS. Tega seminarja so se udeležili mladi iz srednjih šol in sicer: ŽIC, doma učencev ŽIC, ekonomske srednje šole, gimnazije in šole za zdravstvene delavce.

V dopoldanskem času so imeli slušatelji dve predavanji. O naši samoupravni družbi ureditvi je govoril France Taler, v nadaljevanju pa je Dušan Pleš govoril o vlogi in pomenu družbenopolitičnih organizacij v našem družbenopolitičnem sistemu.

V popoldanskem delu je mlade z vlogo ZSMS in njenimi nalogami seznanil član sekretariata RK ZSMS Vasilij Koman. Zadnja tema je imela naslov organiziranost ZSMS, ki jo je posredoval član sekretariata RK ZSMS Franjo Kragolnik.

Na koncu je bil za vse udeležence še pismeni preizkus znanja. — mic

OKTOBER:

— Organiziranje kviza na temo 25 let delavskega samoupravljanja v železarni Jesenice.

NOVEMBER:

— Organizacija plesa za vabljeni člani ZSMS Železarn in dogovor o izvedbi plesnega tečaja za člani ZSMS.

DECEMBER:

— Odkup gledališke in kino predstave;

— Organizacija prireditve skupno z graničarji pod naslovom »Pokaži kaj znaš.«

Na seji je bilo v razpravi o programu poudarjeno, da naj člani kulturne komisije pripravijo analizo o možnostih aktivnega sodelovanja mladih železarjev v različnih oblikah kulturnega udejstvovanja. Tukaj velja poudariti nujnost takšne analize, kajti če podrobneje pogledamo stanje, zlahka ugotovimo, da je zanimanje za kulturo med mladinci Železarn premalo. J. R.

UDELEŽBA MLADIH PRI UREJANJU MUZEJA DELAVSKEGA GIBANJA

Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice, so člani med drugim razpravljali tudi o sodelovanju mladine pri urejanju muzeja delavskega gibanja Gorenjske, na Jesenicah. Po zelo pestri razpravi so sprejeli več sklepov in sicer se člani občinske konference ZSMS zavzemajo, da se v muzeju skrbno uredi tudi razvoj mladinskega delavskega gibanja na Gorenjskem. Nadalje mora občinska konferenca ZSMS Jesenice biti iniciator akcij pri zbiranju dragocene materiala o razvoju in gibanju mladinskega delavskega gibanja. Kot je ugotovljeno, prav s tega področja manjka največ podatkov in dokaznega gradiva.

Nadalje je bilo sklenjeno, da občinska konferenca ZSMS prispeva nekaj sredstev v sklad za ureditev muzeja. Sredstva naj bi konferenca zbrala z organiziranjem mladinskih delovnih akcij. Te akcije bi potekale v okviru novoustanovljene jeseniške mladinske delovne brigade, na njih pa bi sodelovala delavska in šolska mladina ter graničarji. Zapišemo naj še, da občinska konferenca ZSMS Jesenice poziva vse delovne organizacije, da sporočijo, v kolikor imajo v njihovi sredini takšno delo, da bi ga mladinci lahko opravili z organizirano delovno akcijo. J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

56

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Ce v hrani ni dovolj beljakovin, zaostaja rast oziroma prihaja do nastajanja nekaterih antiteles. V primeru pomanjkanja beljakovin sledi izguba telesne teže, zmanjšana odpornost proti infekciji, počasno zdravljenje po operacijah, poškodovana jetra, pojav slabokrvnosti in podobno.

Med vojno — kot je znano — ne prihaja le do rušenja vojaških objektov, temveč tudi do rušenja drugega — uničevanja skladišč hrane, živilskih objektov, skladišč krme pa tudi same živine.

Ko razmišljamo o vojni in o preskrbi prebivalstva z mesom, je prav, če pomislimo na žival, ki se je ne spomnimo takoj — ki pa se hitro razmnožuje, hitro raste, poleg tega pa so njene zahteve v zvezi s hrano skromne. Ni potrebna posebna nega in tudi ne posebni hlevi. Gre namreč za zajca.

To je najbolj ploden domači sesalec, ki ima vsako leto 4- do 6-krat mladiče, ob najintenzivnejši reji pa tudi do 10-krat. Ponavadi dobimo naenkrat 4 do 12 mladičev. Zajkla je breja 30 dni, takoj potem, ko dobi mladiče pa zopet lahko ostane breja.

Sicer pa je sama reja zajcev zelo enostavna in ne terja niti napora, niti posebnega časa. Zajec je poznan kot univerzalni jedec med rastlinojedi. Zadovoljen je z malim in mu prav pridejo tudi odpadki iz vrta in kuhinje, razne trave in plevel, ki pravzaprav ne bi prišlo v poštev pri prehrani druge domače živine.

Da bi proizvedle čim več cenenejšega mesa, so nekatere države pričele z rejo brojlerjev — zajcev, podobno kot redimo brojlerje — piščance.

Zajci predstavljajo velik odstotek v splošni preskrbi z mesom na svetu. Njihovo meso ima zaradi visokega odstotka beljakovin visoko hranilno vrednost v primerjavi z drugimi vrstami mesa.

Meso zajcev je bolj hranilno od piščančevega mesa, čeprav je po svoji sestavi meso mladih zajcev podobno piščančjemu, pri starejših pa kokušemu.

V evropskih državah porabijo precej zajčjega mesa. V Franciji je zajec postal narodna jed. Francozi so kot je znano med velikimi sladokusci. Pri njih se zajčje meso naroča v najboljših hotelih in kuha v prvorazrednih restavracijah. V ilustraciji naj povemo, da je v Parizu mogoče že več kot sto let v vsakem hotelu ali restavraciji dobiti po nekaj jedi iz zajčjega mesa.

Tudi v Nemčiji na leto porabijo milijone kilogramov zajčjega mesa. V Angliji, Italiji, Španiji, Portugalski in v drugih državah prav tako zelo cenijo tovrstno meso. Tudi v Sovjetski zvezi posvečajo veliko pozornost reji zajcev. Pri nas pa je še precej posameznikov, ki premalo cenijo zajčje meso. Vzrok je v tem, da naši ljudje še niso dovolj navajeni na tovrstno meso, precej pa je takšnih, ki ga ne znajo pripraviti tako, kot je to potrebno. Ključna težava je odvisna od rejenosti in pasme in znaša od 55 do 75 %. Meso je mogoče uporabiti sveže, posušeno in konzervirano.

Mladi zajci se ocvrejo kot piščanci. Pripravi se lahko tudi kot navadna pečenka ali kisla pečenka s smetano, kot dunajski zrezek, naravni zrezek, meso v kosih, sarma ali polnjena paprika ter kot golaž ali paprikaš. Poleg tega ga je mogoče pripraviti tudi v obliki hladnih jedi, kot so pastete, hladetina itd. Zajčja jetra pripravimo podobno kot gosja jetra. Ponekod sušijo tudi gnjat. Iz njih vzamejo kosti, nato pa dve gnjati povežejo skupaj, med njiju pa dajo kose slanice. Posušena zajčja gnjat je zelo sočna in resnično zadovolji okus največjega sladokusca.

Pri zagotovitvi mesa med vojno bi z malimi napori lahko precej storili, takšne rešitve pa bi bile zelo koristne tudi v mirnem času. Pogoji za vzrejo zajcev so povsod.

Vsekakor bi lahko imeli pri nas dovolj zajcev celo za izvoz. Imamo vse pogoje za to. To bi bil v mirnem času nov vir deviz, jutri — ob morebitni vojni pa dober vir za preskrbo z mesom. Velja se zamisliti!

— Konec —

V sredo, 2. aprila, zvečer je štafeta mladosti prispela v martinarno, kjer je v varstvu delavcev tudi prenočevala

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

46

Morda ni naključje, da je KID pristala na obratnozaupniški sistem prav zaradi Jurija Jerama, o katerem vemo ohranjenne sodne razprave proti Cirilu Koširju, Francetu Ravniku in mlinarju z Bohinjske Bistrice Francetu Rozmanu, da je že začel boj proti levici v strokovni organizaciji.

»Z Jeramom taro-kiramo,« je v svojem pismu izgnanemu predsedniku krajevnice organizacije KPJ Stefanu Weissu pisal France Ravnik in s tem mislil idejni debatni boj, ki so ga vodili

ilegalni komunisti z Jurijem Jeramom. To pismo sta namreč orožnika (ki sta jeseni 1921 aretirala Cirila Koširja na ilegalni poti v Avstrijo, kamor se je v začetku avgusta 1921 umaknil na Jesenice) zahajal kot organizator in kurir samo še ilegalno) našla pri aretiranju Koširju in na podlagi katerega so preiskovalni organi mislili zapreti poleg Franceta Ravnika tudi Jurija Jerama, dokler niso dobili z orožniške postaje na Jesenicah obvestila, da Jurij Jeram ni nevaren človek in da ga je leta 1919 nameravala vzeti v orožniško službo kraljeva žandarmerija na podlagi Jeramove prošnje, vendar se je potem zaposlil pri Kranjski industrijski družbi.

O vsem tem v strokovni kovinarski organizaciji pri Jelenu niso vedeli ničesar, Jurij Jeram pa je kot izvrsten govornik izrabljaj to, še bolj pa druga sredstva za obračunavanja s svojimi nasprotniki in stremel za tem, da bi si prilastil vse vodstvene funkcije v rdeči strokovni organizaciji in njenih ustanovah, pa tudi pri obratno-zaupniškem sistemu. Tako si je prisvojil tudi funkcijo prvega glavnega delavskega zaupnika, vendar ne za dolgo, saj jo je moral prepustiti Andreju Žnidarju. Temu je sledil, kakor že vemo, Rok Vergelj. To pa je bil že čas, ko je tudi vlada objavila v uradnem listu, in sicer 14. junija 1922 v Službenih novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, št. 128, in mesec kasneje 13. julija 1922 v Uradnem listu Pokra-

jinske uprave za Slovenijo pod št. 211 uvedbo o delavsko zaupniškem sistemu v Zakonu o zaščiti delavstva.

V 1. paragrafu Zakona o zaščiti delavcev je bilo rečeno: »Pod ta zakon spadajo vsa obrtna, industrijska, trgovska, prometna, rudarska in njim podobna podjetja (obrati) na ozemlju kraljevine SHS, v katerih je zaposleno pomožno osebje, brez ozira na to, komu pripadajo, ali privatnim osebam ali javnim telesom, ali se opravljajo stalno ali začasno, ali obstoje v obliki glavnih ali postranskih podjetij, ki se opravljajo vzporedno z drugimi podjetji, kakor tudi ali funkcionirajo v obliki samostalnih (pravilno samostojnih) podjetij ali kot sestavni del poljedelskih in šumskih (pravilno slovensko: gozd- nih) gospodarstev. (Navajam original, pisan v 'uradni slovenščini').

Od tega se izvzamejo podjetja, kjer delajo samo člani njih rodbine, na katere se nanašajo predpisi tega zakona.

V spornih podjetjih ali spada podjetje pod ta zakon ali ne, odloča ministrstvo za socialno politiko po zaslišanju pristojnih zbornic.

21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

(Nadaljevanje s 4. strani)
Odbor je soglašal s priporočilom DS TOZD Talilnice, da sprejme povečanje stroškov za garderobne prostore kamnoloma Trebež zaradi

gradnje opornega zidu, nove električne instalacije iz sredstev AZ ter z odobritvijo sredstev za elektro motorje v obratih plavž, martinarna in elektro jeklarna. MD

1. SEJA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V torek, 1. aprila se je sestala na 1. sejo samoupravna delavska kontrola v TOZD Talilnice. Na seji so bili navzoči poleg članov tudi direktor TOZD Talilnice Stanko Čop, predsednik SDK pri DS Železarne Andrej Zalokar, predsednik DS TOZD Talilnice Jože Osvald, sekretar OO ZK Miloš Cvetkovič in predsednik sindikata TOZD Talilnice Štefan Ščerbic.

Na seji so konstituirali odbor, za predsednika pa izvolili Franca Zrima iz obrata martinarne. Za 1. sejo so predvideli naslednji dnevni red: razprava o načinu dela delavske kontrole, uspešnost delovanja samoupravnih organov, pregled letnega poročila za preteklo leto, uspešnost službenih potovanj v preteklem letu, pregled reprezentančnih stroškov v TOZD Talilnice in določili program dela za naslednjo sejo.

Sklenili so, da bo odbor samoupravne delavske kontrole deloval na podlagi vnaprej določenega dnevnega reda. Vse aktualne točke pa bodo sproti reševali. Vsi člani SDK morajo imeti stike z delavci,

z vodstvenimi delavci in z družbenopolitičnimi organizacijami. Prav tako morajo biti vabljeni na vse seje odborov in komisij pri DS TOZD Talilnice.

Naslednja seja odbora SDK bo v drugi polovici meseca aprila. Na njej pa bodo obravnavali trimesečno poslovno poročilo TOZD, nadurno delo v posameznih obratih, koriščenje dohodka in skladov v TOZD, pregledali uspešnost službenih potovanj v letošnjem letu in analizirali uspešnost kamionskih prevozov v TOZD Talilnice.

Vsem članom odbora SDK bo v celoti dostavljen podroben program dela. MD

KINO PREDSTAVA MED DELOM

Nekoliko nenavaden naslov, ki pa nima nobene zveze s kakršnokoli kulturno akcijo, ki bi imela namen sedmo umetnost približati delovnim ljudem. Nasprotno gre za nenavaden pojav, ki se je zgodil v dveh obratih naše delovne organizacije zadnje dni januarja, ki ima značaj hujše kršitve delovne obveznosti, čeprav pa pristojen odbor pri eni temeljni organizaciji združenega dela ni tako ocenjeval.

Iz zapisnika, ki je bil v zvezi s tem narejen na splošni varnostni službi je razvidno, da so v navedenih dneh v dveh obratih med delovnim časom gledali pornografske filme in to celotne izmene. Odsotnost z dela zaradi tega je bila od dve do tri ure!

Poglejmo kaj pravi v enem primeru pristojen odbor oziroma samoupravna delovna skupina. Le-ta meni, »da materialno ne odgovarja za čas gledanja pornografskega filma in predlaga, da celotno izmeno obravnava pristojen odbor«. Odbor pa je po predhodnem pojasnilu, »da materialne škode zaradi gledanja filmov ni bilo, niti ni bilo neupravičenih zastojev, kar je razvidno iz dnevnih poročil in knjige zastojev,« menil »da delavci ni mogoče kaznovati, ker je proizvodnja potekala v redu, organizatorja pa sta tako prijavljena za redni sodni postopek«. Obratovodja sicer v sporočilu splošni varnostni službi sam ugotavlja, da je »sklep pomanjkljiv z ozirom na to, ker ne obravnava upravičenosti gledanja pornografskih filmov v javnih prostorih«.

Kakorkoli presojava primer skozi 54. člen samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, nas kar nekaj točk opozori, da gre za hujšo kršitev delovne obveznosti. Ni naš namen presojevati, ali res ni bilo materialne škode ob taki odsotnosti z dela, temveč poudariti, da nekdo je odgovoren za to. Kaj pa delovodja, ali ni čutil, da gre pri tem za zanemarjanje delovnih obveznosti ali za povzročanje nereda oziroma delovne nediscipline? In končno, ali odbor, ki je to obravnaval ni mogel tako protizakonito početje moralno obsoditi in ali res ni v tem videl kršitve delovne discipline in vsega tistega kar smo se v temeljnih organizacijah združenega dela dogovorili v zvezi z protinflacijskimi programi in programi varčevanja?

Nekateri nam bodo zamerili, da smo problem »pogreli« tudi v Železaru. Toda to smo naredili z enim samim namenom, da pokažemo, kako mi še mnogokje govorimo eno, delamo pa drugo. Ali nismo že mnogokrat v samoupravnih sklepkih in sklepkih družbenopolitičnih organizacij ob veliki podpori večine delavcev zapisali, da se bomo v zvezi z bojem za stabilizacijo našega gospodarstva nenehno prizadevali za večjo delovno disciplino in odgovornost, za višjo produktivnost dela itd. To smo vgradili tudi v lanskoletne protinflacijske programe in to vgrajujemo danes v programe varčevanja. Zakaj potem ne bi bili sposobni takega primera javno grajati pa tudi disciplinsko ukrepati, če je tako ponašanje naplerjeno proti našim skupnim prizadevanjem in interesom? Ali ni tak način obravnavanja tega primera toleriranje nediscipline in odgovornosti. Ne tako tovariši. Samo z doslednostjo do sebe in drugih bomo dosegali skupno zastavljene cilje — to pa je tudi boljši in sigurnejši položaj vsakega posameznika. Zato do takih primerov ne moremo biti strpljivi in obzirni.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

PREMOG JE SPET NA POHODU

Izredna podražitev nafte v zadnjih dveh letih in težave z njenim občasnim pomanjkanjem, so ponovno dvignile ugled prej močno zastopljene premogu. Posebno tiste države, ki imajo zadostne ali celo velike zaloge kvalitetnega premoga, so pripravile nove programe in finančna sredstva za naglo povečanje izkopnih zmogljivosti in porabe.

V tem sestavku so navedene kratke informacije o proizvodnji in porabi premoga v nekaterih industrijsko razvitih državah.

ZDA: Predvidevajo, da bodo v tej državi povečali izkop premoga do leta 1980 s sedanjih 550 milij. ton na 960 milij. ton. Od te količine bodo toplotne elektrarne porabile 600 milij. ton, medtem ko bodo 120 milij. ton uplinili in 15 milij. ton spremenili v tekoča goriva. Precejšen problem bo predstavljal premog za koksiranje, ker pričakujejo zahodnoevropske industrijske države in Japonska v tem obdobju letni uvoz tega premoga v količini okoli 50 milij. ton. Nova, velika nahajališča v zveznih državah Montana in Wyoming pa vsebujejo v glavnem premoge primerne za uporabo v toplotnih elektrarnah.

ZDA imajo tudi ogromne zaloge oljnih škrljavcev, ki so precej večje kot do sedaj znane svetovne rezerve nafte. Te

računajo na 85 milijard ton, medtem ko je oljnih škrljavcev v ZDA 240 milijard ton. Prva naprava za predelavo oljnih škrljavcev v tej državi bo pričela obratovati leta 1977 in bo imela dnevno zmogljivost 6.400 ton.

KANADA: Ta država je svojo nizko proizvodnjo črnega premoga 8. milij. ton v zadnjih štirih letih povečala na 15 milij. ton. Zato že od leta 1970 dalje izvažajo premog za koksiranje, od tega 50 % v japonske železarne. Do sedaj znane zaloge premoga v Kanadi cenijo na okoli 90 milijard ton.

Nafto iz oljnih škrljavcev proizvajajo že nekaj let in v Athabascu naredijo dnevno 5.700 ton nafte. Do leta 1985 predvidevajo povečanje tovrstne nafte na okoli 75.000 ton dnevno.

AVSTRALIJA: V tej državi predstavlja premog 40 % porabe primarne energije, kar je izredno veliko. Izkop premoga so v zadnjih treh letih povečali s 46 na 52 milij. ton. Glavni odjemalec avstralskega premoga za koksiranje so japonske železarne. Znanne skupne zaloge premoga se gibljejo na peti celini daleč preko 100 milijard ton.

JAPONSKA: Japonska uvaža letno preko 50 milij. ton premoga in to predvsem za potrebe železarske industrije. Glavni dobavitelji so Avstralija, ZDA, Kanada in Poljska. Lastna proizvodnja premoga, ki je manj kvaliteten, je v zadnjih letih nazadovala.

POLJSKA: Še višja kot v Avstraliji je v tej državi udeležba premoga na skupni porabi primarne energije in sicer okoli 80 %. Znanne zaloge premoga se gibljejo okoli 160 milijard ton. Z otvoritvijo novega nahajališča na področju Rybnika predvidevajo, da bodo povečali letni izkop s sedanjih 150 na 200

milij. ton do leta 1980. S tem pa tudi izvoz iz 32 na 45 milij. ton. Z gradnjo velikih toplotnih elektrarn bodo izvažali v zahodnoevropske države v bodoče tudi velike količine električne energije.

SOVJETSKA ZVEZA: Ta država ima s približno 4.500 milijard ton polovice znanih svetovnih zalog premoga. Letno nakopljejo v sovjetskih premogovnikih 655 milijonov ton premoga. Velike napore vlagajo v odpiranje novih nahajališč v Sibiriji iz katerih bodo prevažali premog po novi železnici, ki bo zgrajena po letu 1980. Ta država ima sklenjene tudi dolgoročne pogodbe (do leta 1985) za izvoz premoga na Japonsko.

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA: ima velike zaloge kvalitetnega premoga. V zadnjem času so odkrili še nova nahajališča. V letu 1976 predvidevajo izvoz v količini 10 milij. ton.

LR KITAJSKA: Z letno nakopano količino 360 milij. ton je ta država pri premogu na tretjem mestu v svetu. Tudi v LR Kitajski je premog udeležen z 80 % pri porabi primarne energije. Izvažajo ga zaenkrat samo na Japonsko.

VELIKA BRITANIJA: Z letnim izkopom preko 100 milij. ton v Veliki Britaniji z ozirom na sedanje potrebe niso več zadovoljni. Zato predvidevajo v prihodnjih letih, z odpiranjem novih premogovnikov in modernizacijo obstoječih, povečati letni izkop še za nadaljnjih 40 milij. ton.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA: Drugi največji proizvajalec premoga v zahodni Evropi ZRN je nakopala lani 95 milij. ton. V prihodnjih letih predvidevajo kljub težavam zaradi pomanjkanja delavcev, povečati to količino za 10 do 15 milijonov ton.

TOZD Valjarne

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Franc Ravnihar je 4. aprila sklical 17. sejo delavskega sveta TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: poročilo o kvalitetni problematiki obratov TOZD Valjarne in obravnava ter potrditev predlogov AZ za leto 1975.

Direktor TKR Marin Gabrovšek je članom DS zelo nazorno posredoval poročilo o kvalitetni problematiki v obratih TOZD Valjarne v letu 1974. V razpravi, ki je sledila, je obratovodja Senčar pripomnil, da je od omenjenih nalog v valjarni bluming in štekel treba urediti žigosanje gredic. Trenutno je v obdelavi naprava, ki jo pripravljajo na vzdrževanju. Pri rezanju koncev za medfazne raziskave z žago, ki je sedaj na razpolago, ni mogoče zadovoljiti vsem tehnološkim potrebam. V ta namen je naročena nova žaga, za katero so finančna sredstva že odobrena. Na pripombo, da je v valjarni 2400 slab izplen ML 60 pločevine je pojasnil, da je vsa ta pločevina 100 % brušena in tako ne vidi vzroka za uvaljano okujino.

Jože Vilman je menil, da je za izdelavo kvalitetnejšega asortimenta treba najprej v obratih spremeniti mišljenje, ki je zakoreninjeno v ljudeh, da kvalitetni asortiment doprinese večji finančni rezultat Železarne, delavcem pa ne. Pripombo je imel tudi na usluge rezanja kvalitetnega materiala na sekatorju s plazmo, ki je v primerjavi s porabljenim časom za pripravo šablona, premalo plačano. Delavcem bo treba prikazati finančno realizacijo na podlagi kvalitete in ne tonaže.

Zdravko Črv, obratovodja valjarne žice je dejal, da sta bila v poročilu navedena za obrat dva problema, od katerih je eden ogrevanje vložka v peči in drugi — ohlajevanje VAC in patentirane žice. Poudaril je, da valjarna žice ni bila zgrajena za izdelovanje kvalitetnega asortimenta. Vendar pa so v to smer, kako rešiti problem in usposobiti obrat za proizvodnjo kvalitetnih jekel, usmerjeni vsi napor tako obrata, kakor tudi RO. Zanimalo ga je tudi kakaj Lito stroj ne dobi pri nas pločevine, ki jo naroča.

Direktor Gabrovšek je menil, da je bil za žigosanje gredic že osvojen način žigosanja, kakršnega imajo na Češkem, vendar do realizacije predloga ni prišlo. Z malo dobre volje s strani valjavcev, bi se v prvi fazi leto dalo z udarjanjem ob zastavljalo nogo izvesti brez večjih investicij. Rezanje gredic bo treba urediti z nabavo nove žage, prav tako pa bo potrebno za kvalitetno proizvodnjo v valjarni žice urediti žarilne kapacitete. V zvezi z naročilom pločevine za Lito stroj je pojasnil, da je naročena pločevina v kvaliteti Č 04 in Č 05 in v debelini 20, 40, 50 in 100 mm, ki pa nima nobene prave cene. Nobena od slovenskih železarn ne proizvaja navadne pločevine, ker prodajna cena ne pokriva lastne.

Franc Ravnihar je dodal, da nakazana kvalitetna problematika s strani direktorja Gabrovška ni granje, pač pa smernica, kako izboljšati oziroma popraviti napake, ki se še pojavljajo. Preveč smo navajeni na kvantiteto, vendar pa ne bomo ostali rentabilni, če bomo še naprej izdelovali navadna jekla. Zato je edina rešitev naše železarne, da se preusmeri v izdelavo kvalitetnih jekel. Izrazil je prepričanje, da bi že z nekaj več tehnološke discipline dosegli dosti boljše rezultate v izpolnjevanju kvalitetnega asortimenta.

Na podlagi smernic, ki jih je nakazal direktor TKR Gabrovšek, je za boljše delo obratov TOZD Valjarne, delavski svet sprejel naslednje sklepe:

- znižati čas zadrževanja blokov v globinskih pečeh,
- poenotiti plan odzvezov na blumingu in štekel,
- uvesti žigosanje gredic,
- rekonstruirati napravo za ohlajevanje na štekel,
- rekonstruirati peči v valjarni žice in izboljšati temperaturni režim,
- uvesti počasno-kontrolirano ohlajevanje žice,
- rekonstruirati napravo za odbrizgavanje okujine v valjarni 2400,
- delati na oblikovanju takega sistema nagrajevanja v valjarni

TOZD Hladna predelava

25. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Hladna predelava je imel 25. marca redno sejo. Na seji so obravnavali proizvodni in finančni uspeh v mesecu februarju ter predlog operativnega programa za mesec april.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje je odbor ugotovil, da so bili vsi sklepi izvršeni.

O doseženi proizvodnji v mesecu februarju je odbor poročal direktor TOZD, ki je poudaril, da so bili v tem mesecu doseženi zadovoljivi proizvodni rezultati. Operativnega programa niso dosegli obrati: podbojarna, elektroodni obrat in žebeljarna. V teh, treh obratih operativni program ni bil dosežen zaradi velike bolezenske odsotnosti v elektroodnem obratu in žebeljarni ter zaradi poizkusnega obratovanja in težav s prodajo v novem obratu vratnih podbojev.

Člani odbora so bili seznanjeni tudi z gibanjem stroškov v mesecih januar in februar kot sledi:

— Hladna valjarna je imela povišane stroške v obeh mesecih in sicer v januarju za 1.189.065 din in v februarju za 1.154.174 din;

— Žičarna je imela v obeh mesecih znižanje stroškov in sicer v januarju za 1.561.263 din in v februarju za 3.708.162 din;

— Profilarna je imela prav tako v obeh mesecih znižanje stroškov in sicer v januarju za 704.375 din in v februarju za 503.442 din;

— Obrat vratnih podbojev je imel v obeh mesecih zvišanje stroškov. V januarju je zvišanje znašalo 610.460 din in v februarju 389.065 din;

— Jeklovlek je imel v obeh mesecih znižanje in sicer v januarju za 811.394 din in v februarju za 1.564.919 din;

— Elektroodni obrat ima v januarju zvišanje stroškov za 578.149 din, v februarju pa je dosegel znižanje za 138.667 din;

— Žebeljarna ima prav tako v obeh mesecih znižanje stroškov in to

2400, kjer bo poudarjen faktor kvalitete, oziroma poudarek na realizaciji in ne na količini,

— izpolniti sistem normalizacije neposredno iz temperature valjanja,

— osvajati tehnologijo čiščenja slabov in valjanja nerjavnih TVT, da bomo v danem trenutku pripravljeno na dobavo TVT za hladno valjarno,

— poostri režim kontrole prebranja gredic v III. hali, skupno s TKR delati na problematiki zmanjšanja odpadka pri nogi,

— zmanjšati predvsem delež valjarskih napak pri valjanju na štekel.

DS TOZD Valjarne je potrdil predlog koriščenja sredstev AZ v obratih TOZD Valjarne za leto 1975 in sprejel ugotovitveni sklep, da je samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD Valjarne sklenjen, ker ga je sklenilo 85,4 % vseh delavcev TOZD. HZ

v januarju za 1.417.754 din in v februarju za 1.866.587 din.

Knjigovodja hladne predelave je poročal odboru o doseženih prodajnih cenah v mesecu februarju, ki so bile za obrate TOZD Hladna predelava naslednje:

hladna valjarna	10.535 din
žičarna	9.708 din
profilarna	7.590 din
vratni podboji	25.097 din
jeklovlek	12.926 din
elektroodni obrat	10.622 din
žebeljarna	7.541 din

Na seji so potrdili še naslednji operativni program za mesec april:

družbeni plan (ton)	operativni program (ton)
hladna valjar.	2.700
žičarna	6.220
profilarna	2.140
vratni podboji	250
jeklovlek	1.780
elektroodni obrat	1.500
žebeljarna	1.235

V obratih hladna valjarna, profilarna, jeklovlek in elektroodni obrat ostane operativni program enak družbenemu. Operativni program pa je znižan v naslednjih obratih:

— v žičarni na 5.700 ton zaradi predvidenega manjšega števila obratovnih ur vsled bolezenske odsotnosti petih žičarjev,

— v obratu vratnih podbojev je operativni program nižji od družbenega za 210 ton. Znižanje je potrebno, ker nima obrat naročil.

— v žebeljarni pa je znižan zaradi pomanjkanja delovne sile in zaradi predvidenega remonta na stroju št. 3. J. S.

Železarski globus

KANADA

Leta 1976 bodo v kanadskem mestu Gabarus Bay (Nova Škotska) pričeli z gradnjo nove železarne. Projekte za to železarno je pripravila družba Stelco, investicijski stroški pa bodo znašali 1,2 milijarde dolarjev. Letna proizvodna zmogljivost nove železarne bo 34 milij. ton surovega jekla.

LUKSEMBURG

Železarska družba Rodange-Athus bo investirala 15 milij. dolarjev, da bi povečala proizvodne zmogljivosti svojih železarn. S tem denarjem bodo zgradili tudi novo napravo za kontinuirano vlivanje surovega jekla v železarni Athus. Na novi napravi bodo letno lahko vlili 200.000 ton surovega jekla.

IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SINDIKAT TOZD VALJARNE

V petek, 21. marca je bila v sejni sobi upravne stavbe valjarn na Javorniku seja osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarn.

Seje se je udeležilo 21 delegatov, Drago Finžgar sekretar OO ZKS TOZD VALJARNE, direktor TOZD Avgust Karba in drugi.

O opravljenem delu v minuli mandatni dobi je poročal predsednik Miha Hostnik. V razpravi so sodelovali številni delegati. Direktor TOZD Valjarn Avgust Karba je povedal, da so bili uspehi doseženi kljub težavam: pomanjkanje električne energije in vložka ter zastojev in večje okvare na bluminu. V zadnjih štirih mesecih lanskega leta so manjkajočo proizvodnjo nadoknadili v nekaterih obratih pa celo presegli. Precejšnjo vspodbudo so imeli zaradi sprejete obveznosti v Talilnicah, da bodo izdelali 500.000 ton surovega jekla, v TOZD Valjarn pa je bilo spodbudno to, da so na bluminu zmanjšali zastoj kar se je poznalo pri proizvodnji v vseh obratih.

V razpravi je bilo obravnavanih več vprašanj, ki se nanašajo na izpolnjevanje proizvodnih nalog in na odnos do dela. Albin Jakopič je postavil vprašanje glede obračuna, ki ga delavci niso dobili na vpogled, čeprav 216. člen statuta določa da delavci dobijo mesečno le akontacije, ki se končno obračunajo po zaključnem računu.

Obširna je bila razprava Antona Zupana iz valjarne profilov. Govoril je o vlogi sindikata in mladine, ter o samoupravnih delovnih skupinah, ki se vedno ne delujejo tako kot bi morale. Delavci na probleme opozarjajo, dolžnost vodij samoupravnih delovnih skupin pa je, da jih posredujejo odgovornim delavcem v reševanje. Prav tako morajo dobiti delavci odgovore na postavljena vprašanja. Anton Zupan je spregovoril tudi o odločanju in pri tem opozoril na delitev sklada skupne porabe v občini kjer imajo tudi delavci svoj delež in se tudi tam odražajo rezultati opravljenega dela. Zavzemal se je za bolj konkretno vključevanje v vsa dogajanja tako v Železarni in izven nje.

Ob koncu seje so izvolili petnajstčlanski odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarn, ki jo bo še vnaprej vodil dosedanj predsednik Miha Hostnik. Predsednik komisije za kadrovska in organizacijska vprašanja bo Vinko Mirtič, Božidar Kero bo vodil komisijo za športno in kulturno dejavnost, medtem ko bo predsednik komisije za socialna vprašanja Anton Jakšič. Komisijo za splošno ljudsko obrambo bo vodil Anton Knafelj, predsednik komisije za samoupravljanje in gospodarjenje pa bo Jože Ušeničnik.

Sprejetih je bilo šest sklepov. Tako naj bi pri uvajanju nove tehnologije za novo hladno valjarstvo, obremenitve solidarno porazdelili na ves kolektiv in da zaradi tega pri osebnih dohodkih ne bo prikrajšana manjša delovna skupina. Konferenca smatra, da je treba sprejete obveznosti dosledno izpolnjevati. Kolektivni ni bil posredovan obračun osebnih dohodkov niti ga niso primerjali s samoupravnim sporazumom o dogovorjeni višini mase OD pred in po delitvi. Konferenca OOS TOZD Valjarn bo prek svojih organov skrbela za sodelovanje z odgovornimi v samoupravi, da bi zagotovili demokratičnost in odgovornost pri izpolnjevanju nalog. Konferenca se bo v prihodnje zavzemala za še večji vpliv sindikalne organizacije v samoupravnih delovnih skupinah. Čimprej je treba organizirati konferenco ZSMS v TOZD Valjarn kjer naj bi izvolili novega predsednika mladinske organizacije.

SKUPNE SLUŽBE

V sredo, 26. marca je bila v zgornjih prostorih Kazine letna konferenca sindikalne organizacije delovne skupnosti Skupne službe. Predsednik Božo Sotlar je posredoval obširno poročilo in v njem opozoril na dogodke, ki so se zvrstili v pretekli mandatni dobi. Govoril je o ustavi, ki je bila sprejeta lani, o vlogi, ki jo imajo v sedanjem sistemu delegati ter o oblikovanju delegacij.

V razpravi je sodelovalo več članov, med njimi Anton Košir, ki se je zavzemal za bolj ustrezno obliko sestajanja. Sestanki naj bi bili po službenem času in naj ne bi trajali več kot eno uro. Prav tako je treba gradivo za sestanke pripraviti pravočasno in ga posredovati članom odbora oziroma delegacijam.

Vinko Mežnar je govoril o informiranju in opozoril na to, da glasilo slovenskih sindikatov Delavska enotnost in časopis Komunist še ni matrika veljave, ki bi jo morala imeti v našem kolektivu. Isto velja tudi za sindikalno organizacijo, ki pa z novo ustavo dobi večjo veljavo pri odločanju.

O nagrajevanju ter osebnih dohodkih sta na letni konferenci govorila tudi Mira Rihtaršičeva in Karel Tramte. Božo Sotlar je govoril še o različnih delovnih časih, ki jih imamo v Železarni in se zavzemal zato, da bi v skupnih službah v celoti vplejali premakljiv delovni čas, tako kot ga že imajo nekatere službe.

Novoizvoljeni odbor sindikalne organizacije delovne skupnosti Skupne službe šteje 35 članov in so v njem zastopani člani sindikata iz vseh oddelkov oziroma sektorjev. V izvršnem odboru je deset članov. Za predsednika sindikalne organizacije so izvolili Antona Koširja, podpredsednik bo Jože Pernuš, tajnik pa Draga Turk. Predsednica komisije za socialna vprašanja bo Mira Rihtaršič, Silva Prešeren bo vodila komisijo za samoupravljanje in gospodarstvo, Janez Znidar pa bo predsednik komisije za splošni ljudski odpor. Imenovali so še komisijo za šport, rekreacijo in kulturno dejavnost, ter komisijo za kadrovska vprašanja.

Tov. Košir je obrazložil program dela sindikata skupnih služb. V programu je poudarjeno tesnejše sodelovanje z vodji SDS, člani samoupravnih organov pa naj bi se v večji meri zavzemali za stališča oziroma predloge, ki so skupnega pomena za vso Železarno. Občasno bo treba analizirati delo samoupravnih organov, pred sprejetjem pa je treba obravnavati vsa vprašanja, ki zadevajo probleme delavcev. Tu so še naloge s področja kadrovanja, nagrajevanja in informiranja. Več pozornosti kot doslej naj bi posvetili delegatom in delegacijam. V ta namen naj bi organizirali seminar še v mesecu aprilu. Tudi v prihodnje bo treba skrbeti za pomoč socialno šibkim delavcem ter si prizadevati za večjo rekreativno in športno dejavnost.

Letos praznujemo 30-letnico osvoboditve in bo potrebna večja pozornost prireditvam, ki bodo v letošnjem letu organizirane ob tem jubileju.

SEKRETARIAT ŽELEZARNE

V sejni sobi splošne varnostne službe je bil v četrtek, 27. marca sestanek odbora osnovne organizacije sindikata sekretariata. Najprej so rešili nekaj tekočih zadev, nato pa poslušali informacijo disciplinske komisije. Skladno s izjavami, ki so bile posredovane na seji, odbor osnovne organizacije sindikata ugotavlja, da je bil odnos do dela dveh sodelavcev nepravilen in je treba zato ukrepati kot predvidevajo določila samoupravnega sporazuma v Železarni.

V nadaljevanju seje so trem sodelavkam odobrili denarno pomoč, za podelitev srebrnega znaka sindikatu pa bodo posredovali sindikatu Železarne ustrezen predlog.

GRADBENO VZDRŽEVANJE

V soboto, 5. aprila je bila peta redna seja odbora osnovne organizacije sindikata na gradbenem vzdrževanju. Odbor je bil seznanjen s prijavami za letovanje v obeh počitniških domovih. Odbor osnovne organizacije sindikata predlaga Petra Kejzarja in Gabrijela Olipa za brezplačno letovanje na morju. Navzoči so bili informirani še o smučarskem tekmovalstvu v Zatrniku, ki je bilo 27. marca. Tekmovalje je lepo uspelo, udeležilo pa se ga je 22 članov kolektiva. To je bilo tudi izbirno tekmovalstvo za medobratno tekmovalstvo, ki bo organizirano v Železarni. Seznanjeni so bili tudi s sklepom, ki je bil sprejet na sestankih SDS, da je treba denar namenjen za samopomoč iz prejšnje mandatne dobe, izplačati članom samopomoči do 15. aprila. Sklenili so, da do delovne konference ne bodo dodeljevali denarnih posojil.

PRED JUTRIŠNJO KONFERENCO SINDIKATA ŽELEZARNE

Predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Franc Kobentar sklicuje za jutri popoldne letno konferenco, na kateri bodo posredovali poročila o opravljenem delu. V razpravi bosta referat predsednika sindikata Železarne Franca Kobentarja in obširno poročilo, ki so ga delegati že prejeli. Iz poročila povzemamo, da je bilo v minuli mandatni dobi opravljeno obsežno delo. Konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne je imela pet sej, razen tega so organizirali štiri seminarje in prav toliko političnih aktivov. Izvršni odbor, ki šteje 15 članov, pa je imel 29 sej.

Poročilo omenja tudi delo koordinacijskega odbora sindikata Slovenskih železarn in vsebuje dejavnost ter problematiko posameznih komisij.

Delegatom, ki so bili izvoljeni za jutrišnjo konferenco že na občnih zborih, je bilo posredovano tudi poročilo o finančnem poslovanju, tako da celotno poročilo vsebuje dovolj gradiva za razpravo na jutrišnji konferenci.

NAGRAJENI PISMENI IZDELKI

Kadrovski sektor naše železarne je letos že peto leto zapored med učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol radovljiške in jeseniške občine razpisal nagradno pisanje spisov na temo JESENIŠKI ŽELEZAR PROIZVAJALEC IN SAMOUPRAVLJALEC. Najboljših deset nalog, ki jih je ocenila posebna petčlanska komisija, bomo v nekaj nadaljevanjih objavili v našem glasilu. Komisija je podelila po dve prvi nagradi, dve drugi, dve tretji, dve četrti in dve peti nagradi izmed 23 dospelih spisov, katere so že na šolah izbrali kot najboljše.

JESENIŠKI ŽELEZAR PROIZVAJALEC IN SAMOUPRAVLJALEC

Jesenjska železarna je po velikosti in številu zaposlenih med največjimi podjetji v naši državi. Prav sedaj potekajo dela za izgradnjo nove hladne valjarne, tako da se bo število zaposlenih in proizvodnja še povečala. Ze v preteklem letu so jeseniški železarji proizvedli petsto tisoč ton surovega jekla. Vse surovine Železarne dovažajo iz drugih krajev in republik, pa tudi iz drugih držav. Proizvodnja se deli na tri poglavitne procese: talilnice, valjarne pločevine in žice ter hladno predelavo.

V plavžih talijo železovo rudo, dodajajo pa tudi plast koks in apnenca. V zadnjih letih pa si pomagajo še z vpihovanjem kisika. S tem dosežejo manjšo porabo koks. V plavžih pridobivajo surovo železo, imenovano grodelj. V Simens – Martinovih pečeh dodajo grodelju še druge dodatke in staro železo. Tako nastane jeklo. Posebno kvaliteta jekla pa izdelujejo v elektro pečeh.

V Valjarnah potem vroče izvaljajo pločevino in žico. Takšno potem pošljejo v dokončno hladno predelavo. V teh obratih pločevino in žico predelajo v dimenzijo po željah kupcev. Nekaj žice porabijo tudi za izdelavo žebelj in elektrod za varjenje. Izdelki jeseniške železarne so znani doma in po svetu. O tem nas lahko prepričajo številna priznanja in diplome. Jeseniški železarji so sposobni izdelati še tako kvalitetna jekla po vseh domačih in tujih standardih. V podjetju so zaposleni priznani strokovnjaki, delavci z dolgoletno prakso in izkušnjami, vse to pa povezuje več kot stoletna tradicija in obstoj železarne.

Letos poteka petindvajset let, ko so jeseniški železarji pod Titovim vodstvom uresničili geslo »Tovarno delavcem.« Na ta pomemben dogodek v zgodovini delavskega razreda nas spominja plošča, vzidana na upravnem poslopiju Železarne. Že v istem letu je bil izvoljen prvi delavski svet, upravni organ Železarne.

Delovna skupnost upravlja z Železarno skladno z zvezno in republiško ustavo po načelih delavskega samoupravljanja. Gospodarjenje pa mora biti v skladu s proizvodnim in finančnim načrtom tovarne v korist celotne družbene skupnosti. Delovna skupnost tovarne uresničuje delavsko samoupravljanje prek delovnih skupin in organov samoupravljanja. Vsi organi samoupravljanja so v mejah svojih pristojnosti samostojni. Vsak član delovne skupnosti tovarne ima pravico, da voli in da je izvoljen v organe samoupravljanja, da sodeluje pri sestavljanju normativov, na njegovem delovnem mestu in pri delitvi dohodka. Lahko postavlja vprašanja v zvezi s poslovanjem organov samoupravljanja. Seveda pa ima vsak član Železarne tudi dolžnosti, da sodeluje v samoupravnih organih in da vestno opravlja svoje delo. Seznanjen mora biti s posredovanimi informacijami, ker le tako izvršuje samoupravne predpise, dogovore in odločitve. Vsak posameznik je odgovoren za svoje delo na delovnem mestu in v organih samoupravljanja. Pri izvrševanju teh pravic in dolžnosti so vsi člani delovne skupnosti enakovredni. Člani delovne skupnosti uresničujejo neposredno samoupravljanje prek delovnih skupin ali z referendumom. Da je temu res tako, naj omenim samo dva izmed mnogih primerov.

Jesenjski železarji so z referendumom izglasovali, da odstopijo zaslužek ene dneva za izgradnjo doma v Kumrovcu in dveh dnevov za Kozjansko. Ker je delovna skupina najmanjša upravna enota, pride do izraza prav vsak predlog ali pripomba posameznika. Sestanek take skupine je vsaj enkrat na dva meseca, ali pa na zahtevo vsaj petih članov delovne skupine. Delavci lahko z marljivim delom, dolgoletno prakso in dodatnim izobraževanjem napredujejo. Prav v jeseniški železarni posvečajo temu veliko pozornost.

Jesenjski železarji se zavedajo, da bodo le z dodatnim izobraževanjem in novimi delovnimi uspehi danes, dosegli boljši jutri.

LIDIJA FON, osnovna šola Tone Čufar Jesenice – četrta nagrada

Čudovito bajko igrive matere narave bi začeli z besedami: Ne-koč... davno... nekje... Kar tudi drži. Ni znano, ne kje ne kdaj se je pojavilo čudno bitje, ki je bilo po svoji zunanosti še močno podobno živalim. Po njihovem zgledu se je hranilo in sporazumevalo. Tudi družilo se je skupaj v horde. Kakor je bilo podobno po svoji zunanosti živalim, se je po razumu močno od njih razlikovalo. V dolgih obdobjih, hladnih in vročih dobah se je boril za obstoj z naravo in sovražniki. Dobival je vse bolj človeške poteze in se koristil s svojim razumom. Namesto, da bi se podil za plenom, mu je nastavljal past – zanko ali jamo. Iz njihove kože si je izdelal ogrinjalo, meso je postalo poglavitna hrana, iz kosti si je izdelal orodje in orožje. Po zgledu strele si je ukresal ogenj in si meso spekel ter se pogrel in sušil ob njem. Postal je živinoorej in poljedelec. Ker je moral ogenj oblagati s kamni, ki so bili različni, se mu je čudno zdelo, ko se je iz nekaterih pocedila neka snov in se strdila. Spoznal je uporabnost kovin. Z razmahom pridobivanja kovin se je spremenila rodovna in plemenska ureditev. Med plemenem je prišlo večkrat do spopadov in vojn. Poglavarji so si ob tem nagrabili bogastvo in zemljo. Od-tujevali so se narodu in si ga podjarmili. Postal so »gospodje«. Za delo so si najeli sužnje. Glavno skupno sredstvo je postala zemlja. Zato so se mnogi lastniki zemlje zatekli v gradove, utrdbe, ki so jim jih sezidali podložniki. Izkoriščali so jih, tako je prišlo do velikih nasprotij med razredi, fevdalci in tlačani, oziroma bogataši in brezpravno rajo. Z razvojem obrti je prišlo do prvih zame-tov tovarn – manufaktur. To je bil temelj za kasnejšo kapitalistično proizvodnjo. V kapitalizmu je bil najpomembnejši kapital – banke, tovarne, rudniki, promet in veleposredstva v lasti zasebnikov, ki so iz-žemali revne delavce in kmete. Ti veliki kapitalistični mogotci so bili krivi za bedo ljudstva, ki je trpelo pomanjkanje hrane in obleke, v tovarniških skladiščih pa jo je bilo na kupe neprodane. Razsajale so bole-lezni in epidemije, ki so oslobile in pobrale mnogo ljudi in otrok. Povzročali so krizo za krizo, metali delavce na cesto in jim v obliki davkov in drugih dajatev pobrali še ta krvavo prigan skromni zaslužek. Posegli so na tuje celine in tam izkoriščali in pobijali prvotne prebivalce. Z raznimi ukani so pregnali naivne domačine od naj-večjih bogastev in jih sami začeli izkoriščati. Domačine so porabili za ceneno delovno silo. Ti brezsrčni kapitalisti so povzročili v enem sto-letju dve svetovni vojni, ki sta zahtevali toliko nedolžnih žrtev. Na bojiščih so se borili ljudje, delavci, ki jim ni bilo do vojne in so morali pobijati druge delavce, ki so ravno tako morali neprostovoljno v boj. Kapitalisti so za bogato obloženimi mizami steli krvavi denar in se zabavali ob grozotah, ki jih še ni doživela zgodovina. Dolga tisočletja in stoletja se je razvijal človek. Postal je inteligenten, razumen, delaven, oduševljen in zverinski. Iz rodbinske ureditve se je razvil v imperialistično družbo z velikimi razrednimi razlikami. Človek se ni več bal narave in živali, ampak sočloveka. Ki ga je ubijal na vse močnejše načine: v boju za obstanek in v izkoriščevalni tekmi.

Dolga tisočletja in stoletja je moral čakati človek, da se je na sve-tu pojavil dolgo pričakovani »odrešenik«, ki ga je napovedala takratna vera. Toda to ni bilo nadnaravno bitje, temveč človek, kot je bil člo-vek kapitalist in delavec. Spoznal je krivice kapitalističnega izkorišče-valnega sistema, ki je takrat vladal v svetu in nekaj gospodarjev je držalo v okovih ves svet. Karel Marx je vse to preučil in tudi zapisal in dal de-lavcem v roke navodila za boj proti kapitalizmu. Prvi zgled je bila Pariška komun, ki pa je obstajala le 71 dni v hudi zimi in pod pritiskom francoske vojske. V viharju prve svetovne vojne je izvedel v Rusiji Lenin socialistično revolucijo in država se je preimenovala v SSSR. To je bila prva socialistična država na svetu.

Kapitalizem je imel še skoraj nepriznane prste in se je lahko obdržal na oblasti. Druga svetovna vojna pa je za mnoge narode pome-nila rešitev izpod kapitalističnega ali tujega jarma. Čeprav je bila stra-hotna, vendar so zmago večinoma dočakali veseli. Večina narodov si je odprla pot k napredku, socialni in politični enakosti. To se pravi, sesta-viti tako družbeno ureditev, da bo zopet geslo: Vsi za enega, eden za vse!, ne pa: Deli in vladaj!

Tudi naši narodi so se po drugi svetovni vojni otrsli sovražnika in kapitalistične ureditve, ki je tlačila naše narode v bedi in pomanjkanju. Pod vodstvom tovariša Tita so takoj po vojni stopili na pot socializma s KP na čelu. Treba je bilo obnoviti in modernizirati državo, ker je bila že pred vojno zaostala kmetijska drža-va, med vojno pa je bilo še to uničeno. Vso škodo je bilo treba čim prej odstraniti in izboljšati položaj v svetu. Že od vsega začetka so pou-darjali potrebo po čimbolj izpolnjeni ljudski oblasti. Med ljudmi in pri tovarišu Titu je zaživela ideja: To-varne delavcem, zemljo kmetom. To se je zgodilo okrog leta 1950, ko je to parolo tovariš Tito zapisal med zgodovinske besede in dal delovnim ljudem velike perspektive. Se pred tem zasledeni ljudske skupščine FLRJ, dne 27. junija 1950, ko so sprejeli zakon o samoupravljanju, tej veliki želji in potrebi delavskega razreda, ki se je kot biser zablščala v svetu, saj ji ni bilo nikjer primere, so v mnogih kolektivih že uvedli sa-moupravljanje.

Med prvimi je bila tudi jeseniška železarna, ki je bila takoj za Savo iz Kranja in tovarno cementa iz Solina. V januarju 1950. leta so de-lavci Železarne izvolili 384 železar-ov, ti pa 87 članov prvega delav-skega sveta Železarne. Ti so se dogo-varjali in razpravljali o tekmovalju izpolnitve petletnega načrta in o drugih problemih Železarne. Zakon o samoupravljanju je naletel na iz-ređen odmev širom Jugoslavije. V kratkem času so v 11.631 podjetjih izvolili delavske svete. Vsaka novost se je vedno s težavo prerinila v os-predje in prebila led. Tudi naše samoupravljanje so v svetu progla-sali za utopijo. Toda naša država se je odrekla varuštvo velikih in stopila na pot neodvisnosti in samoupravl-ljanja. 27. junij so proglasili za dan samoupravljalcev. V jeseniški žele-zarni so še istega leta izvolili deset-članski upravni odbor in direktorja. 20. avgusta 1950, je le-ta prevzel podjetje v upravljanje. Spominsko ploščo, ki je vzidana v pročelje upravne zgradbe Železarne, je odkril jeseniški revolucionar – železar Janez Mlakar.

POD TITOVIM VODSTVOM SMO 20. 8. 1950

URESNIČILI GESLO »TOVARNE DELAVCEM« Svečanega prevzema se je udeležil član politbiroja CK KPJ Franc Leskošek-Luka, predsednik vlade SRS Miha Marinko, Đuro Salaj, Janko Rudolf ter predstavniki tovarne in občine. Vse je pozdravil Franc Leskošek-Luka in ključke Železarne predal predsedniku delav-skega sveta Srečku Jagodicu in vsem zaželel mnogo uspehov.

V tem in naslednjem letu je bil kolektiv Železarne med najboljšimi v Sloveniji. Iz malega raste veliko, se glasi zakon narave. Vse se razvija, tako tudi samoupravljanje. Porodila se je misel, da bi pridobili čimveč delavcev v samoupravljanje. Zato se 1953. leta v vseh 22 obratih izvolili od 9- do 25-članske delavske svete. Ti obratni delavski sveti pa so že v treh letih pokazali dobre in slabe lastnosti. Namesto teh so izvolili devet grupnih in dva obratna delav-ska sveta. Tudi ta oblika ni povsem ustrezala. Leta 1960 so v Železarni ustanovili štiri ekonomske in eno upravno enoto. V teh pa so izvolili delavske svete s 25 člani.

Kmalu se je izkazalo, da je samo-upravljanje na pravi poti. Obratse so preimenovali v delovne enote in ustanovili delavske svete in zbore. Število delavcev samoupravljalcev se je povzpelo na 589. Že samo to, da se je ta oblika samoupravljanja ob-držala najdlje, vse do 1969. leta, do-kazuje, da so bili že skoraj na naj-idealnejši poti samoupravljanja.

V letu 1973 so se vse te spremembe izpolnile in bile potrjene z ustavnimi dopolnili in z novo ustavo SFRJ. Delavci imajo pravico, da odločajo o vsem, kar se dogaja v njihovem kolektivu. V železarni so ustanovili štiri temeljne organizacije združe-nega dela in delovno skupnost Skupne službe.

Tako se nadaljuje uspešna zgodo-vina jeseniške železarne, ki iz dneva v dan izboljšuje življenjski standard jeseniškega železarja – proizvajalca – samoupravljalca.

JANKO KERSNIK, osnovna šola Mojstrana, četrta nagrada

JEKLO ZA VOLUMSKO PREOBLIKOVANJE V HLADNEM

Tehnologija izdelave serijskih delov z volumnim preoblikovanjem v hladnem se zaradi velikih ekonomskih prednosti pred ostalimi postopki oblikovanja tudi v Jugoslaviji razvija z veliko naglico. Naloga proizvajalcev jekla je, da z osvajanjem ustreznih jekel prispevajo svoj delež k čim hitrejšemu uvajanju tehnologije volumnskega preoblikovanja v hladnem. V železarni Jesenice osvajamo kvaliteto in proizvodnjo jekel za volumnsko preoblikovanje v hladnem v okviru posebne skupine jekel z oznako JMP. Raziskovalno delo na tem področju se ujema z razvojnim programom železarne Jesenice v smeri kvalitetnih paličnih jekel.

Za serijsko izdelavo delov v avtomobilski industriji, industriji motorjev, gospodinjstskih strojev, elektroindustriji ipd. se v zadnjem desetletju vedno hitreje uveljavlja tehnologija volumnskega preoblikovanja v hladnem.

Bistvo te tehnologije je, da se velike trajne deformacije jekla dosežejo z visokimi preoblikovalnimi pritiski brez uvajanja toplote v proces. Izdelki imajo zelo natančno obliko zaradi gnetenja in utrjevanja pa tudi izboljšane mehanske lastnosti. Postopek lahko zamenja oblikovanje z odrezovanjem v želji, da se poveča produktivnost in izkoristek materiala in znižajo stroški izdelave strojnih delov.

Za ilustracijo, kako velika je industrijska uporaba postopkov hladnega volumnskega preoblikovanja, naj služijo naslednji podatki:

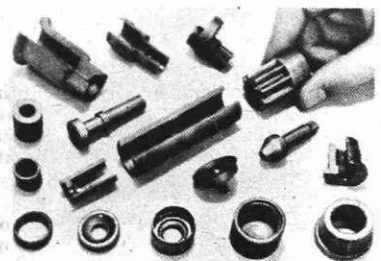
— v ZDA, Franciji, Italiji, Japonski ima vsak osebni avtomobil poleg hladno izdelanih zakovnic, vijakov in ostalih standardnih elementov še 40 do 60 hladno stiskanih delov,

— v ZDA bodo leta 1975 s postopki hladnega volumnskega preoblikovanja predelali več kakor 1.000.000 ton jekla.

Stanje v Jugoslaviji pa je naslednje:

— leta 1974 je bilo s hladnim stiskanjem predelano okoli 1000 do 1500 ton jekla, od tega le okoli 300 ton domačega proizvodnje.

— Zavodi Crvena Zastava vgrajujejo v svoje osebne avtomobile le 4 do 6 doma izdelanih prešanih delov, proizvajalci težjih cestnih vozil pa le 1 do 2, ostale pa uvozijo.

Po ocenah nekaterih domačih proizvajalcev so letne potrebe jugoslovanske industrije prevoznih sredstev okoli 20.000 ton jekla za hladno prešanje, elektroindustrije in gospodinjstskih strojev 5000, ostalih uporabnikov pa okrog 3000 ton.

Ze iz te kratke informacije sledi nedvoumni zaključek, da je tehnologija hladnega volumnskega preoblikovanja tudi v naši državi izredno perspektivna panoga, njen razvoj pa je vsekakor pogojen z osvajanjem in proizvodnjo ustreznih jekel v naših železarnah.

V železarni Jesenice vidimo na področju proizvodnje jekel za volumnsko preoblikovanje v hladnem veliko perspektivo v okviru kvalitetnega programa hladno predelanih paličnih jekel.

KVALITETNI ASORTIMENT JEKEL

Eden najpomembnejših dejavnikov za uspešno uporabo tehnologije volumnskega preoblikovanja v hladnem je pravilna izbira in priprava jekel. Jekla morajo prenesti velike trajne deformacije s čim manjšim odporom preoblikovanja. Za rentabilnost postopka je zelo pomembna stalnost kvalitete jekla.

Izbira jekel za hladno prešanje temelji na mehanskih lastnostih, ki se zahtevajo od končnega izdelka. Izbira jekel v ta namen je velika, lahko pa jekla razvrstimo v tri razrede:

1. nelegirana maloogljikna jekla (pomirjena in nepomirjena), ki se toplotno ne obdelujejo in pri katerih dosežemo željene lastnosti utrjevanja z napetostnim žarjenjem ali pa se končni izdelki cementirajo;

2. srednjeogljikna jekla, ki jih je mogoče poboljšati za določeno trdnost;

3. legirana jekla z dobro prekaljivostjo za visoko obremenjene strojne dele.

Ze ves čas je pri potrošnikih jekel za hladno prešanje opaziti stremeljenje k enostavnejšim vrstam jekel, vendar brez rizika za kvaliteto končnih proizvodov. Možnosti se ponujajo predvsem v dveh smereh:

1. v čim večji meri izkoristiti utrjevanje pri nizkoogljiknih jeklih;

2. doseči željeno prekaljivost jekel a. s kontrolirano vsebnostjo spremljajočih elementov (Ni, Cr, Mo).

b. z dodatkom bora

S stališča masivnega preoblikovanja in nizkoogljikna jekla niso nujno najbolj ugodna. Za potrebe hladnega preoblikovanja se zato razvijajo posebne vrste jekel.

Najbolj pomembne smeri razvoja teh jekel so naslednje:

a) jekla, ki se toplotno ne obdelujejo, imajo nizko vsebnost elementov, ki povečujejo mejo plastičnosti. Posebno pomembno je znižanje Si, kar se direktno odraža v zmanjšanju preoblikovalne trdnosti.

Trdnostne lastnosti hladno oblikovanih delov se v mnogih primerih lahko primerjajo z lastnostmi, ki jih dosežemo s toplotno obdelavo delov, izdelanih z odrezovanjem iz višje ogljiknih, oziroma nizko legiranih jekel;

b) jekla, ki se toplotno obdelujejo.

V industriji vijakov so se uveljavila srednje ogljikna jekla s povišano vsebnostjo Cr. Vsebnost Cr v mejah 0,25–0,40 % pomembno vpliva na prekaljivost, ne pa bistveno na utrjevanje pri hladnem oblikovanju. Za bolj zahtevne strojne dele pa se vse bolj uveljavljajo jekla, legirana z borom. Bor v ogljikovih jeklih žve v količinah nekaj tisočink procenta močno poboljša prekaljivost, v toplotno neobdelanem stanju pa nima vpliva na preoblikovalnost jekla v hladnem. Bor tako indirektno vpliva na boljše preoblikovalnost jekel, saj omogoča znižanje ogljika in legiranih elementov, ki so v standardnih jeklih potrebni za doseganje željene prekaljivosti.

V zadnjih letih je iz razumljivega ekonomskega stališča zelo poudarjen razvoj nerjavnih jekel za preoblikovanje v hladnem. Večji uspeh je bil dosežen le pri jeklih za izdelavo vijakov.

Za uspešen razvoj tehnologije masivnega preoblikovanja v hladnem je izrednega pomena tesno sodelovanje med uporabniki in proizvajalci jekel.

Od uporabnika jekla se zahteva, da ne zastruje zahtev bolj, kakor je to nujno potrebno za izdelavo določenega strojnega dela. Pravilno je, da uporabnik v začetku definira le tip jekla, specifično kvaliteto pa določita skupaj proizvajalec in uporabnik.

OSVAJANJE KVALITETE IN PROIZVODNJE JEKEL

Osvajanje kvalitetnih paličnih jekel za volumnsko preoblikovanje v hladnem poteka v tesnem sodelovanju s strokovnjaki iz predelovalne industrije ter fakultete za strojništvo v Ljubljani. Posebno tesno pa sodelujemo s Kovaško industrijo Zreče in tovarno avtoelektričnih izdelkov iz Nove Gorice, kjer z našimi jekli neposredno sodelujemo že v fazi osvajanja tehnologije volumnskega preoblikovanja za izdelavo delov za potrebe avtomobilске industrije.

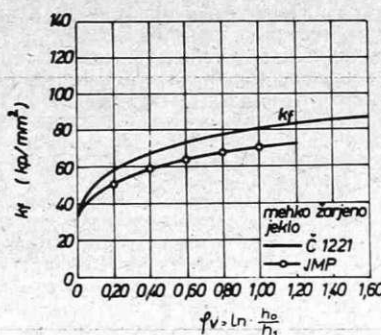
Raziskovalnega dela smo se lotili tako, da smo preiskali preoblikovalne lastnosti vseh za volumnsko preoblikovanje zanimivih jekel iz rednega proizvodnega programa železarne Jesenice. Dobljene rezultate smo ocenjevali tudi s tehnološkim preizkusom ter primerjali z ustreznimi podatki, ki so objavljeni v tuji literaturi in standardnih VDI. Spoznali smo, da je, pri maloogljiknih nelegiranih in nizkoogljiknih jeklih mogoče graditi na že osvojeni kvaliteti, predvsem v smeri povečanja stalnosti kvalitete ter optimizacije pogojev toplotne obdelave in hladne predelave.

Potrebno je poudariti, da imamo v železarni Jesenice v pogledu kvalitete maloogljiknih nelegiranih jekel za volumnsko preoblikovanje v hladnem že bogate izkušnje na področju jekel za namensko proizvodnjo in izdelavo hladno stiskanih matic.

Lahko zaključimo, da smo v železarni Jesenice že dosegli tak kvaliteten nivo, da smo pripravljeni za redno proizvodnjo maloogljiknih ne-

legiranih in nizkoogljikanih jekel za volumnsko preoblikovanje v hladnem. V ta namen so tudi že izdelani interni tehnološki standardi za izdelavo in predelavo jekel.

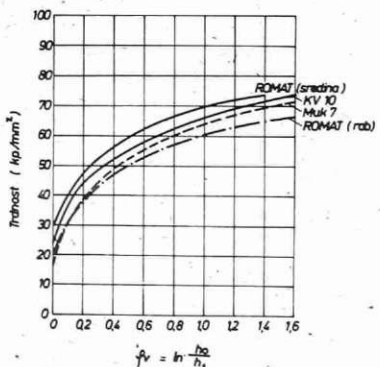

Na področju osvajanja kvalitete srednjeogljiknih nizkoogljikanih jekel za poboljšanje, namenjenih za volumnsko preoblikovanje v hladnem, pa smo za sedaj šele v fazi osnovnih raziskav. Najbolj intenzivno poteka osvajanje borovih jekel, kjer tudi tesno sodelujemo z metalurškim inštitutom iz Ljubljane. Prvo industrijsko talino ogljikovega nizkoogljiknega borovega jekla za izdelavo kvalitetnih matic lahko pričakujemo že v drugi polovici tega leta. Osvajamo tudi v Cr V jekla, za katere je prav tako veliko povpraševanje. Pri obeh vrstah jekel je osnovni problem dezoksidacija in degazacija jekel ter morfologija nemetalnih vključkov.

MOŽNOSTI PROIZVODNJE JEKEL V ŽELEZARNI JESENICE

Za to, da bi dosegli zahtevano kvaliteto jekel za hladno stiskanje v železarni Jesenice, niso potrebne dodatne naprave oziroma investicije. Jekla je mogoče izdelati na obstoječih napravah, potrebna pa je stroga tehnološka disciplina in stalna spremljava kvalitete. Načrtovana nova oprema v jeklarni, valjarni žice in jeklovleku pa bo še dodatno prispevala k visoki kvaliteti jekel in skupaj z modernimi raziskovalnimi napravami na raziskovalnem oddelku omogočila hitrejši razvoj novih specifičnih vrst jekel, kot so B jekla in posebna nerjavna jekla.

Jekla za masivno preoblikovanje v hladnem pri nas niso standardizirana. Zaradi posebnih zahtev po kvaliteti jekla ter stalnosti kvalitete, ki daleč presegajo zahteve, ki jih postavljajo JUS standardi, lahko zagotovimo kvaliteto le v okviru internih standardov. V železarni Jesenice osvajamo in proizvajamo jekla za volumnsko preoblikovanje v hladnem v okviru posebne skupine jekel, ki smo ji dali oznako JMP (oznaka je zaščitena).

Posamzne vrste jekel so definirane z dopolnilnimi oznakami kot npr. JMP 15, JMP 80 Mn Cr.

Za vsako kvaliteto jekel, ki se predela z volumnskim preoblikovanjem v hladnem, se v sodelovanju s potrošniki jekel izdelajo dobavno – prevzemni pogoji, v katerih so natančno definirane kemične, fizikalne in preoblikovalne karakteristike jekel.

Ti interni standardi vključujejo tudi povratne informacije o obnašanju jekel med hladnim volumnskim preoblikovanjem določenih delov.

Prepričani smo, da bo takšno neposredno sodelovanje z uporabniki jekel prispevalo k boljšemu poznavanju in stalnosti kvalitete jekel za volumnsko preoblikovanje v hladnem ter utrdilo našo prisotnost na tako perspektivnem tržišču. mag RA

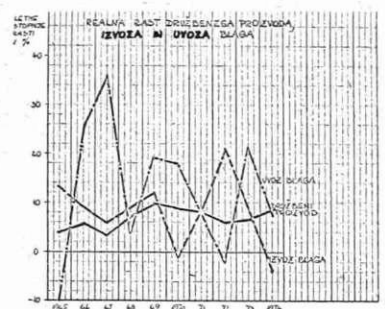
DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ANALIZA PLANA RAZVOJA

H koncu gre obdobje, ki je bilo razvojno opredeljeno z družbenim planom SFRJ od 1971 – 1975 in prehajamo v novo plansko obdobje, ko so vzpostavljeni temelji novih družbenoekonomskih odnosov.

Plan razvoja SFR Jugoslavije in SR Slovenije je bil pripravljen in sprejet že v času uveljavljanja novih ustavnih dopolnil in zato odraža že v veliki meri skupno dogovorjena stališča o bistvenih vprašanih razvoju. Plan je bil sprejet z zamudo, še bolj pa se je kasnilo reševanje raznih sistemskih področij, od katerih so še vedno nekatera ključna vprašanja nerešena.

Ob pripravah družbenega plana 1971–1975 se ni računalo s tako intenzivnimi spremembami v mednarodnih političnih in ekonomskih odnosih. V svetovnem merilu je bilo v tem obdobju sicer značilno popuščanje mednarodne napetosti, toda prišlo je do raznih kriz, od monetarne, prehranske, surovinske in energetske preko demografske ekspanzije do inflacije, kar je vse posledice preživelih svetovnih političnih in gospodarskih odnosov.

Medtem, ko je bila monetarna kriza pretežno odraz boja za ohranitev ameriškega dolarja kot nadaljnjega svetovnega plačilnega sredstva, pa je energetska kriza zajela skoraj ves svet in sprožila resne probleme v tistih deželah, ki nimajo nafte in drugih pomembnih surovin. Svetovna gospodarska kriza najavlja tudi konec enostranskega pospeševanja industrijske rasti brez ozira na njene posledice.

Če upoštevamo vse težke pogoje gospodarjenja tako na notranjem kot na zunanjem tržišču, lahko ocenjujemo sedanjo etapo družbeno-ekonomskega razvoja plana 1971–1975 kot relativno uspešno. Seveda so se posamezni cilji in naloge plana uresničevali z različno intenzivnostjo. Za vse dosedanje obdobje izvajanja plana je značilna aktivnost vseh družbenih dejavnikov, ki se je odrazila zlasti v sprejetju dokumentov ZKJ in ZKS ter sprejetju in izvajanju ustave. Oblikovale so se temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, kar vse omogoča, da bo postalo združeno delo nosilec ustvarjanja, usmerjanja in delitve dohodka.

GOSPODARSKA GIBANJA

V letu 1974 je prišlo do nekaterih bistvenih premikov v gospodarskih gibanjih. Po dveletni nizki gospodarski rasti, ki je že kazala na to, da ne bo mogoče doseči predvidene stopnje rasti v obdobju 1971–1975, se je po ocenah stopnja rasti družbenega proizvoda v letu 1974 povzpela na okoli 8,5 %. Tudi ob predvideni nekoliko nižji stopnji rasti v letu 1975 (6,3 %) bodo predvidevanja srednjeročnega plana o gospodarski rasti uresničena (okoli 7 %).

Toda ta rast temelji, v nasprotju s predvidevanji, predvsem na povečani številu novozaposlenih delavcev. Produktivnost dela pa se je povečala za okoli 3,3 % letno (plan 4,6 %). Zato znaša delež produktivnosti dela v rasti družbenega proizvoda samo okoli 45 % (predvideno okoli 60 %).

Investicijska dejavnost je v prvih treh letih izvajanja plana skoraj stagnirala. Visoka inflacija je, razvrednotila nominalna sredstva za investicijske naložbe. Prihajalo je do velikih preokračitev predračunskih vrednosti in do počasnejšega aktiviranja investicij. Struktura investicij se ni izboljšala. V letu 1974 se je še posebej naglasila potreba po povečanju obsega investicij, po izboljšanju učinkovitosti le-teh in po povečanju vlaganja v infrastrukturo, zlasti energetiko in promet. Z ukinitvijo ukrepov, ki so imeli zaviralen vpliv na investicijsko dejavnost, je še ob koncu leta 1973 še bolj pa v letu 1974 prišlo do velikega razmaha investicij v osnovna sredstva, ki pa kljub temu ne bodo dosegle planskih predvidevanj.

Udeležba skupnih materialnih naložb gospodarstva v družbenem proizvodu je v teh štirih letih višja od predvidenih 25 %, kar se ne uresničuje politika padanja deleža vlaganj v zaloge in le-te naraščajo in so nekajkrat višje kot v razvitejših gospodarskih deželah. Obenem nam pa empirične analize kažejo, da je v fazi jugoslovanskega ciklusa mogoče porast proizvodnje le, če proizvajamo

izključno za zaloge. V kolikor bi se npr. z restrikcijami kreditov poizkušalo preprečiti oblikovanje določene obsega zalog, bi prišlo do absolutnega zmanjšanja proizvodnje. Vendar moramo racionalnejše vlagati v zaloge. Neposredni vzroki za tako visoke zaloge so predvsem zaradi nestabilnih pogojev procesa družbene reprodukcije in visoke inflacije, neskladne gospodarske strukture, nezadostno povezanostjo znotraj proizvodnje, neučinkovitostjo transporta, itd.

V letu 1974 je prišlo do sprememb v intenzivnosti rasti posameznih cen. Najvišjo rast so dosegle cene proizvajalcev industrijskih proizvodov, ki so se v primerjavi z letom 1973 več kot podvojile. Takšno povečanje so opredelile predvsem cene reprodukcijskega materiala in energije. Motnje, ki so se pojavljale na svetovnem tržišču, so preko višje rasti uvoznih od izvoznih cen, predvsem v letu 1974, v veliki meri vplivale na intenzivnost inflacije pri nas. Vendar pa so osnovni vzroki inflacije v našem gospodarstvu samem.

Osnovni vzroki inflacije v obdobju 1971–1975:

— neustrezna struktura proizvodnih sil in zaostajanje v razreševanju strukturnih problemov, ki so se nakopičili v daljšem obdobju in jih v prvih letih plana nismo dovolj uspešno reševali;

— nizka individualna in družbena produktivnost dela;

— nizka učinkovitost našega gospodarstva zaradi nezadostnega izkoriščanja razpoložljivih zmogljivosti;

— dolgoletno anticipirano financiranje, ki izvira iz neustrezne in prenapete delitve narodnega dohodka, ki ni pokrita z blagovnimi skladi. K temu prispeva tudi velik obseg tako imenovane družbene režije, kjer igra pomembno vlogo stalno rastoči primanjkljaj zveznega proračuna;

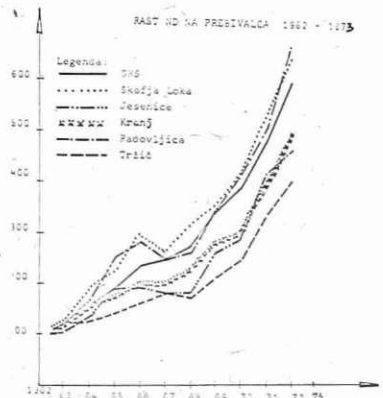
— neučinkovita in nestimulativna politika delitve dohodka.

Osnovni pogoj za postopno odpravljanje temeljnih vzrokov nestalnih gospodarskih gibanj, je zagotavljanje dinamične gospodarske rasti, sistemske spremembe na področju cen, ter kreditno-monetarnega sistema.

ČRNA METALURGIJA

V črni metalurgiji se je proizvodnja gibala pod predvideno. Po družbenem planu je bilo predvideno, da bo fizični obseg industrijske proizvodnje naraščal po stopnji 8,3 %. V letih 1971–1974 znaša povprečna stopnja rasti 6,7 %, za celotno obdobje plana pa se ocenjuje, da bo povprečni porast proizvodnje letno 6,5 %.

Za črno metalurgijo je bila v obdobju 1971–1974 najbolj pereča oskrba s koksom, starih železom in ferolegurami, zadnje čase pa je primanjkovalo tudi valjarskih polizdelkov. V drugi polovici leta 1974 se je izboljšala oskrba s surovinami in reprogramaterialom, razen s

koksom. Zaradi postopnega prehoda na elektrometalurgijo bodo naše železarne rabile vedno več starega železa, ki ga bo treba uvažati.

Predvidevanja plana niso dosežena predvsem zaradi nedokončanih investicij. Obseg proizvodnje surovega železa ni dosežen, ker niso bile izvedene vse predvidene izboljšave, ki bi povečale produktivnost plavžev. Tudi obseg proizvodnje surovega jekla je manjši od predvidevanj, verjetno pa bo planirana količina dosežena v naslednjem letu.

KMETIJSTVO

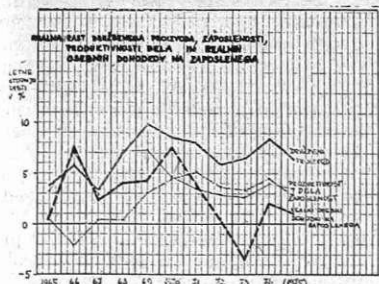
Temeljna naloga kmetijstva v programu razvoja 1971–1975 je bila povečanje proizvodnje hrane. Vzpostaviti se mora povečano proizvodnjo hrane naj bi dosegli racionalnejšo izrabo kmetijskega prostora in večjo reproduktivno sposobnost kmetijstva.

V tekočem obdobju so bile na tem področju, dosežene nekatere pomembne strukturne spremembe, ki

V LETIH 1971 - 1975

sicer v večji meri še ne dajejo rezultatov, so pa solidna osnova skladnejšemu in stabilnejšemu razvoju tako kmetijstva kot gospodarstva v celoti v naslednjem obdobju.

V sistemu in politiki cen so nastopale precejšnje težave na trgu s kmetijskimi proizvodi. Vzroki za velika odstopanja med proizvodnimi in odkupnimi cenami kmetijskih, predvsem živilskih proizvodov, ki so administrativno določene, so gotovo v neenotnem sistemu oblikovanja cen, drugih stroškov in neskladnosti med ponudbo in popraševanjem po živini in mesu na domačem in svetovnem trgu. Razporena ugodna rast kmetijskih odkupnih cen v letih 1971-1973 je bila v letu 1974 močno zaustavljena. Indeks cen v primer-

javi s cenami v letu 1973 po oceni znaša okoli 111, medtem ko je indeks cen delovnih sredstev in reprovitov na kmetijsko 173 za isto obdobje. Odkupna cena živilskih proizvodov, ki prevladujejo v skupni tržni vrednosti kmetijske proizvodnje v SRS (okoli 74 % vsega odkupa) stagnira že vse leto (indeks 101) odkupna cena govedi pa je padla celo pod raven v letu 1973.

Zaradi tega so vlaganja v primarno proizvodnjo majhna, neustrezna je stopnja povezanosti kmetijstva, predelovalne industrije in trgovine. Posamezna proizvodna tržna območja se pretirano zapirajo.

IZVOZ - UVOZ

V prvih treh letih izvajanja srednjeročnega plana so bila dosežena ugodna razmerja med rastjo proizvodnje, izvoza in uvoza. V letu 1972 in 73 smo v merilu celotne Jugoslavije dosegli suficit v plačilni bilanci in uspeli povečati devizne rezerve. Že ob koncu 1973 se posebej v letu 1974 pa so se mednarodne ekonomske razmere bistveno spremenile (inflacija, visoko povečanje cen surovin, energije, poslabšanje odnosov v plačilnih bilancah, monetarnem sistemu, itd.) in je potekalo vključevanje našega gospodarstva v mednarodno menjavo v letu 1974 v zelo neugodnih zunanjih pogojih. Vse to je posledica hitre rasti uvoznih cen od izvoznih. Naše gospodarstvo je pri uvozu plačalo v obdobju 1971-1973 povprečno letno za okoli 9,5 % višje cene, v letu 1974 pa so se po predhodni oceni uvozne cene povečale kar za 48 %. Istočasno so se cene v izvozu v obdobju 1971 do 1973 povečale za okoli 10 % letno, v letu 1974 pa za 30 %. Visok primanjkljaj v letu 1974 v zunanjetrgovinski bilanci je torej predvsem

posledica povečanja uvoznih cen, ne pa toliko povečanja fizičnega obsega uvoza, ki glede na visoko rast proizvodnje in nujnost povečanja blagovnih rezerv ni pretirano visok. V naši železarni je uvoz v letu 1974 z ozirom na 1973 narasel za 104 %, kar je v glavnem vse posledica povišanja uvoznih cen reprovitov, goriv, itd.

Nasprotno pa moramo ugotoviti, da je izvoz blaga glede na rast proizvodnje v letu 1974 znatno prenehal. Rast izvoza blaga realno stagnira oziroma pada. Razlogi zato so predvsem v tem, da je zaradi hitre rasti domačih cen v primerjavi z rastjo svetovnih cen konkurenčnost našega izvoza padla, da so se tuja tržišča vedno bolj zapirala v ožje interesne skupine in da je notranje popraševanje zelo močno naraščalo in omogočalo realizacijo povečane proizvodnje na domačem trgu.

ZAPOSLENOST IN OSEBNI DOHODKI

Zaposlenost v družbenem sektorju se je povečala v teh štirih letih povprečno letno za 4,3 % (plan 2,9 %), pri tem je bila njena rast v posameznih letih ter v posameznih dejavnostih zelo različna. Na tako hitro rast zaposlovanja, ki presega naravni prirast aktivnega prebivalstva v SR Sloveniji, so vplivali predvsem sistem delitve dohodka in OD, prilaganje gospodarstva visoki konjunkturi predvsem s povečanjem proizvodnje na osnovi zaposlovanja večjega števila delavcev in strukturna dela v OZD, kjer je še vedno visok delež delovnih mest, za katere ni potrebna poklicna usposobljenost.

OSEBNI DOHODKI

Ob takem gibanju zaposlenosti so povprečni realni osebni dohodki v teh štirih letih praktično stagnirali, v posameznih letih pa je njihova realna vrednost celo padla. Že družbeni plan je nakazal, da bo stopnja rasti realnih osebnih dohodkov znatno nižja kot v preteklih obdobjih, dejanski razvoj pa je bil zaradi visoke rasti življenjskih stroškov še počasnejši. Zaostajanje v rasti realnih OD (ne pa nominalnih OD) za produktivnostjo dela, že poraja nekatere probleme. Zlasti pa realni OD izgublja svoj pomen kot stimulativni faktor za povečanje produktivnosti dela, zmanjšuje pa se tudi domače tržišče za nekatere trajnejše potrošne dobrine. Predvideva se, da se bo zaradi sprememb v pravilnikih o delitvi dohodka in OD, delež sredstev za OD nekoliko povečal.

V naši občini je analiza plana 1971-1975 še v teku. Ker že tečejo priprave za izdelavo novega srednjeročnega plana razvoja do leta 1980 in ga moramo do konca letošnjega leta sprejeti, je vsekakor predpogo, da uspešno izdelamo analizo preteklega plana za našo občino. Realni plan in trend razvoja do 1980 se bo izdelal le, če bomo upoštevali sedanje stanje, preteklo stanje in predvidevanja do leta 1980. Pri tem pa bodo odločilno vlogo morali odigrati nosilci planiranja OZD, KS in samoupravne interesne skupnosti.

R. Košir

ALI JE KAJ TAKEGA MOGOČE?

Železarna Jesenice že nekaj let namenja znatna sredstva za adaptacijo svoje obratne ambulante. Mislim, da ni delavca v Železarni, ki bi na sestanku delovne skupine glasoval proti odobritvi sredstev za ta namen, saj se vsak dobro zaveda, da je prav zdravje njegovo največje bogastvo.

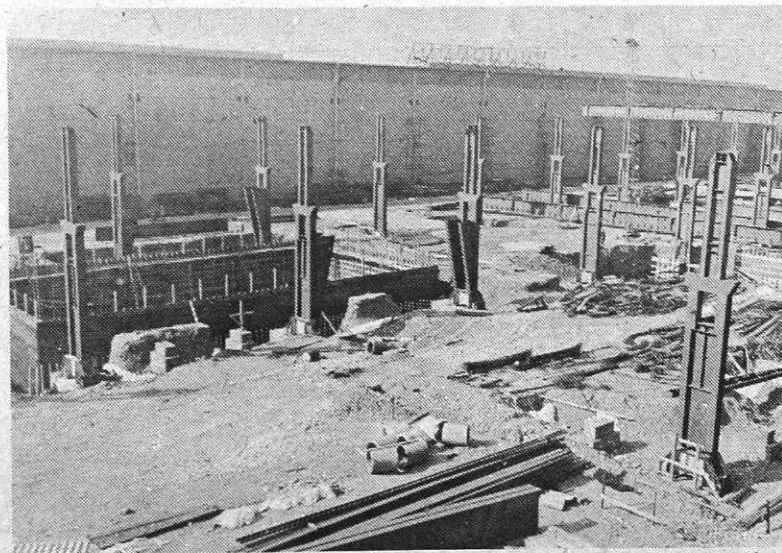
Prostori obratne ambulante so bili lepo in funkcionalno prenovljeni, kar vse naj bi omogočalo, da bi bile delavcu nudene čim bolj kakovostne zdravstvene storitve, kakršne delavec upravičeno pričakuje in jih tudi večina dobi. Pravim večinoma, vendar pa vselej le ni tako. Za potrditev tega navajam primer, ki sem ga sam doživel v obratni ambulanti pred kratkim.

Zaradi neznosnih bolečin, ki so bile, kakor se je pozneje izkazalo, posledica gnojnega vnetja čeljusti, sem šel v ponedeljek, 31. marca v zobno ambulanto Žirovnica (ker stanujem v bližini), da bi mi tamkajšnji zobozdravnik nudil pomoč. Ker brez rentgenskega posnetka ni mogel zanesljivo ugotoviti vzrok velike otekline, mi je dal samo zdravilo za lajšanje bolečin in me z ustrezno kartico poslal na rentgensko slikanje in k splošnemu zdravniku, ki mi edini lahko da bolovanje (vse to je bilo popoldan).

Naslednji dan, 1. aprila sem šel takoj zjutraj v obratno ambulanto Železarni, kjer naj bi dobil potrebni rentgenski posnetek, a na žalost se je prav tu zataknilo. Ko sem rentgenskemu tehniku pokazal kartonček, ga ni vzel v roke, temveč me je samo osorno zavrnil, da ne bo slikal, ker je kartonček od ambulante zdravstvenega doma - Žirovnica. Kaj je s tem mislil ne vem, saj je

zobna ambulanta Žirovnica del zdravstvenega doma Jesenice.

Kljub moji prošnji naj me vendar slika, videl je tudi veliko otekline, ni nič pomagalo. Zaprl je vrata in preostalo mi ni nič drugega, da z velikimi bolečinami po dežju in blatu iščem pomoč drugje. Njegovo dejanje je vredno obsojanja. Škoda je, da lahko tak neodgovoren posameznik vrže temno senco na delo celotnega kolektiva obratne ambulante, ki si je s svojim prizadevanjem in uspešnim delom pridobil veliko zaupanje in spoštovanje celotnega kolektiva Železarni. Valentin Pristov

Temelji za novo žarilno peč v novi hladni valjarni

VARSTVO ZRAKA - POMOČ NAŠIM OBČANOM

»BOLEZNI SO MAŠČEVANJE NARAVE ZA NERAZUMNI NAČIN ŽIVLJENJA«

Varstvo zraka je sestavni del varstva človekovega okolja v katerem se rodi, živi in umira. Poseben pomen varstva zraka pa ni samo zaradi človeka, ampak za vse tisto kar je živo, to je narava. Od narave človek živi in si ustvarja svoj boljši jutrišnji dan. To ni le fraza, ampak realnost in rešitev naše bodočnosti.

Moj namen ni hvaliti niti kritizirati, ampak podati nekaj primerov v razmišljanje v času, ko pričakujemo zakon o varstvu zraka. Predlog zakona je izredno pomemben, vendar pa neuresničljiv v krajšem času. Varstvo zraka ni samo lokalni problem železarskih Jesenic, ampak svetovni. Glede na industrializacijo in promet, danes človeštvu že grozi lakota po kisiku. Vzemimo samo dva primera: avtomobil in avion. Za prevoženih 3000 km z avtomobilom porabimo toliko kisika, kolikor ga človek potrebuje za vse življenje. Pri reaktivnem avionu, ki napravi svojo pot preko Atlantika, pa se potroši 35 ton kisika. Sedaj si pa zamislimo koliko je na svetu tehnoloških procesov, kjer se rabi kisik. Gorenje je kemijsko spajanje kisika z gorivom pri čemer se izloča ogljikov dioksid. Pravijo da je zemlja že obdana s takimi količinami CO₂, da je ogroženo življenje, kisika pa je vedno manj. To naj bi bil bodoči ohladitveni pas smrti. Pri tehnoloških procesih se izločajo še saje, prah, pare in razni plini, kar še bolj poslabša atmosfero.

Predlog zakona o varstvu zraka je lahko še boljše zasnovan, vendar učinka ne bo, če ne bo vsak od nas doprinesel nekaj svojega deleža za uresničitev čist zrak na Jesenicah. To je sicer na pogled izredno težko, pa vendar ne smemo reči, da ne gre, ker nismo še nikoli poskusili, da bi stvari izboljšali. Stvar res ni enostavna, je pa izredno važna, morda ne toliko za nas, temveč za naše zanamce.

Kot vemo, se nečisto ozračje na Jesenicah v znatni meri izboljšuje z novo tehnologijo in novim gorivom. Mnogo pa je še starega, ki ima zgodovinsko in zemljepisno ozadje. Zato je danes pri nas težko govoriti o zaščitnih conah in visokih dimnikih. O zaščitnih conah bi morali govoriti, če bi Železarno in mesto danes gradili, tako pa smo oboje le podedovali. Rešitev v visokih dimnikih je nesmisel, ker bi naši sosede dobili del našega zla t.j. fini prah.

Našo generacijo je poleg višjega standarda doletela pač usoda, da se mora boriti proti industrializaciji v tem smislu, da prepreči bolezni. Industrijske ekshalacije so strup, ki povzroča bolezni kože, oči, ušes, zgornje in spodnje respiratorne sluznice in rahitis.

Glede na to, da živimo na Jesenicah in bližnji okolici, se moramo zavedati, da je naša populacija od novorojenčka do starca ogrožena zaradi ekshalacij industrije, železnice, stanovanjskih zgradb in motorizacije. Zaradi noks je vse človekovo telo v nenehni borbi z obolenji, ki jih povzročajo industrijski plini, pare, prah, odpadne vode in hrup. Človek ima sicer neke obrambne mehanizme, ki pa odpovedo, če je noks preveč. Edino zdravo okolje je obmorska in planinska klima - to pa ni dano vsem!

Najboljši dokaz za nezdravo okolje, so posamezne zamazane zgradbe, uničeni gozd nad staro valjarno in železne armature, če pri tem ne upoštevamo škode na povrtnini, koreninah in neplodnosti živali. Jeseničani in neposredni sosede živijo 24 ur v nezdravem okolju, medtem ko so veliko na boljšem vozači. Zanimiva bi bila med njimi zdravstvena analiza glede na obolevnost.

Če bomo pristopili k sanaciji Jesenic bi bilo potrebno misliti na sledeče:

1. Skrb za nove občane;
2. Čim več zelenih površin;
3. Primerjava med ljudmi;
4. Stalna opazovanja in kontrola ozračja.

Jeseničani ne bomo nikoli stari 150 let, kot nam zagotavlja medicina in biologija. Živeli bomo po vsej verjetnosti kot naši starši, za naše potomce pa še ni nobenega merila, če ne začnemo z načrtno asanacijo.

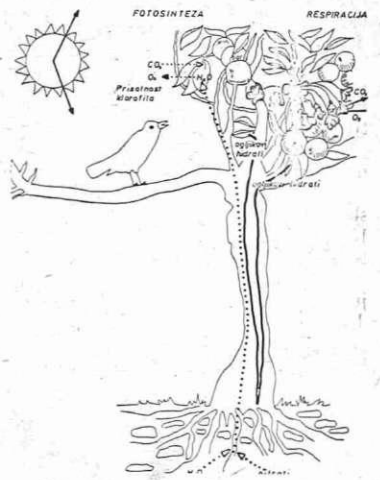
Primerjava med dojenčki Jesenic in podeželja je očitna glede na pomanjkanje naravne tvorbe D vitamina in že od rojstva naprej so kandidati respiratornih obolenj in rahitisa, medtem ko to na podeželju ni slučaj. Danes nekateri znanstveniki pravijo, da so strupi ekshalacij že v materinem mleku. Po mojem mnenju lahko za naše otroke precej storimo, če staršem z velikim številom otrok podelimo stanovanje proč od Železarn, izven »smradne cone«.

»Smradna cona« se imenuje zato, ker je na tem področju največ saj, prahu in žveplavega dioksida. Vse to je izredno agresivno v slabih vremenskih pogojih. Prah in saje delujejo kot katalizator pri proizvodnji škodljive žvepleste in nato žveplene kisline. Zaradi vsega omenjenega je toliko obolenj respiratorne sluznice ter alergij. Zato gradnje stolpnice na tem področju ne priporočam.

Pri proučevanju stanovanj v stolpnici moramo upoštevati zunanje in notranje faktorje ter psihološke in sociološke faktorje. Vse to je izrednega pomena z ozirom na veliko število psihičnih bolezni, ki imajo svoj vpliv na človeka. V prvi vrsti bi morali urbanisti upoštevati zemljepisno lego stolpnice, v drugi pa glede na industrijo, železnico, cestni promet in »smradno cono«. Področje »smradne cone« ni primerno za gradnjo stanovanj. Taka »smradna cona« na Jesenicah se razprostira od jesenjske bolnice na Plavžu do Potok. V tej »smradni coni« je največ onesnaženega zraka, zato bi morali biti le uradi, trgovine, ne pa stanovanja, šole, vrtci in igrišča. Stolpnice so odlagalnice finega prahu - industrijskega in cestnega, ter strupenih izpušnih avtomobilskih plinov. Če bi bile npr. stolpnice zgrajene v bližini kavparjev, bi pomenilo to nevarnost glede zastrupitve z ogljikovim monoksidom. Tako se je večkrat zgodilo s ptici, ki so počivali na vrhu dimnika kavparjev. Tam je toplo in zjutraj te ptice najdemo mrtve pod dimnikom zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom.

Drug naš jeseniški problem so zelenice. Že naši predniki so imeli na Jesenicah lepe drevoce, ki smo jih mi po vojni uničili. Lepe Hrenovce ni več, lepih kostanjev na Stari Savi od železniškega mosta in ob glavni cesti ni več. Drugi strokovnjaki pravijo, da sta za eno posekano drevo potrebna dva nova. Mi se premočno zavedamo, da je drevo izvor življenja, saj nam daje prepotrebni kisik. Drevesa prečiščujejo umazan zrak s fotosintezo. Preprečuje tudi širjenje hrupa, kar je danes zelo aktualno, saj bo o tem izšel tudi zakon. Zelena rastlina, zemeljska ali vodna, je resnično »sončna tovarna«, ker izgradi iz prvotnih substanc, mineralnih snovi, vode in ogljikovega dioksida (CO₂), nitratov in zahvaljujoč sončni energiji in uporabi klorofila, nove organske substance. Te substance so organsko (polisaharidi: sladkarij, proteini: gluten, lipidi, olje), ki služijo za rast (korenin, stebel, listov, cvetja, sadja, vej) ali se nahajajo kot rezerva (v koreninah, gomoljih, zrnihi).

veku ravno obratno. Dihalna sistema, tako pri rastlinah, kot pri človeku, sta življenjske važnosti in izredno občutljiva za škodljivost fizičnih in kemičnih produktov industrializacije. Pri rastlinah prah prekriva dihalne in izdihalne pore, s tem je otežkočena izmenjava ogljikovega dioksida in kisika. Kemične snovi pa preprečujejo oziroma motijo metabolizem asimilacije. Če škodljiv vpliv traja dolgo časa, se asimilacija ustavi, s tem pa življenje zelene rastline. Kaj pomeni propad zelenih površin ni treba razlagati v podrobnosti. Pri nas bi morali saditi čim več dreves, predvsem okoli železarn, na nasipu in predelovalnih obratih ter na komunalnih prostorih. Primerna drevesa dajo zadosti kisika, okrog 0,5-1,7 kg kisika v eni uri, kar zadostuje za veliko število Jeseničanov. Drevesa morajo biti mešana, poleti dajo kisik listavci, pozimi pa iglavci. Po mojem mnenju, če bi to uresničevali, bi imele Jesenice lepši izgled, manj hrupa, umazanije in več kisika. Večja je škoda brez zelenice, kot pa so stroški zanje. Ukrepajmo hitro, da nam ne bo enkrat žal!

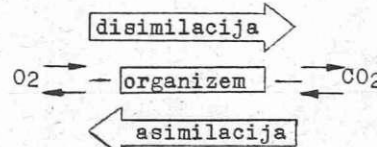
Tretji problem je obolevnost in prerana smrt. Če moremo verjeti zdravstveni statistiki, potem je za nas zaskrbljujoče, da na Jesenicah dosegamo manjšo življenjsko starost kot v občini Radovljica in da je pri nas večja umrljivost. Da ni to edino, moramo glede obolenj reči tudi to, da je litijska občina v primerjavi z Jesenicami neprimerljivo boljša in da je tudi slovensko povprečje boljše od našega. Iz tega sledi, da je velika nujna, da nenehno proučujemo obolevnost vseh starosti in to primerjamo z radovljiško občino. Podatki morajo biti izredno pomembni za načrtovanje preventivnih ukrepov. Posebno važni pa so podatki iz splošne bolnice Jesenice - otroški oddelek in otroški dispanzer.

Skozi desetletja so se pri nas na Jesenicah mudile razne ekipe, ki so merile jeseniški zrak. Po zaključnih delih so se namesto, da bi kaj pametnega svetovali, potrudili le v tem, da so po časopisih sramotili Železarno in napihovali stvari še bolj kot je bilo to v resnici. V bodoče nam bodo potrebni dokazi na osnovi rezultatov analiz za presojo onečiščenega zraka. Izbrati pa moramo institucijo, ki nam bo v pomoč, ne pa v sramoto. Morda bi bilo prav, da bi si sami izbrali ogrožena mesta in jih kontrolirali sami pod pokroviteljstvom poštene in nepristranske institucije iz Maribora pred vodstvom prof. mag. sc. S. Vrhovnika.

Danes tehnika za makrolimo posreduje že izredno precizne aparature, ki omogočajo redno in hitro ocenjevanje ozračja. Cene niso tako pretrane, da si tega ne bi mogli privoščiti. Moje osebno prepričanje je, da s skupno močjo lahko napravimo čistejši zrak za našega Jeseničana. Toda, pri tem mora vsak posameznik sodelovati, sicer ne bo zaželenih uspehov. Mislim pa, da je zdravje na prvem mestu. Ali je kdo pomislil kako drago je zdravljenje bolezni in koliko je vredno zdravje? Že Hipokrat je rekel: bolj občutimo kapljico bolezni kot pa sod zdravja.

Da bi zadovoljevali svoje osebne in skupne interese na področju posledic onečiščenega zraka in narave, so delovni ljudje prvi poklicani na pomoč. Tudi tehniki in zdravstveni delavci se morajo nemudoma vključiti v akcijo za racionalno zdravstveno varstvo prečnega problema, ki ga predpisuje zakon o varstvu zraka. Zakon ima poseben družbeni pomen, ki ne dovoljuje, da bi se občani družili v nezdravem okolju. Zdravstvena dejavnost bo storila vse, da bo Jeseničan zdrav, čakamo le na tehnike, gozdarje in druge ter njihovo dragoceno pomoč.

Aleksander Rjancevec

Ta proizvodnja (sinteza) poteka z valjujoč svetlobo in se imenuje fotosinteza. Spremlja jo produkcija kisika, ki gre nazaj v atmosfero ali vodo. Proces se stalno menja in se imenuje asimilacija. Pri asimilaciji pride do izmenjave plinov: to sta ogljikov dioksid in kisik (O₂). Kisik, ki se vrača v atmosfero delno porabi rastline in živali. Ta respiracija je izvor energije, potrebne za življenje. Kaj pa človek, oziroma konkretno njegov respiratorni sistem? V primerjavi z rastlinami je prav tako okrnjen respiratorni sistem zaradi slabe atmosfere, ki poruši disimilacijo.

Pod normalnimi pogoji rastline vdihavajo ogljikov dioksid in izdihavajo kisik (O₂), medtem ko je pri člo-

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan

MRTVI NE LAŽEJO

(odlomek iz knjige)

14

Vendar je bil njegov glas bolj piker kakor norčav.

Filip je z glasom, ki je izražal hudo stisko, poprosil:

— Naredita kakor hočeta, a vsaj malo me odvežite. Drugače bom vse pomazal. Ne morem si pomagati! Tonček ni bil za to.

— Bi naju rad. Nič ne bo! Pomagaj si, kakor veš in znaš!

Drugi pa je videl, da bo res treba odnehati, sicer bosta morala še kaj prati.

Filip se je motovilil, stegoval po obleki in stokal, da je bilo že obema zoprno. Kljub nujni ju ni hotel več prosjati, je pa drugega stražarja večkrat prošeče pogledal.

— Pa pustiva malo. Ne bi bil rad perica, se je ometil drugi.

Tonček je nekaj zagodrnjal, vendarle je medtem tudi on videl, da ne bo šlo drugače. Sprostila sta mu eno roko, druga pa mu je še vedno tičala na vrvi, ki jo je držal Tonček. Filip se je vedel mirno in udano.

Potem se jima je lepo zahvalil. Kar na vsem lepem pa se je zakadil v Tončka, da sta se z drugim stražarjem zaletela v prsi. Filip se je iztrgal in skočil prek roba v strmino.

— Streljaj! je zaupil eden in takoj je avakrat počilo.

— Hudič, si ga videl, je rekel Tonček, ki se je zavedel prvi in ustrelil še enkrat.

Filip je pridobil nekaj sekund. Valil se je že navzdol in zginil v gostem smrečju. Pomagala mu je še noč. Stražarja pa sta mislila, da sta ga na tistih nekaj metrov podrli. Toda tam, kjer je padel, sta našla le prestreljen klobuk. Divje sta se zakadila za njim, a Filipa ni bilo nikjer več!

Jesen je bil s fanti takoj po streljah za njima. Iskali so vsi, a Filipa nikjer. Kot bi ga požrla zemlja.

Raztogoteni jesen je takoj hotel ustreliti Tončka in pomočnika, pa so mu bližnji obrnili cev.

— Ne nori! to ne bo ustavilo Filipa!

— Povedal sem jima prej! Tako delajo saboterji!

Jesen se je zdaj umiril toliko, da je orožje spet obesil na ramo. Prisljeni so bili, da takoj odrinejo drugam in začno iskati Filipa. Sokol je odhitel po pomoč v bataljon. Po okoli so se razkropile majhne patrulje, ki so nestrpnost iskale izdajalca. Ljudi v dolini o tem niso obveščali, da ne bi priličali olja na ogenj, ki je bil že tako prevelik.

— Moramo ga dobiti, je rekel Jesen, če ne bo spet pokol!

Prvi se je spustil v dolino Gorsk...

Nekateri pa so sumničili:

— Morda tudi ta beg ni čisto naključen.

VI

Ko se je Filip vrgel na tla, je to storil preratunljivo. Stražarja, za katere je vedel, da bosta streljala, je hotel speljati, da je zadet. Tako bi pridobil, če ga ne bosta spodnesla.

nekaj dragocenih trenutkov. Tvegal ni dosti. Tako, ali tako bi ga ubili! Noro se je veselil, medtem ko se je valil navzdol. Potem je stekel.

Najprej je zavil v desno, kmalu pa se je obrnil na drugo stran. Poznal je kraj in vedel, da mora biti blizu potok. Saj ni širši od štirih, petih metrov! Tam bo v mrtvem kotu. Potem naj kar streljajo. Tudi slišali ga ne bodo!

Sam sebi se je čudil, da je tako srečno prišel do struge. Vanjo je skočil brez premisleka. Sicer je padel in se po njej valil še nekaj metrov, toda polomil se ni. Moker je hitel navzdol, kar so mu dale moči. Ovirala ga je vrstica, ki se je zapletla med grmovje, vendar se ni ustavil, da bi jo odmotal in odrgel. Ovil si jo je okoli zapestja in čofotal po potoku navzdol. Nenadoma pa mu je začelo postajati slabo. Pred očmi so mu poplesovali redki, svetli kolobarji. Ko se mu je zdelo dovolj, se je hotel skobacati iz struge. Spet svetle točke in višnjevi krogci. Šlo je počasi. In ko se je vzel iz vode, ga je slabost zdelala, da se je spet sesedel v vodo. To ga je spet oživilo. Slaboten in majavih nog se je počasi, kakor pijanec, končno le spazil iz potoka. Moral je leči na rob med smrečje.

Od napörov in strahu!

Slabost pa ni popustila. Tudi boleti ga je začelo in stresel ga je mrez. Nič čudnega: bil je moker in še prepoten. Nenadoma pa je na desni, ob rebrih začutil, da mu po koži polzi nekaj toplega. Prestrašen je segel za srajco in otipal lepljivo kapljo. Kljub vrtoglavi je ob mescini ugotovil, da je ranjen!

Ko zadeti človek beži, ko skuša pobegniti krogom, sprva sploh ne čuti, da ga je zadelo. Strah za življenje in napetost zaradi skrbi, če bo v tekmah s smrtno zmago, sta močnejša od rane. Samo če se more hoditi. Zato Filip dolgo ni mogel ugotoviti, kaj se mu je zgodilo. Hitel je trgati srajco ter hlastno tipati po sebi in iskati, s čim bi se še lahko obvezal. Vedel je, da mora najprej zamašiti rano. Ustaviti mora kri. Samo da bi ustavil kri!

Rana je bila tik pod prsmi, zato je moral poviti vse telo. Zelo skrbno je obvezoval rano. Stekel je še suknjič, ga razparal in naredil nekakšne nerodne pasove ter se z njimi tesno prevezal. Zdaj mu je tudi vrstica prišla prav. Megiljo se mu je pred očmi in pred njim je vstajala podoba, kako mrtev leži med grmovjem, razpadajoče telo pa trgajo požrešne ptice in lisice. Strah pred partizani pa ga je spet spravil pokonci. Če ne bom mogel več, se bom že sesedel. To pride samo ob sebi! si je govoril in med potikanjem skozi goščavo čakal in se bal, kdaj se bo to zgodilo.

Še vedno ga lahko dobe! Zdaj bi bilo res neumno, da bi ga zgrabili še enkrat!

Pijano se je vlekel naprej. Vanj pa se je že zajedla nova skrb: Kam? K Nemcem? Domov? K zdravniku?

Mar k Martini? Hodil je, kakor bi bil vedno bolj pijan. Na obvezi pa je bilo videti vedno večji madež krvi. Z usako kapljico je bil slabotnejši.

K zdravniku? Rekel sem jim, da je moj prijatelj! Saj je! Toda prijatelj Filipa, ki sodeluje s partizani. Sicer pa je dolžan usakemu pomagati! On bi to tudi storil! A potem? Koga bi poklical? Partizane ali Nemce? Prej partizane, če že ni celo med njimi! Drugam moram!... Kaj pa k Rozi? Ne, to je dvorežen nož! Pol sveta bi v tem hipu dal za življenje, ki ga je hkrati čutil še toliko, da ni popustil sepetu, ki mu je prigovarjal, da bo ranjenemu človeku pomagal vsak, ki bo nanj naletel.

Najbolj razumno bi bilo, da bi se zatekel na žandarmerijo. Dalj tako ne bi prišel. Zdaj je bil Werner tako neznansko daleč.

Ni se dal zapeljati. Razum ga ni zapustil. Računal je z novimi okoliščinami. Gorski je bil že na varnem, vendar se mu prav zaradi njega ni zdelo pametno takoj poiskati nemško pomoč. Med zasliševanjem je le preveč govoril. Gorski je slišal skoraj vse! Nemara bi se ga Werner zdaj še otrese! Če prav pomisli, ga je upošteval le kot nerazkrinkanega sodelavca partizanov!

Prirojeni čut za varnost in povezovalne dogodkov je v njem rasel toliko močnejše, kolikor bolj je slabel.

K njim za zdaj še ne!

Rana pa ga je priganjala in opominjala vedno bolj.

Telo je bilo vedno manj poslušno. Višnjevkasti kolobarji so se spreminjali v velike roke, ki so mu stiskale grlo, da je komaj še dihal. Brez zdravnika ne bo šlo. Spet se posili naprej, čeprav bi najraje kar padel in počival. Razum pa mu še ne odreče poslušnosti. To je smrt, mu pravi. Vanj se je plazil strah, najmočnejši priganjač! Kaže se mu v dvojnih oblaci. V prvih so partizani, ki ga zdaj iščejo čisto blizu, drugi je krvaveča rana, ki se tako rada zastruji. Videl je že podobne in navadno so priklicale smrt. Vendar, kam naj se zateče. Med zasliševanjem je spoznal, kako ga ljudje sovražijo. V vaseh ga ne smejo videti. Nihče! Tudi Roza ne.

Preudarjal je, kolikor so mu dopuščale skrbi in bolečine, in se vlekel naprej. Prvič v življenju je bil tako zelo odvisen od svojih odločitev in hkrati od drugih ljudi, da se je čutil kakor neobglen otrok.

Zdravnik! Doktor Volčič je tu v bližini edini! Če je le še doma. Zakaj je povedal njegovo ime!

Razmišljal je, kako bi se skrivaj prithotapil do njega in ga z grožnjami prisilil, da bi mu pomagal, ali pa bi mu hinavsko odkril, da Nemci vedo za njegovo pomoč partizanom. Potem bi mu morda pomagal! Pa se je takoj premislil. Ni dvomil o zdravnikovi pomoči, toda zbal se je, da bo komu povedal.

Misli so mu begale sem in tja, telo pa je bilo trdno in ga je sililo k tlom. Zdaj se ni več bal, da bi ga dohiteli in napadli od zadaj. Bolj se je bal zasede, ko bo iz gozda stopil na plano.

(Nadaljevanje)

— Pa ga ne bo! Ko bo Sava nazaj tekla, pa ga še ne-bo, mi je večkrat rekla mama. Nič ne molimo, Strgarka! To je!

— Saj zmerom molim za kaj! Zdaj za packe, da jih ne bi svinja požrla, zdaj za kravo, zdaj za dež, za sonce, ja.

— To ni molitev, Pold! je Rajgla stisnila robec in ga zarinila v rokav. To je skrb za lastno skledo. Za dobiček. Bog ni posojilnica. Pa vsi, kar jih poznam, tako molijo. Sama sposoja.

— Teta! se je zasmejala Strgarka. Ni časa za takšno pobožnost! Prideš z njive, ležeš zbit, ja kaj! še enkrat pregledaš njive in moliš.

— No no no! Časa je! Pa moli enkrat za tiste, ki so po bolnišnicah, pusti svoje packe v svinjaku na miru. Kaj se bo Bog vrtel okoli njih, ti pa spala. Se bo že veterinar!

— Saj! je kimala Strgarka. Prav je tako!

— Kako pa! je sunila Rajgla z brado.

Prišli sta že v vas. Ob vogalih so stale gruče žensk, ko da se zbirajo za pogreb. Vse so bile obrnjene k Peterlinkini bajti. Pogledovale so na vrata, kjer se je kdaj pa kdaj prikazal oficir, pušnil nekajkrat dim in odšel.

Gruče so mrmrale. Ženske so se usekovale kot pred jokom, stiskale roke z životom in mižikale...

Oho! so se vznemirile vse naenkrat. Čez prag je prišel nek oficir. Gledal je v seznam in skoraj trčil ob ograjo.

Ženske so razklenile gruče in se nabile na kup. Bilo je tesnobno, ko da se sliši iz veže Miserere mei Deus.

Oficir z izšoblenimi usti in kalnimi očmi, s kapo na temenu in lasmi po lichi je drobno zakašljaj. Zaklical je z valovitim tenorjem:

— Jarc Gabrijel! Dolenje Zagorjane številka sedemindeset!

Pogledal je v množico. Moški, ki ga je poklical, se je zival mimo žensk.

— Sem! je pokazal oficir z roko čez ramo.

— Strgar Leopoldina, Dolenje Zagorjane številka petindvajset!

— Abram Leopold, Dolenje Zagorjane številka trindvajset.

Spet je pokazal z roko čez ramo.

— Debevc Johan, Gorenje Zagorjane številka tri!

Spustil je roko in že hotel oditi za poklicanimi. Iz množice pa se je izvil ženski glas in oficir se je nagnil žez ograjo.

— Nič! je odmahoval z roko.

— Kaj da ne! Krave je treba pomolsti! mu je zavpila Rajgla.

— Ko ti bom jaz dovolil, prej ne! Gremo! je potisnil Abrama in Strgarko pred sabo.

Vstopili so. Okna so bila zagrnjena. Na postelji sta že sedela Debevc in sin. Peterlinka se je naslanjala na peč. Za zaprtim šivalnim strojem, ki je bil pogrnjen s prtičkom, pa sta sedela dva oficirja z nabitima kuriskima torbama pred sabo.

Prišleci so se zbili v gruče. A oficir, mlad in črn, je pokazal, naj se postavijo eden zraven drugega. Stopili so, kot jim je ukazal. In pokašljevali, ko da bodo govorili na sestanku.

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

41

— No! je rekel drug oficir, nizek in obrt. Odprl je kurirsko torbo in vzel iz nje beležnico.

— Kaj so vam rekli zjutraj vojaki? Ti, Jarc!

Jarc je prestavil nogo in jo pobežal s palico: Rekli... je pogledal v oficirja. Ukazali, je prav!

— Pa ukazali! je oficir ukrivil ustnice.

— Da moramo sem, k Peterlinki!

— Samo to? je priprl oči in potegnil iz torbe še dozo.

— Pa da ne smemo napajati!

— In ne molsti! je brezbržno rekla Strgarka.

Oficir je vzel cigareto iz doze, jo stisnil z gladkimi ustnicami, zamižal in prižgal.

— Popolnoma prav! je pušnil. Pa veste zakaj? Zato ker ne poveste že dve leti, kje je zločinec Debevc.

— Je v vasi? je grobo nameril oči na Jarca.

— Če mene vprašate, bi rekel, da ne.

— Bi rekel, da ne! mu je oponesel oficir in pogledal v strop.

— Rečeš tudi, kadar si pijan, da nisi slačil ubitih partizanov? je rekel drugi oficir.

Jarc je zdrknil s pogledom za palico in potipal z njo čevlji.

— Govori, če si vprašan! je zavpil oficir s cigareto.

— Jaz, jaz sem jih pošteno zakopaval. Če pa niso v blagoslovljeni zemlji, pa nisem jaz kriv.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Spustili smo se vanjo in presenečeni smo zagledali čudovito sliko. Dno jame je pokrito z ledom, iz katerega rastejo ledeni kapniki, ki so na vrhu odprti v obliki čaš, v katere kaplja voda. Podobna je Postojnski jami. Povsod stalagniti in stalaktiti, razne ledene zavese in zvonovi ter kipci. Tako smo krstila kipec »mati z otrokom, svečnik, katedrala«. Vsi smo se čudili materi naravi, da lahko v tako majhen prostor ustvari ambient veličine in lepote. Sončni žarki dajejo le toliko svetlobe, da ledene sveče ožive v vsej svoji lepoti in enkratnosti.

Po ogledu te naravne lepote smo odprli svoje nahrbtnike in privoščili se našim zločedcem nekaj dobrot. Zdenka se je spet izkazala s svojim okusom. Ponudila nam je suhih marelic, ki so nam ob drugih dobrotah zelo teknila. Vedno bolj se je krepilo tovarništvo med nami. Drug drugemu smo hoteli dati nekaj, kar smo smatrali, da je najboljšo.

Po krepki malici je padla odločitev, da se vrnemo po drugi strani v dolino. S tega mesta smo se še razgledali po okolici. Levo pred nami je bil hrib Medjed, pred nami Terzin Bogar, za njima pa hrib Sljemena, na desno pa Bandjerna in Minin Bogaz. Spustili smo se v kotanjo in pri tem prepodili edinega gamsa, ki smo ga videli v Durmitorju. Pri Gornjih Lokvicah smo se zopet ustavili. Pričakala nas je kopica otrok prijetne Črnogorke, ki nam je postregla s toplim kravjimi mlekom. Ob domačem pomenku smo se ozrli še na Bobotov Kuk, ki je najvišji vrh Durmitorja in tudi cilj našega jutrišnjega pohoda.

Po slovesu od prijetnih pastiric, smo odšli iz Zg. Lokvic in se po stezi, po kateri smo zjutraj prišli in se okoli 17. ure vrnili v tabor.

Ženske so takoj pričele s kuhanjem, saj smo imeli kosilo in večerjo obenem. Med tem časom pa so moški nanosili vodo in drva. Dogovorili smo se, da bo zvečer taborni ogenj.

Ko smo se mi vrnili, smo zvedeli, da tudi Katra in Kati nista mogli vzdržati doma. Ker sta bili v taboru še Ivanka in Tea, sta šli na ogled okoli jezera. Ugotovili sta, da je zelo lepo in kot specialitki za rože tudi povedali, da sta videli mnogo čudovitih rož. Seveda ni miroval tudi Jaka. Tudi on je opazoval in si

ogledoval okolico in se spominjal časov, ko je bil prvič v tem kraju.

Po obilnem kosilu in večerji smo zakurili taborni obenj ob samem jezeru. Nekateri so pisali razglednice svojim domačim in znancom. Jože pa je vzel v roke priljubljeno kitaro in spet je zadonela vesela slovenska pesem, ki se je razlegala prek gladine jezera in se izgubljala med stobletnimi jelkami. Nehote smo obujali spomine na preteklost, na borbo v zadnji vojni in na obeležja v okolici, ki kažejo na težko pot črnogorskega naroda. Prehitro je minil dan, zato smo si zaželeli lahko noč in odšli počivati v svoje šotore.

Valodi Stojan

Z GORENJSKIMI PLANINCI NA DURMITOR

4

18. 6. 1974

Drugi dan taborenja ni bilo treba nikogar klicati. Kot ura budilka je pričela krokatati vrana na jelki, pod katero sem imel šotor. Bila je tako glasna, da je prebudila tudi vse ostale. Še napol dremavi smo pripravljali zajtrk in se ozirali proti nebu in goram. Ponoči je malo rosilo in bili smo v strahu, da nam vreme ne prekriža račune. Nad jezerom se je počasi dvigala meglica, v daljavi pa so megle objemale skale Medjeda. Sonce je poskušalo prodreti skozi megle in obsijati jezero in končno tudi

uspelo. Hitro smo pozajtrkovali, pripravili nahrbtnike in določili dežurne. Ta dan je bila dežurna spet Ivanka, Ema, mama in Jerca.

Ob peti uri se je že pomikala kolona na novo pot v nekaj spremenjeni obliki. Bilo nas je 17, med nami tudi Katra in Kati, ki sta bili prejšnji dan dežurni, pa še Tea in Dušan. Spet smo šli po isti poti kot prejšnji dan do Ledene pečine. Sedaj smo stopali bolj samozavestno, ker smo pot že nekoliko poznali. Do Ledene pečine smo hodili uro manj kot prejšnji dan. Seveda se nismo več toliko ustavljali pri pastirjih, vseeno pa smo jih obiskali.

Pred Ledeno pečino smo se ustavili in se okrepčali. Vse nove smo peljali na ogled jame, pa tudi ostali smo si jo ponovno ogledali. Ni nam bilo žal, saj smo imeli več svetlobe kot prejšnji dan, ker se je med pohodom precej zjasnilo. Komentarjev je bilo dovolj. Po ogledu je bil posvet. Katra in Kati sta vztrajali, da se bosta vrnili po poti, kjer smo hodili včeraj mi. Da ne bi šli sami, se jima je pridružil tudi Dušan. Tako so se ti trije vrnili skozi Gornje Lokvice v tabor, mi pa nadaljevali pot proti cilju, proti Bobotovem Kuku.

Prečili smo po snegu po južni strani Oble glave, pod Djevojkami in po zelo dobrem snegu prišli do sedla Račvanj. Tam smo še malo prigriznili in se odpočili. Ogledali smo si strmo sneženo pobočje in modrovali o raznih snežiščih, ki jih je prehodil skoro vsak izmed nas. V daljavi se je od časa do časa zaslizalo grmenje, nad nami pa je sijalo sonce. Kljub temu so nas starejši opozorili, da moramo iti naprej.

Pustili smo nahrbtnike na kopno, jasici in jih obtežili s kamni. Človek nikdar ne ve, do česa lahko pride. S seboj smo vzeli le cepine in palice ter vrvi. Bolje sigurno, kot pa brezglavo v neznano. Počasi smo stopali v strmo snežišče. Dobro, da je šel prvi Peter, ki je bolj male rasti in ni delal prevelikih korakov. Zato so bile stopinje zelo dobre in je vsak lahko varno hodil. Tu smo srečali našega mladega samuraja iz Martuljka, ki se je že vračal z vrha.

Počasi smo prispeli na sedlo med Bezimenim vrhom in Bobotovim Kukom. Tu se nam je odprl nov svet. Desno od sedla smo zagledali oba Škrška jezera (1717 m), malo in veliko, hrib Šareni pasovi in za njim že zeleno dolino. Po kratkem ogledu smo nadaljevali pot preko treh škrbin in prišli na naš cilj Bobotov Kuk (2522 m).

(nadaljevanje)

GORNJESAVSKI TURIZEM V ZADNJIH PETIH LETIH

Ko je oddelek za gospodarstvo pri občinski skupščini Jesenice pred dnevi dokončal analizo petletnih razvojnih procesov, je hkrati nakazal tudi možnosti prihodnjega razvoja turizma v Gornjesavski dolini. Ne le za to dolino, tudi za ves svet je značilno, da raste mobilni turizem na račun stacionarnega, kar pomeni, da število gostov raste, upada pa število prenočitev, to pa narekuje tudi spremembo že ustaljene turistične ponudbe.

V Gornjesavski dolini so ugodni naravni pogoji, ki omogočajo razvoj stacionarnega zdraviliškega ter izletniškega in vikend turizma, lega na poti iz severne in zahodne Evrope proti jugu pa poguja razvoj tranzitnega turizma, katerega pomena ne gre zanemarjati. Kot kazalec turističnega prometa ni pomembno le število gostov in število nočitev, saj pri tem odpadeta izletništvo in tranzitni promet, katerih učinki se lahko materialno ovrednotijo v gostinstvu in trgovini ter spremeljajočih storitvenih dejavnostih.

Ko govorimo o turizmu v naši občini, vemo, da je glavna koncentracija turizma v Gornjesavski dolini z osrednjim turističnim središčem Kranjsko goro. Gornjesavska dolina zavzema 69 odstotkov vsega turističnega prometa v občini in 77 odstotkov vseh prenočitev — od tega pa predstavlja dve tretjini vsega turističnega prometa Kranjske gora.

Pred drugo svetovno vojno je imela Kranjska gora skupaj z Dvojem in Mojstrano 2.400 ležišč — skoraj same zasebne sobe. V zadnjih petih letih je bilo težišče celotnega razvoja na izgradnji hotelskih zmožljivosti, predvsem višje kategorije. Leta 1973 je bilo v Gornjesavski dolini 1.703 sob s 4.685 ležišči — povprečno 2,7 ležišča na sobo. Lani pa je z dograditvijo hotela v Kranjski gori število sob naraslo na 1.943 s 4.994 ležišči in z 2,6 ležišča na sobo. Od tega je 45,4 odstotka ležišč v hotelih in penzionih, 27,5 odstotka v zasebnih sobah, 27,2 odstotka pa v počitniških domovih in planinskih kočah. Z 59 odstotki vseh ležišč je na prvem mestu Kranjska gora, sledi Gozd Martuljk s 16, Mojstrana s 15, Rateče s 7,1 in Podkoren s 3 odstotki ležišč. V to število pa ni vstet kamp v Martuljku s 350 ležišči, ki je kljub temu, da je odprt le v letni sezoni, precejšnjega pomena.

Primerjava števila gostov in prenočitev leta 1969 in 1973 pove, da se je število gostov v teh petih letih povečalo za 59, število prenočitev pa za 60 odstotkov. S temi številkami se tesno povezujejo podatki o mejnih prehodih v Ratečah in Podkorenu. Leta 1973 je prešlo mejo 1.760.845 vozil in 6.046.885 potnikov, lani pa se je to število zmanjšalo za štiri oziroma osem odstotkov. To zmanj-

šanje prometa je odraz splošnega gospodarskega stanja in ne kaže na splošni padec prometa, zahteva pa večjo kakovost cestnega omrežja.

Skupaj je bilo leta 1960 v Gornjesavski dolini 73.638 gostov (46.344 domačin in 27.294 tujih), leta 1973 — 116.937 (70.938 domačin in 45.999 tujih), lani pa 112.325 gostov (72.409 domačin in 9.916 tujih). V letu 1973 so zabeležili 369.868, lani pa 358.306 prenočitev. To hkrati pomeni, da je bilo leta 1974 število gostov za štiri odstotke manjše, število prenočitev pa za pet odstotkov manjše kot leto dni prej.

Po podatkih o izkoriščenosti hotelskih kapacitet je opazna izrazito dvosezonska usmerjenost turizma. Največ turistov je januarja in februarja ter v juliju in avgustu. Najbolj izkoriščene hotelske zmožljivosti so bile lani pozimi v Podkorenu (januarja 91, februarja 95 odstotkov), sledijo pa Martuljk, Rateče in Mojstrana, zadnja pa je Kranjska gora — januarja z 48 in februarja z 31 odstotki izkoriščenosti. V letni sezoni pa je na prvem mestu Martuljk — julija 83 in avgusta 80 odstotkov, za njim pa so Mojstrana, Podkoren in Kranjska

gora od 52 do 57 odstotkov ter Rateče. Vsekakor pa daje največji poudarek letni sezoni tranzitni turizem.

Dolgoročni razvoj Gornjesavske doline predvideva izgradnjo 3.000 novih ležišč — od tega 2.095 v hotelih in penzionih — v Kranjski gori 2.250 ležišč. Tako bi do leta 1980 imeli skupno 7.200 ležišč.

Razvoj zimskega turizma pa zahteva tudi razširjene zmožljivosti žičnic, saj sedanje ne zadoščajo naraščajočemu prometu in zavirajo razvoj turizma v tem predelu. Predvsem bi bilo treba povečati sedanje zmožljivosti in čimprej začeti z izgradnjo smučišč na Vršču, kar bi vsekakor podaljšalo smučarske sezone ali pa jih sploh omogočilo. Predvidena program izgradnje od Mojstrane do Rateč predvideva, da bo zgrajenih 51 smučarskih naprav ter 64 urejenih smučarskih prog v skupni dolžini 80 kilometrov. Veliko pa bo treba storiti za poživitev letne sezone, saj so sedanje rekreacijske možnosti omejene na baze v hotelih in pa na sprehode ali izlete v naravo. Potrebna je čimprejšnja izgradnja športnih igrišč, tako da bi do leta 1980 v Kranjski gori imeli 25.000 kv. metrov športnih igrišč, v ostali Gornjesavski dolini pa 7.000 kv. metrov športnih igrišč. Zanimiv je podatek, da je bilo od jeseni 1971 do konca leta 1974 v Kranjski gori 46 športnih ekip iz vse Jugoslavije — ali tisoč gostov.

JESENICAM JE GROZILA VODA

Zaradi obilnega in hitrega topljenja snega, so prejšnjo nedeljo in ponedeljek vode tako narasle, da so nevarno ogrozile Jesenice in druge kraje jeseniške ter radovljiške občine. Vode in plazovi so prekinili in ovirali promet na cesti med Ratečami in Podkorenom, na Belci, v Planini pod Golico, v Javorniški rovt, na Blejsko Dobravo, na Poljane, v Soteski proti Bohinju in še drugod.

Vsekakor pa je bilo najhuje na Jesenicah, kjer je bil zaprt in oviran promet na delu glavne ceste od sopleja Elektro Žirovnica do zdravstvenega doma in skozi podvoz proti Podmežaklju. Velike količine mete-

orne vode so preplavile del omenjene ceste in bližnje objekte ter zalile podvoz. V ponedeljek in še nekaj časa tudi v torek, je promet potekal po obvoznici cesti Cirila Tavčarja, v Podmežaklju pa se je z vozilom moglo priti le čez mostova na Javorniku in pri Žvagnu. Razen tega je v več zgradbah voda zalila kleti in nižje ležeče prostore. Kljub temu, da se je zadnja leta precej naredilo za obrambo pred poplavamami, pa je to zgovoren dokaz, da bo še marsikaj treba narediti, da se bo preprečilo divjanje vod v bodoče. Predvsem je nujno potrebno, da se na Jesenicah uredi ustrežna kanalizacija, ki bo ob takem deževju sposobna absorbirati in odvesti tudi vso meteorno vodo.

B.

Voda z Mirce je preplavila in s peskom ter kamenjem zasula del ceste v Planino pod Golico in del ceste maršala Tita

Cesta maršala Tita, od Elektro Žirovnica do zdravstvenega doma, zaradi preplavljenosti dva dni ni bila vozna

ZAHTEVA ZA OBNOVO CESTE BEGUNJE TRŽIČ

Predsedstvo občinskega odbora ZZZB NOV Radovljica je na zadnji seji pozitivno ocenilo potek in vsebino letnih konferenc v vseh 19 krajevnih organizacijah ZZZB NOV v občini. Te so bile ob izjemno množični udeležbi opravljene že sredi februarja. Ugotovili so, da je bilo letos precej več razprav o družbeni vlogi in aktivnosti borcev in o krajevnih problematiki zlasti s področja gospodarstva, komunalne ureditve in družbenega življenja v KS, manj pa o socialnih in drugih vprašanih borcev, čeprav tudi tega ni manjkalo.

Na seji so posebno pozornost obravnavali resolucijo KO ZB NOV Begunje in Tržič s katero se zahteva od pristojnih občinskih in republiških

organov ter cestnega podjetja Kranj obnovo ceste Begunje—Tržič (Podgora). Ta cesta nima samo velik pomen v povezovanju dveh občin po najkrajši in najlepši panoramski poti, marveč predstavlja tudi spominsko obeležje iz NOB. Znano je, da so jo Nemci zaradi tega, ker je bila skozi vso vojno pod nadzorom partizanov, imenovali »Banditenstrasse«. Predsedstvo je odločno podprlo upravičeno zahtevo borcev in ostalih občanov, da se po 30 letih odlašanja končno tudi ta cesta primerno obnovi in opremi za redni promet. O sklepu predsedstva je obveščena tudi občinska skupščina Radovljica, ki je že upoštevala zahtevo v svojem programu obnove cest.

JR

Novice iz radovljiške občine

Na seji sekretariata aktiva komunistov — kulturnih delavcev, ki je bila 1. aprila so ugotovili, da so bili skoraj vsi sklepi zadnjega sestanka aktiva uresničeni, vendar pa bo potrebno nekatera stališča v zvezi z idejnopolično usmerjenostjo kulturne dejavnosti v občini še dopolniti. O tem bo sklepal aktiv na 2. seji, ki so jo sklicali za ponedeljek 14. aprila, ko bodo ocenili tudi letošnji program kulturne skupnosti.

V četrtek, 3. aprila sta komisiji pripravljalnega odbora za proslavo 30-letnice osvoboditve pri OK SZDL za program in propagando, na skupni seji sprejeli načrt dela. Osrednja gorenjska proslava osvoboditve bo 4. julija v Begunjah. Slovesnosti so bodo pričele že 2., končale pa 6. julija. Vse prireditve bodo na velikem odru v Krpinu, ki ga bodo domačini postavili za julijske slovesnosti.

Komisija za podelitev priznanj OF pri občinski konferenci SZDL je na seji, 9. aprila obravnavala prispele pismene predloge krajevnih organizacij SZDL za letošnje kandidate. Med številnimi predlogi je izbrala 30 kandidatov, kolikor jih bo letos, ob 30-letnici osvoboditve, prejelo priznanja na proslavi OF, 26. aprila na Bledu.

Prejšnji mesec je bil na pobudo KO SZDL Bled ustanovljen 38-članski štab za izvedbo spomladanske akcije čiščenja in urejanja blejskih cest, ulic, parkov in okolja zasebnih in javnih zgradb. V štabu so zastopani predstavniki vseh družbenopolitičnih, družbenih in ostalih organizacij, društev, KS, komunalnega in drugih podjetij. Akcijo so nameravali začeti že prejšnjo soboto in nedeljo, vendar jim je deževje to preprečilo, zato so jo prestavili na naslednje sobote in nedelje v aprilu.

Po dolgotrajnih zapletih okoli gradnje novega Park hotela na Bledu, so predstavniki Viatorja, občinske skupščine in republiške skupnosti za varstvo okolja na posvetovanju, ki je bilo prejšnjo sredo v Radovljici, le našli kompromisno rešitev. Hotel bo grajen na mestu, ki je bil že predviden, le da bo objekt nekoliko pomaknjen nazaj in znižan za etažo. Zaradi te korekture načrta, bo zmanjšano število ležišč za 100 postelj, tako da jih bo skupaj 320.

V hotelu Golf na Bledu je bilo prejšnji teden dvodnevno posvetovanje o medrepubliškem obveščanju. Posvetovanje je bilo pod pokroviteljstvom Mitje Ribičiča, predsednika RK SZDL Slovenije in predsednika zveznega komiteja za informacije Muhameda Berberoviča. Udeležili so se ga predstavniki sekretariata za informacije in sredstev javnega obveščanja iz vseh naših republik in pokrajin.

Po novem pravilniku o osnovah in merilih o uporabi sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb občanov v KS, ki ga je na zadnji seji potrdila občinska skupščina, bo upoštevan naslednji vrstni red: oskrba s pitno vodo, oskrba z elektroenergijo, cestna povezava med naselji, ureditev mostov, ureditev in odvajanje odpadnih voda ter urejanje naselij in okolja. Šele po zadovoljitvi teh potreb bo denar lahko porabljen za ostale namene v KS.

Občinska urbanistična inšpekcija je ugotovila na Goški ravni, Taležu, Koprivniku in na Pokrovcu kar 57 črnih gradenj, v glavnem počitniških hišic zasebnikov. Pri sodniku za prekrške je tačas v postopku 112 lastnikov objektov, ki so jih zgradili na črno. O tem so bili obveščeni na zadnji seji skupščine tudi delegati vseh treh zborov.

Po končnih obračunih je v 1974. letu ostalo 1.930.000 din presežkov nad valorizirano vsoto določeno s samoupravnim sporazumom za financiranje SIS v občini. Ti presežki bodo vrnjeni gospodarstvu. Na predlog izvršnega sveta občinske skupščine jih bodo namenili svetom KS za kritje njihovih, predvsem komunalnih potreb v 1975. letu.

Občinski odbor ZZZB NOV Radovljica je na zadnji seji sprejel sklep, da bo prispeval 10.000 din za elektrifikacijo doline Drage pri grobiščih talcev. Drago bodo elektrificirali do začetka proslave ob 30-letnici osvoboditve Begunj. Na seji so razen tega sprejeli predlog, da letošnjo nagrado »4. julij« prejme predsednik koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper za knjigo Gamsi na plazu.

Komisija za stanovanjska, gradbena in urbanistična vprašanja pri svetu KS Radovljica je na zadnji seji pripravila predlog letošnjega programa. Sklenila je takoj naročiti projekt za mrliško vežico, ki ga bo do konca aprila izdelal Turist-Progres Radovljica. Projekt bo javno razgrnjen v maju, nakar ga bo potrdila skupščina KS. Spričo pomanjkanja sredstev v letošnjem letu bo KS asfaltirala le Šerčerjevo in Gregorčičevo cesto in opravila več obnovitvenih del na ostalih cestah.

Osnovna organizacija ZSM v TOZD LIP Tomaž Godec Boh. Bistrica, ki šteje nad 70 članov, je sklenila, da bodo mladi dve prosti soboti v aprilu organizirali delovno akcijo čiščenja in urejanja okolice svoje tovarne. Razen tega so sklenili pripraviti več poljudno znanstvenih in potopisnih predavanj za člane ZSM in njihovega kolektiva.

V nedeljo, 6. aprila je bila v hotelu Svoboda na Bledu letna konferenca občinske gasilske zveze. Po živahni razpravi o poročilih upravnega in nadzornega odbora, predvsem pa o organizacijskih in vzgojnih vprašanjih ter o nalogah gasilcev v civilni zaščiti in SLO, so potrdili plan dela in proračun zveze za 1975. leto.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občinski skupščini je v soboto, 5. 4. dopoldne organiziral 7. občinsko šolsko prometno tekmovanje »Kaj veš o prometu«. Tekmovanja se je udeležilo 48 učencev vseh osnovnih šol v občini. Zaradi dežja so morali testiranje, ocenjevalno in spretnostno vožnjo opraviti kar v avli osnovne šole Lesce.

V tovarni Plamen Kropa bodo še letos pričeli z gradnjo oz. obnovitvenimi deli na novem skladišču materiala, pomožnih prostorov za matični obrat in prostorov za gasilce, mizarstvo, električarsko in avtomehanično delavnico. Predvidena je gradnja prostorov za gasilsko društvo Kropa, ker bodo sedanji gasilski dom morali porušiti. Uredili bodo tudi nove prostore za tovarniški arhivski fond.

Prejšnji teden so se delavci splošnega mizarstva Radovljica in delovne enote Mizarstvo — komunalnega podjetja Radovljica na referendumu izrekli za združitev v novo delovno organizacijo MIRA (Mizarstvo — Radovljica). Inicijativni odbor za združitev je pred tem pripravil predlog razvojnega programa, ki ga je delovni kolektiv že potrdil.

Člani AMD Radovljica so na nedavnem občnem zboru ponovno izvolili za predsednika Vinka Magistra ml., za tajnika pa Milana Cizeja, ki je za dolgoletno požrtvovalno delo v društvu, tako kot tudi Srečko Toman, prejel posebno priznanje — diplomu. AMD Radovljica šteje nekaj nad 400 članov in sodi med najbolj delovna tovrstna društva v občini.

V okviru kulturne akcije je v soboto, 5. aprila zvečer dramska skupina DPD Svoboda R. Jedretiča Ribno, uprizorila veseligoj Trije vaški svetniki v bohinjski Čenčnici. V soboto, 12. aprila pa bo Prešernovo gledališče iz Kranja gostovalo v Kropi s Potrčevo dramo Lacko in Krefli. Letos je bilo v občini že 15 gledaliških predstav.

USPEŠNA PRIZADEVANJA GASILCEV PRI VZGOJI KADRA

V četrtek, 27. marca, je bila seja upravnega odbora občinske gasilske zveze Jesenice. Pregledali so sklepe sprejete na zadnji seji upravnega odbora in sklepe seji sekretariata. Beseda je tekla o zavarovanju opreme in gasilskih domov in gasilskem dinarju, ki naj bi ga namenili za Kozjansko. V zvezi s tem so se dogovorili, da bodo vprašanje pomoči Kozjanskemu obravnavali skupaj z ostalimi občinskimi gasilskimi zvezami na Gorenjskem.

Upravni odbor je ugotovil, da je število naročnikov Gasilskega vestnika v porastu in je v naši občini že 372 gasilcev, ki redno prejema strokovno glasilo.

Zelo obširno je bilo poročilo o delu operativnega štaba pri občinski gasilski zvezi, ki ga je posredoval poveljnik Stane Tramte. Operativni štab je v lanskem letu organiziral tekmovanja, tečaj za častnike, podčastnike, izprašane gasilce in za strojnike. Iz poročila je bila razvidna velika skrb za izpopolnjevanje strokovnega kadra. Na seji so imenovali petčlansko komisijo, ki bo pripravila predlog za izvedbo tedna požarne varnosti.

Upravnemu odboru je bilo posredovano tudi poročilo o ogledu gasilskega muzeja v Metliki in pa o nedavnem obisku pri gasilcih v Beljaku, ki prav letos praznujejo 110-letnico ustanovitve in delovanja.

Poslušali so poročilo o izvedbi letnih občnih zborov gasilskih društev, ki so jih pozitivno ocenili. Upravnemu odboru je bilo posredovano tudi poročilo o finančnem poslovanju, ob koncu seje pa so se dogovorili, da bodo še v tem mesecu namesto občnega zbora organizirali razširjeno sejo upravnega odbora. Poleg članov upravnega odbora se bodo razširjene seje udeležili tudi predsedniki in poveljniki gasilskih društev.

MRLIŠKE VEŽICE BO GRADIL SGP SAVA JESENICE

V sredo, 2. aprila je imel odbor za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi svojo 3. redno sejo, na kateri so sprejeli nekaj nalog in sklepov, ki naj bi pospešili pričetek gradnje oziroma izvajanje potrebnih pripravljalnih del.

Po uvodnem poročilu predsednika so ugotovili, da so bile vse naloge 2. seje v celoti in sprejetih rokih izvršene.

Za gradnjo mrliških vežic so se v odprtem razpisnem roku odzvala razpisu tri gradbena podjetja, vendar s tem, da sta SGP Sava Jesenice in GIP Gradiš - Ljubljana, TOZD Jesenice vložili svoje ponudbe, dočim je SGP Projekt Kranj kot ponudbo umaknila.

Ker je bilo po naročilu in analizi došlih ponudb razvidno, da je najugodnejši ponudnik za gradnjo SGP Sava Jesenice, je odbor soglasno sprejel sklep, da se gradnja poveri temu podjetju, za kar bo investitor sklenil ustrezno pogodbo.

V nadaljevanju so govorili o določitvi nadzornega organa gradnje. Po razpravi in dogovoru s predstavnikom stanovanjskega podjetja Jesenice, ki je tudi prisostvoval seji, je bil odbor soglasen, da se gradbeni nadzor pri izgradnji mrliških vežic poveri stanovanjskemu podjetju Jesenice po pogodbi z investitorjem t.j. podjetjem Kovinar - Jesenice. Glede projektantskega nadzora nad iz-

vajanjem del pa je bilo sklenjeno, da bo istega (po potrebi) opravljal zavod za urbanizem Bled.

Predsednik in podpredsednik odbora sta po razpravi o osnutku paragonkega bloka sprejela zadolžitve, da se povežeta s tiskarno, ki bi pod najugodnejšimi pogoji opravila tisk. Sklenjeno je bilo, da se paragonski blok natisne v štirih vrednostnih variantah in sicer 10,00 din, 50,00 din, 100,00 din in 500,00 din, skupna vrednost pa ne sme presežati 650.000 din.

V razpravi o nadaljnjih nalogah za pričetek gradnje, so bili enotni, da je nujno potrebno pripraviti vso dokumentacijo in ustrezna soglasja za lokacijsko dovoljenje do roka to je 15. aprila. Prav tako je bil sprejet sklep in rok za pričetek pripravljalnih del in sicer koncem meseca aprila.

Na seji so razpravljali še o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za izgradnjo mrliških vežic in sicer v spremenjenem besedilu kot so ga potrdili zbori občinske skupščine. Sprejet je bil sklep, da se sporazum čimprej posreduje v podpis delovnim organizacijam.

KAKŠNE BODO IZPLAČANE POKOJNINE ZA MAJ

Delegati šestdesetih slovenskih občin so se 27. marca sestali na 2. seji skupščine skupnosti pokojninskega zavarovanja v SR Sloveniji in sprejeli - potrdili naslednje sklepe:

- sprejeli so program dejavnosti skupnosti za leto 1975;

- potrdili družbeni dogovor o skupni porabi, finančni načrt skupnosti in sklep o prispevnih stopnjah za leto 1975;

- sprejeli so družbeni dogovor o uskladitvi pokojnin, ter sprejeli sklepe o povečanju pokojnin in drugih denarnih dajatev za leto 1975;

- sprejeli so sklep o valorizacijah količinskih osebnih dohodkov in se strinjali z objavo najnižjih in najvišjih zneskov osebnih dohodkov, ki se upoštevajo za izračun pokojninske osnove.

V nadaljevanju seje so delegati sprejeli še zaključni račun skupnosti za leto 1974, sprejeli sporazum o združevanju sredstev za otroško varstvo otrok upokojujencev za leto 1975 in še nekatere druge sporazume ter izvolili člane nekaterih odborov skupščine.

Iz teh številnih sklepov in sporazumov, bi bralcem Železarja skušali obrazložiti naslednje:

Finančni načrt skupnosti predvideva 5.995.570,00 din čistih dohodkov in prav toliko izdatkov. Za realizacijo tega finančnega načrta bomo zavarovanci plačevali prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 11,80 odstotkov od skupnega osebnega dohodka oziroma zavarovalne osnove.

TOZD in druge delovne skupine bodo plačevale prispevek za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni iz dohodka, oziroma iz lastnih sredstev po stopnji 0,80 odstotkov od skupnega dohodka oziroma zavarovalne osnove. Zavarovanci prispevka za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem (za beneficirano dobo) bodo plačevali naslednje prispevke:

Za vse delavce, ki delajo na delovnih mestih kjer se šteje:

12 mesecev za 14 mesecev, prispevek 3,5 odstotka

12 mesecev za 15 mesecev, prispevek 5,2 odstotka

12 mesecev za 16 mesecev, prispevek 7,0 odstotka

12 mesecev za 18 mesecev, prispevek 10,5 odstotka od skupnih osebnih dohodkov zavarovancev, ki mu povečanje pripada.

Poleg teh prispevkov bodo delovne organizacije, ki so zavezanci za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela, plačevale še prispevek po stopnji 1,27 oziroma 0,27 od poslovnega sklada - različno po dejavnostih, v skladu z določili zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vplačevanju obveznega posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo (Ur. list

SRS št. 12/73). Določene so še druge vrste prispevkov za posebne primere zavarovanja, katerih pa ne bi podrobno našteval. Na podlagi tako sprejetega finančnega načrta, so delegati skupščine sprejeli družbeni dogovor v uskladitvi pokojnin v letu 1975 in zatem konkretne sklepe o povečanju pokojnin.

Da bi po tem družbenem dogovoru dosegli določeno razmerje med povprečno starostno pokojnino in načrtovanim povprečnim osebnim dohodkom v letu 1975 - 66,4 %, se bodo pokojnine od 1.1.1975 dalje povečale še za pet odstotkov.

To pomeni, da se pokojnine, katere so bile s 1.1.1975 že povečane za 15 % in 40 din (ta znesek je bil pri družinskih pokojninah različen), z ozirom na to da je bila to akontacija, povečajo še za pet odstotkov.

Tako povečane pokojnine bodo upokojujenci dobili izplačane z nakazilom pokojnine za mesec maj - z doplačilom za štiri mesece nazaj to je od 1.1.1975 dalje.

Poleg drugih sklepov so delegati sprejeli še sklep, da se upokojujencem za leto 1975 izplača enkratni prispevek za rekreacijo (za letni dopust) v višini 340 dinarjev. Ta prispevek bo izplačan skupaj z nakazilom pokojnin za mesec junij. Za zagotovitev pogojev za rekreacijo upokojujencev in njeno pospeševanje so dobila društva upokojujencev SR Slovenije 3.000.000 dinarjev. Iz teh sredstev republiško društvo dotira vzdrževanje domov upokojujencev in svoje počitniške domove v Piranu, Izoli in v Rogaški Slatini. V teh domovih uživajo upokojujenci tudi določene regres.

O nekaterih drugih sklepih te skupščine bomo naše bralce obvestili v naslednjih številkah Železarja.

Zdravko Pogačnik

USPEŠNI SESTANEK JESENIŠKIH UPOKOJENCEV

Jeseniški upokojujenci imajo redno vsako prvo soboto v mesecu svoj članski sestanek, na katerem obravnavajo svoje upokojske zadeve, temu pa navadno sledi še kakšno predavanje, bodisi potopisnega značaja ali o kaki drugi aktualni temi, ki zanima upokojujence.

Tudi sestanek minulo soboto je dobro uspel. Pavel Lotrič se je rad odzval vabilu upravnega odbora društva, da bi člane seznanil o pomenu in delu solidarnostnega stanovanjskega sklada pri skupščini občine Jesenice.

Govornik je v dobro uro trajajočem govoru v preprosti, vsakomur razumevali besedi obrazložil delo izvršnega odbora, ki upravlja ta sklad, kako se zbirajo sredstva, kako in zakaj se jih uporablja. Istočasno je obrazložil trenutno stanje stanovanjskega sklada na Jesenicah in bližnjo perspektivo. Seveda je pri tem navedel tudi težave in nespornosti, na katere naletijo tovariši, ki so odgovorni, da urejajo to problematiko. Svoja izvajanja je podkrepil še s konkretnimi primeri. Polna dvorana upokojujencev je z velikim zanimanjem poslušala to zanimivo in predvsem aktualno predavanje ter na koncu nagradila govornika z dolgim aplavzom. Predavanju je sledilo še poročilo o pet odstotnem povešanju pokojnin, ki bodo izplačane od 1.1.1975 dalje v majski pokojnini in o regresu, ki ga bodo upokojujenci prejeli z junijsko pokojnino.

Pri tem so navzoči opozorili, da kljub skrbi družbe za upokojujence, realna vrednost pokojnin, v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom zaposlenih, stalno stagnira. Sklenili so, da na to opozorijo za to odgovorne organe. Sledila je še informacija za prijave za koriščenje odnaha v sindikalnih domovih Železarne in še nekatere druge društvene informacije.

Po tem se je razvil tovariški večer, kjer se je še govorilo, da tako zanimivega in pestrega sestanka že dolgo ni bilo in da si jih v bodoče želijo še.

ORGANIZIRANOST ZK NA JAVORNIKU

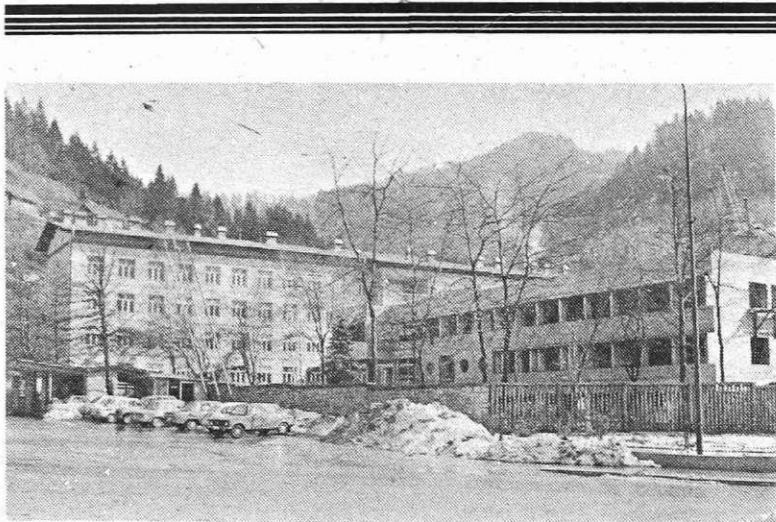
V petek, 4. aprila, so se na pobudo osnovne organizacije ZKS Javornik-Koroška Bela zbrali komunisti iz organizacij združenega dela ter iz posameznih društev. Sekretar osnovne organizacije Lovro Berce je obrazložil predlog za ustanovitev sveta ZKS. Predvideno bo svet ZKS štel 11 članov. V svetu ZKS bodo sekretarji osnovnih organizacij ločeno za Javornik in Koroško Belo ter iz Železarne iz treh osnovnih organizacij ZKS: TOZD Valjarne, TOZD Hladna predelava in TOZD VET. Razen njih bodo še v svetu ZKS sodelovali sekretarji OO ZKS Vatrostalna ter aktivov ZKS osnovna šola in Jesenice-transport. Na petkovem posvetu so ugotovili, da imajo možnosti za ustanovitev aktivna ZKS tudi v javniški Svobodi in krajevni organizaciji ZSMS. V okviru danih možnosti naj bi na Javorniku ustanovili še aktiv komunistov-borcev NOB.

Sprejet je bil sklep, da bodo predlog za ustanovitev sveta ZKS posredovali navedenim osnovnim organizacijam in aktivom ZKS v pravno in potrditev. O organiziranosti ZKS na Javorniku bodo spregovorili še na aktivu komunistov z območja krajevnih skupnosti. Na aktivu komunistov, ki ga bo šklcala osnovna organizacija bodo med drugim obravnavali tudi nekatere probleme kulturne dejavnosti. V razpravi bo tudi predlog za ustanavljanje aktivov ZKS v delovnih organizacijah in nekaterih društvi, kjer jih še nimajo.

ŠTIRINAJST NOVIH ČLANOV ZK

V torek, 1. aprila je bil sestanek osnovne organizacije ZKS centra srednjih šol Jesenice, na katerem so v Zvezo komunistov sprejeli 14 novih članov: Tomaža Abruča, Marka Zevnika, Milana Hribarja, Borisa Gluharja, Milana Oštirja, Vero Kostič, Majdo Vidovič, Milana Arha, Matijo Debeljaka, Sudko Delič, Darjo Grošelj, Rudija Mandelca, Drago Zugwitz in Adreja Pikona.

Sekretar OO ZK tov. Peternel jih je seznanil z nalogami, ki jih čakajo kot komuniste. Novospreglete člane sta pozdravila tudi Srečko Krč in v imenu OK ZKS Jesenice Bratko Škrlič ter jim zaželela mnogo uspehov pri delu.

Nov trakt bolnice na Jesenicah

STRAH

Bučanje voda v rečnem koritu in okopnela prisojna pobočja gora so naznanjala pomladno prebujanje narave. Vesni prihod je vedno nekaj lepega, meni pa se tisto dopoldne ni dalo razmišljati o tem. Bil sem preveč pod vtisom tistih kratkih minut pred tremi meseci, pa vendar najdaljših v mojem življenju, ko sva s prijateljem za trenutek videla preko meje večnega.

Vzpenjal sem se po okopneli grapi proti sončnemu robu, ki se je ostro črtal na modrem nebu. V vsakem od najdenih predmetov iz izgubljenega nahrbtnika, sem popolneje podoživljal svoje drugo rojstvo.

Da, sedaj vem, takrat sem se drugič rodil in bil je boleč porod, poln strahu in tiste groze, ki spremlja človeka na poti v kraje, iz katerih ni vrnitve. A tako rad bi ostal tu, med ljudmi, v resničnosti.

... dan se je nagibal v večer in skozi raztrgane oblake se je tu in tam pokazala zvezda. Kako svetle so zvezde po viharju, ko se naravne sile sprostijo in umirijo.

Ne vem zakaj, toda tako je.

Sneha je čez koleno, ko s prijateljem utirava globoko gaz proti dolini. Skrbi naju zasnežena grapa nekje na polovici poti, vendar morava preko nje. Na oni strani je gozd in tam bova na varnem.

Ali tvegava?

Morava!

Danes vem, da človek v svoji podzavesti čuti navarnost.

Takrat mi je po hrbtenici, z vretenca na vretence preskakovala hladna iskra nelagodja, strahu...

Za hrbtom sem zaslišal značilen, rezek pok.

Zvok, ki sem ga poslušal že tolikokrat, ko sem iz varnih dolin opazoval divje plazove novozapadlega snega.

To je bil enak zvok, le z eno samo razliko. S prijateljem nisva bila na varnem.

Ogromne gmote snega so naju potegnile v svoje uničujoče vrtnice. Konec. Konec?

Niti dobro živeti še nisva začela. Zakaj konec?

Nič več ni strahu, samo začudenje nad nenavadnim razpletom dogodkov je.

Potešena radovednost nad tem, kako izgleda TISTO.

Toda človek bi ne bil ČLOVEK, če bi takoj popustil. Nekaj je v nas, kar nas v skrajnih mejah ohranja BORCE. Sla po življenju, čut samohranitve, obstoj vrste.

S fantastično brzino naju nosi plaz v dolino.

Zopet se pojavi strah, tisti živalski, ki daje divjo, nenavadno moč. Borim se, upiram, hočem se izvleči iz smrtnega

objema. Živeti, biti, to se mi v tem trenutku kaže kot nekaj najlepšega, največjega, nekaj, kar moram za vsako ceno ohraniti...

Tedaj se snežne gmote začenejo umirjati, dokler se popolnoma ne umirijo. Odpremi oči. Z neba se mi kot v posmeh bleščijo zvezde. Razločim Veliki voz.

Ne upam si dihati, da bi ne porušil tega mirovanja.

Nič se ne zgodi.

Iz teme se mi približuje postava na majavih nogah. Prijatelj je živ.

Ali je tudi zdrav? Je.

Pa jaz? Desna noga je nekam neubogljiva. A to je v tem trenutku najmanj pomembno.

Živiva, to je dejstvo.

Tuliva, ne, rjoveva, ko se v naju podira, lomi steber strahu...

Imela sva neverjetno srečo. Malokdo jo ima. Bila sva v tistem delu drsečih snežnih gmot, ki so se ustavile v nizkem grmičevju pod visoko steno. Glavnina plazu pa je zgrmela preko globoke skoka, med skalne stene izdolbeno sotesko.

Danes ne smem niti pomisliti, da sta takrat obstajali dve možnosti. Po hrbtu začutim neko značilno mraženje, v lica mi diha hlad smrti.

Vendar se spominom ne da ukazovati.

Mitja Košir

KAM PO OSNOVNI ŠOLI?

V zadnjem sestavku o poklicnem odločanju jeseniške mladine, smo opisali želje tistega dela osmošolcev, ki so izrazili po vpisu na eno od štiriletnih šol. Ob tem smo ugotovili, da je ta skupina nepričakovano močno porasla in da obsega že skoraj tri četrtine zaključujoče mladine. To pretirano zanimanje gre na račun triletnih poklicnih šol, za katere zanimanje vztrajno upada in predstavlja letos le okoli 22 odstotkov poklicnih namer.

PREGLED PROSTIH UČNIH MEST V JESENŠKI OBČINI ZA ŠOLSKO LETO 1975/76 in ZANIMANJE MLADINE ZA POKLICNE ŠOLE:

poklic	potrebe gospodarstva			želje učencev		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi
talilec v črni metalurgiji	15		15			
valjavec	15		15			
žičar	15		15			
hladni valjavec	20		20			
strugar	20		20			
orodjar	3		3			
rezkalec	1		1			
strojni mehanik	65		65	3		3
vodovodni instalater	10		10	2		2
monter plinskih naprav	3		3			
monter ogrevalnih naprav	9		9			
elektromonter	8		8			
obratovni električar	30		30	4		4
elektroinstalater	8		8			
elektromehanik	1		1	1		1
avtoelektričar	2		2			
avtomehanik	13		13	14		14
avtoličar	1		1			
avtoklepar	2		2	1		1
zidar	31		31	1		1
tesar	23		23			
pleskar	5		5			
strojni mizar	2		2			
krojilec zgornjih delov obutve	3		3			
šivalec zgornjih delov obutve		10	10			
kuhar	9	16	25	3	1	4
natakar	13	17	30	3		3
receptor	2	1	3		1	1
prodajalec prehranske stroke	2	15	17	1	5	6
prodajalec tehnične stroke	2		2	1	1	2
prodajalec tekstila	1	7	8		8	8
prodajalec knjig in papirja		1	1			
prodajalec tobač. in galant. izdelkov		2	2			
mesar predelovalec	3		3			
mesar klavec	2		2			
krojač za moške obleke		2	2			
krojač za ženske obleke		10	10		8	8
frizer za ženske		2	2		3	3
frizer za moške		1	1			
finomehanik				3		3
RTV mehanik				1		1
TT mehanik				1		1
administrator				9		9
	339	84	423	39	36	75

Če analiziramo predstavljene podatke, lahko izluščimo nekaj problemov:

VELIKE POTREBE ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA PO STROKOVNIH DELAVCIH S POKLICNO ŠOLO.

V zadnjih treh šolskih letih beležimo izredno veliko prijavljenih prostih učnih mest. Samo Železarna je prijavila 165 učnih mest za poklicne talilce v črni metalurgiji, valjavec žičar, strugar, strojni mehanik, vodovodni instalater in obratovni električar. Vodovod, Kovinoservis, Sportmetal, Kovinska oprema, Elim razpisuje prosta učna mesta za poklice vodovodni instalater, monter ogrevalnih naprav, monter plinskih naprav, strojni mehanik, rezkalec, orodjar in elektroinstalater. SGP Sava, GIP Gradis, LIP Bled iščejo učence za poklic zidar, tesar, avtomehanik, pleskar strojni mizar, strojni mehanik. Planika, Kroj, Gorenjska oblačila vabijo učence in učence v poklice krojač, šivilja, prešivalec, prirezovalce. Elektro Žirovnica razpisuje prosta učna mesta za elektromonterje. Viator pa za avtomehanike, avtoelektričarje, avtoličarje, avtokleparje in poleg Gorenjke, Kompas ter Ročce tudi za kuharje, natakarje in recepcionerje. Za poklic prodajalca se učenci lahko prijavljajo pri trgovskih podjetjih Ročci, Zari, Tobaku, Državni založbi, Murki ter pri Merkurju. Zasebni sektor je pri teh potrebah dokaj skromno udeležen, samo pet prostih učnih mest prijavljajo obrtniki Janez Novak, Joško Hudrič, Ivan Capuder in Adi Rozman za poklice frizer, tesar, elektrotehnik.

Med temi prijavitelji najdemo skoraj vse večje organizacije združenega dela v jeseniški občini, pogrešamo pa Iskro Blejska Dobrava, ki ob sorazmerno velikem številu zaposlenih ne prijavlja niti enega prostega učnega mesta. Pogrešamo tudi nekaj večjih gostinskih obratov v Kranjski gori.

ZA DEKLETA JE PREMALO PROSTIH UČNIH MEST.

To je ugotovitev, ki jo srečujemo v naši občini vsako leto, ko delovne organizacije pripravljajo svoje kadrovske načrte. Dve tretjini organizacij ne predvideva niti enega poklica, za katerega bi se šolala ženska, vemo pa, da so ženske v teh podjetjih, razen nekaj izjem, že udeležene v pomembnem številu. Tudi jeseniške ženske se zaposlujejo v metalurgiji, kovinski, lesni, elektroindustriji kot priučene delavke, poklicne izobrazbe za te stroke pa ne morejo pridobiti v rednih poklicnih šolah. Spet izstopa Iskra, ki daje prednost priučevanju pred ostalimi oblikami poklicnega usposabljanja. Medtem ko bodo učenci lahko izbirali med 32 poklici v vseh strokah, bodo dekleta izbirala med sedmimi

poklici, ki veljajo za »ženske poklice«. Zato vsako leto beležimo pomembno več deklet v štiriletnih šolah kot fantov.

NESKLADNOST MED PROSTIMI UČNIH MESTI IN ZANIMANJEM MLADINE.

Okoli 30 učencev manj računa letos na poklicno šolanje, število prostih mest pa je še nekaj višje od lanskega. Zanimanje je usklajeno le pri poklicih avtomehanik, prodajalec, šivilja, za ostale poklice je zanimanje premajhno ali ga sploh ni. Omenili smo že, da teh neskladnosti ne bo mogoče več ublažiti z učenci brez dokončanega osmega razreda, saj je njihovo število zelo majhno. V poklicih gostinske stroke postaja pomemben dotok neuspešnih učencev iz štiriletnih srednjih šol, ki tudi nekoliko ublažijo neskladnosti, čeprav je to zelo neracionalen način izobraževanja. V poklice črne metalurgije, kovinske, gradbene, lesne in elektrostroke tudi ob zelo intenzivnih usmerjevalnih akcijah s strani podjetij in službe za zaposlovanje ne moremo pričakovati pomembnejših uspehov, dokler se bistveno ne bo spremenil sistem srednjega šolstva.

NA KATERA PROSTA UČNA MESTA SE LAHKO PRIJAVIJO UČENCI S KONČANIM ŠESTIM RAZREDOM?

Vsako leto je večje število poklicnih šol, ki vpisujejo tudi učence brez zaključene osnovne šole. Od skupnega števila razpisanih poklicev lahko fantje izbirajo med poklici talilec, valjavec, žičar, hladni valjavec, elektromonter, prirezovalce zgornjih delov obutve, mesar, dekleta pa med poklicem prirezovalce ter prirezovalce zgornjih delov obutve.

Ob zaključku današnjega sestavka lahko povzamemo, da bodo organizacije združenega dela lahko pokrile z učenci, ki bodo letos zapustili osnovno šolo le skopo šestino prostih učnih mest, da so postale nekatere panoge za našo mladino popolnoma nezanimive, da pa si precej obetamo od usmerjenega srednjega šolstva, ki bo ena najbistvenejših novosti v našem vzgojno izobraževalnem sistemu.

**DOPISUJTE
V ŽELEZARJA**

KURIRČKOVA TORBICA NA NAŠI ŠOLI

Bil sem vodja kurirjev. V skupini nas je bilo šest. Deževalo je, pa smo se pogumno odpravili na pot po kurirčkovo torbico, v kateri je bilo sporočilo tovarišu Titu za 83. rojstni dan. Odeti v pelerine, dobro obuti v nepremočljivo obutev, s pionirsko čepico na glavi in z rdečo pionirsko ruto za vratom, smo pešali na Poljane k spomeniku NOB. Gorjanski pionirji so nam izročili torbo in nam zaželeli srečno pot. Močno je deževalo in bilo je mrzlo. Morda zato nikjer ni bilo nobene zasede. Pri spomeniku NOB na Blejski Dobravi so nas že čakali cibani in pionirji, ki so pripravili program v čast tovarišu Titu. Tovariš Ludvik Ambrožič, član ZB je pripovedoval zgodbo partizanske kurirke, po kateri nosi ime vzgojnovarstvena ustanova.

Po programu smo se poslovili. Nekaj časa smo hodili po tračnicah, nato pa po glavni cesti do Podmežaklje. Tam smo po stranskih poteh prišli mimo spominskih obeležij in spomenika NOB do drsališča. Ko smo prišli na Jesenice, smo se oddahnili, čeprav smo bili premočeni. Zaradi mrzlega vetra smo bili prezeblji. Po Razgledni poti smo gazili sneg. Počutili smo se kot pravi partizanski kurirji. Samo en cilj je bil pred nami: biti moramo točni in varno prinesiti torbo v šolo. Ob določenem času smo prestopili šolski prag. S ploskanjem so nas sprejeli pionirji, mladinci, člani ZB, predstavnica DPM Jesenice in naši tovariši učitelji. Bili smo ponosni, da smo izpolnili svojo pionirsko dolžnost. Odložili smo mokra vrhnja oblačila in prisostvovali mitingu, ki so ga pripravili naši vrstniki.

V času, ko potuje po naši domovini Kurirčkova pošta, smo pisali spis z naslovom KAKO BI BRANIL SVOJO DOMOVINO. Na mitingu so učenci brali svoje naloge. Pripovedovali so, kaj so med vojno doživeli starši, sorodniki ali znanci. Program je bil zanimiv in bogat. Nastopil je tudi pevski zbor z Orfovimi instrumenti in zapeli so pesmi o borbi in o tovarišu Titu. S posebnim zanimanjem pa smo prisluhnili, ko je tovariš Franc Pesjak pripovedoval o kurirskih poteh, ki jih je prehodil med narodnoosvobodilno borbo.

Po mitingu je kurirčkova torba počivala v našem razredu. Ob šestnajsti uri pa smo jo odnesli pionir-

jem osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice. Tudi oni so nas sprejeli s proslavo. Vpisali smo vse potrebne podatke v dnevnik, začrtali smo našo pot na zemljevid in napisali kratko poročilo o opravljeni nalogi. Torbico smo predali, ko smo izmenjali geslo SAVICA – SORA in pionirjem-kurirjem zaželeli srečno pot, da bi torba z voščili tovarišu Titu varno prišla na cilj.

Letošnja kurirčkova pošta je za nas dvakrat svečana. Enkrat je svečana zato, ker je naša domovina že 30 let svobodna. Letošnja kurirčkova pošta poteka v času, ko praznujemo 30-letnico zmage nad fašizmom. Še enkrat pa je za nas svečana, ker smo jo pionirji-kurirji iz posebne osnovne šole Jesenice prvi prinesli v našo občino pod vodstvom članov ZB in pod pokroviteljstvom DPM Jesenice.

Dušan Teraž
7. razred POS Jesenice

SPREJEM KURIRČKOVE TORBE S POZDRAVI TOVARIŠU TITU

V petek, 4. aprila, smo učenci osnovne šole Prežihov Voranc v avli svoje šole sprejeli letošnjo kurirčkovo torbo s pozdravi tovarišu Titu za rojstni dan. Že pred prihodom kurirjev so učenci šole izvajali kratek kulturni program. Nastopil je harmonikar, recitatorji in pevski zborček četrtega b razreda.

Natančno ob napovedani uri so v našo šolo prinesli kurirčkovo torbo učenci posebne osnovne šole Jesenice in jo predali kurirjem naše šole. Pismo tovarišu Titu z najlepšimi željami ob njegovem rojstnem dnevu je prebrala učenka Simona Vodopivec. Franc Pesjak, ki je bil kurir v narodnoosvobodilni borbi pa je povedal nekaj svojih spominov na ta čas in o pomenu kurirčkove pošte danes. Za konec slovesnosti je pevski zborček zapel še eno pesem.

Vsi smo zaželeli srečno pot kurirčkovi torbi s pozdravi tovarišu Titu. Andraž Berlik, učenec o. š.
Prežihov Voranc Jesenice

Pionirji – kurirji osnovne šole Prežihov Voranc na lanskoletni kurirski poti pod Golico

KAKO BI BRANIL DOMOVINO

Na posebni osnovni šoli na Jesenicah so tako kot v večini naših šol, ob 30-letnici zmage nad fašizmom, učenci pisali proste spise po pripovedovanju staršev na temo KAKO BOM BRANIL DOMOVINO. Nekaj njihovih najboljših spisov objavljamo tudi mi.

Bilo je nekoč. Sovražnik je vdrl v našo domovino. To je bilo leta 1941. To je bilo takrat, ko so bili naši starši toliko stari kot smo zdaj mi. Tudi otroci so pomagali v hudih stiskah. Prinašali so pošto partizanom. Nastavljali so na tračnice buče. Sovražniki so ustavili vlak. Otroci so medtem že obvestili partizane. Sovražniki so z naperjenimi puškami drezali v buče, partizani pa so pripravili zasede in zasedli vlak. Otroci pa so bili veseli, ker so tako branili domovino.

Zdaj smo svobodni in ni več vojne. Zdaj je mir v naši domovini. Nedaleč od nas pa je vojna. Tudi tam otroci pomagajo braniti domovino. Če bi bila v naši domovini vojna, bi sovražnikom že pokazali, kaj je ljubezen do domovine. Partizanom bi prenašala pošto. Ponoči bi trosila žebličke po ulicah, da bi avtomobili obšli na cesti. Obračala bi smerokaze. Povsod bi lepila plakate in izživala sovražnika z napisi: PARTIZANI BODO ZMAGALI! SOVRAŽNIKI, VRNITE SE V SVOJO DOMOVINO!

Tako bi jaz branila svojo domovino. Vsak pa bi jo branil drugače. Zdaj jo lažje branili kakor nekoč. Zdaj imamo vsega dovolj. Takrat pa

še kruha niso imeli. Orožje so si partizani morali šele priboriti.

Zdaj mislim, da bi bila pogumna. Kaj pa bi bilo, ko bi bila vojna, pa ne vem. Mogoče ne bi upala prestopiti hišnega praga in ne bi upala v gozd. Ne vem, kaj bi storila. Otroci sem še. Tatjana Črtalič, POS Jesenice

Nemčija je zanesla leta 1941 zaradi svojih želja po večjem ozemlju in oblasti nad svetom drugo svetovno vojno. Nemška vojska je okupirala tudi našo domovino. Jugoslovanski narod so se združili v boju proti sovražniku. Štiri leta je trajala borba za svobodo. Vsako leto je prineslo kljub velikim zmagam partizanov nad fašisti še veliko srditih bojev z okupatorjem. Sovražnemu tuju je pomagalo tudi veliko domačih izdajalcev, ki bi za malo denarja izdali svojo domovino.

Da bi se partizani bolje borili proti zavojevalcem, so s tovarišem Titom začeli ustanavljati ljudske in osvobodilne fronte. Tako so v borbi partizanom pomagali tudi žene in otroci. Mnogi so v borbi za svobodo morali umreti. Naši starši so tedaj bili otroci, kakršni smo danes mi. Pripovedujejo o starih časih. Mi jih ne razumemo, ker ne vemo, kaj je vojna. Ne znamo si je predstavljati.

Jaz rada berem. Berem partizanske zgodbe. Gleдам televizijo. Čutim, da je vojna v jugoslovanskem ljudstvu pustila velike sledove.

Mogoče bi se bila mladina prav zaradi tega pripravljena še bolj boriti za svobodo domovine. Tudi jaz ne bi bila izjema. Če bi le mogla, bi sovražnikom nastavljal lepake z vsebino: TUJEGA NOČEMO, SVOJEGA NE DAMO! ZAKAJ SE NA PLEČIH JUGOSLOVANOV IZZIVLJATE? ŽIVELA SVOBODA IN TOVARIŠ TITU!

Sovražnikom avtomobilom bi praznila zračnice, preobračala bi smerokaze. Zbrala bi mladinke, da bi partizanom šivale obleke in jim prinašala hrano in sanitetni material. Raznašale bi pošto. Poskušale bi se vrniti med nemške vrste in partizanom predajale razne važne podatke.

Moja edina želja je, da ne bi bilo treba teh nalog nikoli opravljati. Čeprav sem še zelo mlada, si vojne ne bi nikoli želela.

Vojno si predstavljam kot nekaj zelo krutega.

Darinka Klaneček, POS Jesenice

Ko je sovražnik napadel našo domovino, so vsi zavedni Slovenci odšli v gozdove. Slovenci so se pridružili drugim jugoslovanskim narodom. Med vojno so tudi otroci branili domovino. Na razne načine so pomagali partizanom. Največkrat pa so bili zelo zanesljivi kurirji. Vestno so opravljali svojo nalogo.

Če bi sovražnik napadel sedaj našo domovino, bi jo tudi jaz branil. Jaz bi jo branil čisto preprosto. Trosil bi žebličke. Lepil bi lepake. Če bi vedel, da gredo sovražniki s kamioni, bi zasakal znake tako, da bi šli nazaj proti svoji domovini. Mogoče bi se tako spomnili, da že imajo domovino in dveh domovin ne potrebujejo. Tako bi mi spet imeli svojo domovino. Če pa bi se vrnili in nam hoteli vzeti našo domovino, bi prenašal sporočila in obveščal partizane. Če bi me sovražnik ujel, ne bi nič povedal. Tudi če bi me mučili, bi molčal. Ubili bi me, a iz mojih ust ne bi ničesar izvedeli.

Približno tako bi jaz branil domovino. Branil bi jo tako dolgo, dokler vojne ne bi bilo konec ali dokler ne bi umrl.

Dušan Pozvek, POS Jesenice

Domovina je naš dom, ki ga moramo čuvati. Braniti ga moramo pred morebitnimi napadi. Mi otroci ne vemo, kako je bilo med vojno.

Po pripovedih starejših ljudi je bilo mnogo premnogo trpljenja. Koliko življenj smo žrtvovali za našo domovino! Še huje pa je bilo v koncentracijskih taboriščih. Morili so matere, otroke, očete in sinove naše domovine. Požigali so domove.

Če bi sovražnik napadel našo domovino, bi jo tudi jaz branila. Materam bi pazila otroke in jih tolažila, da bo vojne kmalu konec. Po svojih močeh pa bi tudi sovražnikom zagodla. Kdor bi mogel, pa bi se boril s puško in z drugim orožjem. Mislim, da mora to storiti sleherni državljan naše države, ki ljubi svojo domovino in svobodo.

Zato pa se danes v naši svobodni domovini tudi mi – pionirji pripravljamo braniti domovino.

Moja Zupan, POS Jesenice

Naša domovina je svobodna, v njej živimo svobodno. Ko je pred mnogimi leti sovražnik napadel našo domovino, je bila moja mama še zelo mlada, skoraj otrok. Branila je svobodo svoje domovine. Bila je članica mladinske organizacije. Vse mladinke so šivale partizanske obleke, trosile so lepake. Na dogovorjeno mesto je mamica nosila partizanom hrano.

Če bi se sovražniki znova hoteli naseliti v moji domovini, smo vsi pripravljeni braniti svojo domovino. Tudi jaz sem pripravljena braniti svojo domovino. Pridružila bi se vsem borcev za svobodo. In vsa dela bi opravljala, ki bi jih dobila. Pisala bi parole, dvigala bi zastave, prepečevala bi pot sovražniku, da se ne bi mogel širiti po naši domovini. Nosila bi partizanom hrano in obleke. Pomagala bi tudi ranjenim borcev. Če bi bilo potrebno, sem pripravljena dati na ramo puško. Zdržila bi se s pravimi borci, ki bi se zbirali v naših gozdovih in se borila do zadnje kaplje krvi. Če ne bi bila sposobna nositi puške na ramenu, bi opravljal druga dela, ki so potrebna našim branilcem domovine. Šivala bi jim obleke in skrivala bi ranjence pred sovražnikom. Izpolnila bi vse naloge, ki bi jih dobila od naše organizacije.

Tako bi jaz posnemala mojo mamo in tako branila svojo domovino. Želim pa si vsi in jaz tudi, da vojne ne bi bilo, da bi naša domovina ostala vedno svobodna.

Dragica Despotovič, POS Jesenice

RENEŠANSA AMATERSKEGA GLEDALIŠČA T. ČUFAR

Sedemnajstega marca so se igralci in drugi sodelavci amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice po dolgih letih spet zbrali na članskem sestanku. Zelo kritično so spregovorili o svojem delu v zadnjih letih in sklenili, da bodo storili vse, da bi bilo letošnje leto leto novega vzpona jeseniškega gledališča. Zato so izvolili tudi kadrovske in programsko komisijo, ki naj bi pripravili ustrezne programe dela.

Programska komisija, ki jo sestavljajo Marjan Stare, Slava Marošević, Igor Škrli, Oto Gerdej in Bratko Škrli, se je sestala že čez tri dni, ter sprejela nujne programske smernice in naloge za dejavnost v letošnjem letu. Člani gledališča so na svojem drugem sestanku ta program tudi sprejeli.

V gledališki sezoni 74/75 sta bili že v lanskem letu uprizorjeni Plinska luč in Mucin dom, tik pred premiero je predstava Hodl de bodl, 27. aprila pa bi morala biti premiera poljskega dela Prvi dan svobode, z gostom režiserjem Jožetom Voznyjem iz Ljubljane. Naslednje dramsko delo, ki bi služilo osrednji proslavi v letošnjem jubilejnim letu, bi bilo dramsko delo Polom Toneta Čufarja. S tem odskrim delom jeseniškega delavskega pisatelja, čigar ime nosi tudi gledališče, bi proslavili 30-letnico osvoboditve, 25-letnico samoupravljanja, 40-letnico stavke železarjev, 70-letnico Čufarjevega rojstva in 30-letnico gledališča.

Gledališče je kadrovskega pa tudi v kvaliteten pogledu sposobno postaviti to delo bodisi na oder v matični hiši ali pa v ustrezni prireditvi v hali nove hladne valjarne ali športni dvorani. Slavnostni predstavi tega dela bi bili lahko na predvečer občinskega praznika in proslave v Železarni. S tem bi se formalno zaključila sezona 74/75.

V sezoni, ki se bo nadaljevala v septembru, naj bi gledališče pripravilo ljudsko igrjo, ki bi zanimala občinstvo in izboljšala obisk. Seči bo treba po slovenski klasiki — po Finžgarju ali Jurčiču ter pripraviti kvaliteten predstav Desetega brata ali Domna. Naslednja premiera naj bi segla v klasiko. Treba se bo odločiti ali za Aristofanesovo Lizistrato (v režiji Marjana Beline) ali za Calderonovega Sodnika Zalamejskega ali pa za Nušičevo Sumljivo osebo. Kot zadnji premiero v kolodarskem letu bi gledališče predstavilo mladinsko delo, kot predstave za novoletno jelko. Delo še ni dokončno izbrano, predvidoma pa naj bi bila to Princeza in pastirček Pavla Golie.

Ker pa bo od jeseni dalje tekla jubilejna gledališka trideseta sezona, so predvidena od konca sezone — junija 76, še tri dela: za dan žena Svet brez sovraštva, Satirični večer in študijsko delo za kultiviranje odrske izreke (Večer v čitalnici). Seveda pa pri vsem tem še naprej ostaja največji problem, kako pridobiti dobre režiserje.

Za perspektivno delo in ponoven vzpon gledališča, je programska komisija pripravila tudi širši izbor dramskih del za naslednje sezone in izbrala za perspektivni delovni načrt 30 slovenskih, 10 jugoslovanskih in 20 del iz svetovne literature. Ta širši izbor naj bi služil daljši orientaciji za izbiro repertoarjev za bodoče sezone. Posebej pozorno pa bo treba izbirati še mladinska dela, pravljice in podobno. Komisija je poudarila potrebo po negovanju recitalov in pri tem posebej vključuje v letošnje jubilejno leto proslavo, za katero je pripravil gradivo in bi jo realiziral Bojan Marošević, študent AGRFTV.

Podobni projekti pridejo v poštev letos bolj kot kdajkoli, zato je treba uvrstiti v dejavnost več tematskih večerov. Pri tem je treba privabiti vse igralce in igralko, ki imajo veselje za tovrstno interpretacijo, tako, da lahko ob sleherni priložnosti nudi gledališče svoj ustvarjalni delež pri številnih proslavah in drugih prireditvah.

V okviru finančnih možnosti bo treba poživiti gostovanja profesio-

nalnih gledališč in popestriti gledališko življenje s tem, da delovni ljudje tudi na Jesenicah lahko spremljajo vsaj nekatere dosežke naše vrhunske kulture. Hkrati pa bi bilo treba izmenjati predstave s Prešernovim gledališčem iz Kranja in Šentjakobskim iz Ljubljane, pa tudi z zreli predstavami ostalih amaterskih odrov v občini. Sobote in nedelje ne bi smele miniti ob prazni gledališki dvorani. Vključevati bo

treba tudi lutkovne odre. Komisija je zlasti poudarila družbeno angažiranost gledališča in njegovo tvorno vključevanje v družbeno dogajanje prisotnost v življenju ožjega in širšega prostora Gorenjske in izven nje ter tudi zamejstva.

Dejavnost gledališča bo treba poživiti in jo postaviti na trdne, realne temelje. Treba bo razširiti članstvo — privabiti nazaj čimveč nekdanjih članov, hkrati s tem pa nove, sveže moči. Osnovni cilj dejavnosti gledališča pa bo — z raznovrstnimi in kvalitetnimi predstavami spet pridobiti in navaditi občinstvo, da bo zahajalo v gledališko dvorano.

NAJPREJ POTREBUJEMO LJUDI

Vsem tistim, ki radi polemizirajo pa tudi kritizirajo, bi v naslednjih nekaj odstavkih rad obrazložil v kakšnih pogojih dela in s kakšnimi problemi se srečuje kulturno društvo Jaka Rabič Dovje-Mojstrana. Verjetno pa se nič bolje ne godi sorodnim društvom v naši občini. Namreč nemalokrat se sliši, da so društva neaktivna, da vse delo sloni na organizaciji nekaj proslav. Poleg tega zahtevajo nove kulturne domove ne vedo pa, da najprej potrebujemo ljudi, ki bi se s tako dejavnostjo zavzeto tudi ukvarjali. Ker pa tega ni, se v takih pogojih, kot nam jih narekuje ta trenutek, več skoraj ne da in ne more narediti.

V ilustracijo naj povem, da v našem društvu deluje dramska, folklorna in gospodarska sekcija. V dramski deluje največ sedem članov, folklorni 12 do 15 in gospodarski pet članov. Pri tem je treba poudariti to, da so skoraj vsi tudi istočasno člani upravnega odbora. Delo dramske sekcije se odraža pri izvedbah raznih proslav tako v društvu, kot tudi na sorodnih prireditvah, ki so organizirane izven matičnega prostora — kulturnega doma na Dovjem. Po dejavnosti pa prav gotovo prednjačijo folkloristi, ki so med drugim nastopali v Kranjski gori — simpozij zdravnikov, Kamniku, Bohinju, Novigradu, Ljubljani na TV in Kmečki ohceti in na koncu seveda pred tovarišem Titom, ko je le-ta s svojim spremstvom obiskal našo krajevno skupnost. To je bilo seveda tudi najvišje priznanje za vse uredice, ki so jih morali žrtvovati za vadbo.

Žal pa opažamo, da za tovrstno dejavnost med ostalo mladino ni zanimanja, saj se na poziv, ki je bil razbošen po vseh oglašnih deskah več mesecev, skupina ni povečala. Kaj je temu vzrok ne vemo, čeprav je vsem dobro znano, da mladi najraje plešejo. Gospodarska sekcija skrbi za redna popravila v domu, zadnji dve leti pa je vodila adaptacijo tega objekta. Mislim, da je to zelo dobro vidno vsakemu obiskovalcu (pa tudi mimoidočim) predstav organiziranih v kulturnem domu. Seveda vse še ni tako kot bi moralo biti, vendar bi z zamenjavo dotrajanih stolov v parterju, naloge, ki so si jo zastavili, uspešno opravili. Prav tako pa tudi v teh akcijah ni bilo zaželenih udeležbe vseh tistih, ki v ta dom iz kakršnih koli vzrokov zahajajo. Člani upravnega odbora, razen redkih izjem, so bili pri teh delih običajno sami.

Društvo ima od vseh članov obeh spolov, približno 20 % mlajših od 30 let, 20 % 30–40 let, ostali pa so starejši. Aktivno deluje v sekcijah in UO le malo članov in še ti se srečujejo na vseh področjih dela. Mladih svežih moči ni, čeprav se na vseh njihovih trudimo. Verjetno je eden glavnih vzrokov ta, da nimamo strokovnega kadra, ki bi vse te ljudi, ki že pridejo v dom tako aktiviral, da bi se vanj znova in znova vračali. Tako si pomagamo, kot vemo in znamo, skratka delavci, ki bi kulturne dobrine morali dobivati, jih moramo tako kot pač znamo posredovati naprej, ne glede na to

ali smo za to delo strokovno usposobljeni ali ne. V društvu deluje le en pedagog, vendar je še ta razpet med službo in delom v družbenopolitičnih organizacijah in domom. Zato smo lahko toliko bolj veseli, da poleg vsega tega še vedno najde toliko časa, da organizira in pripelje mlade iz osnovne šole, ki sodelujejo na vseh proslavah. Kaj naj potem delavec brez strokovnega vodstva posreduje kulturnega sočloveku, občanu kot željo in dobro voljo, da tovrstna dejavnost popolnoma ne preneha obstajati. Iz tega lahko že sklepamo, da si v doglednem času nekega večjega napredka na kulturnem področju v teh manjših krajih ne moremo zamisliti.

Poleg navedenih težav se stalno ukvarjamo s problemom hišnika, saj že eno leto ni interesanta, ki bi opravljalo to delo. In kdo nam sedaj jamči, ko nam sedanja hišnica odpoveduje delo in bomo v skrajni sili zopet primorani začasno odpovedati kino predstave, da se ne bodo v javnosti pojavile najrazličnejše variante zakaj je do tega prišlo. Honorar, ki ga prispeva tudi kino podjetje in se suče okoli 1.000 dinarjev na mesec, ni privlačen za nikogar. Res pa je, da stanovanja nimamo. Dosedanja hišnica je to delo opravljala zato, ker je kot članica odbora videla, da kraj kot tak mora imeti vsaj to razvedrilo, vendar z vednostjo, da to opravlja le začasno.

Torej problemov ni malo. Na koncu se vprašam, ali res potrebujemo nov dom kulture, ali bi bile gledališke predstave gostujočih skupin potem bolj obiskane, ali bi se v njem bolj kulturno obnašali in dosegali lepše in boljše uspehe? Ali bi z objektom delali tako kot sedaj, ko dobiš občutek, da si posamezniki z vstopnico pridobijo pravico kaditi med predstavami, motiti z raznimi opazkami ostale obiskovalce, počenjati z inventarjem tako, kar jim doma v lastnem domu nikdar ne bi prišlo na misel.

Zato bi v imenu UO kulturnega društva in vseh tistih, ki želijo, da se naš kraj spremeni in dobi novo podobno pozval vse občane, da se aktivno vključijo v delo vseh društev in družbenopolitičnih organizacij, skratka tam, koder boste našli vsaj kosček zadovoljstva in razvedrila. S tem bomo vsi skupaj nehoti veliko prispevali k lepši podobi naše krajevske skupnosti in se izognili temu, da vse več ljudi dela na vseh mogočih poljih družbene dejavnosti, drugi pa zase zahtevajo le ugodnosti. To pa sigurno ni v skladu z našim socialističnim razvojem in ustavo.

M. Rabič

RAZPIS Gregorčičevih plaket za leto 1975

Na podlagi 3. člena odloka o podeljevanju Gregorčičevih plaket (Uradni vestnik Gorenjske, št. 20/69) razpisuje občinska skupščina Jesenice podelitev Gregorčičevih plaket za leto 1975.

Gregorčičeve plakete se podeli organizacijam ali posameznikom za:

- aktivnost in uspehe razvijanja množičnosti na področju telesne kulture;
- dosežke na področju telesne vzgoje, strokovnega, organizacijskega in znanstvenega dela;
- dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture;
- tekmovalne dosežke na pomembnejših tekmovanjih;
- uspehe, ki pospešujejo telesno kulturo na področju propagande in publicistike.

Predloge za podelitev plaket lahko dajo vsi občani, telesno-kulturne in druge organizacije.

Predlogi morajo biti predloženi občinski žiriji za izbor nagrajencev do 1. julija 1975.

Občinska skupščina Jesenice

RAZPIS Čufarjevih plaket za leto 1975

Na podlagi 3. člena odloka o podeljevanju Čufarjevih plaket (Uradni vestnik Gorenjske, št. 20/69) razpisuje občinska skupščina Jesenice podelitev Čufarjevih plaket za leto 1975.

Čufarjeve plakete se podeli kulturno-prosvetnim organizacijam ali posameznikom kot priznanje za aktivno delovanje na kulturno-prosvetnem in umetniškem področju ter za izredni prispevek k rasti in dosežkom kulturno-prosvetne dejavnosti na območju občine Jesenice.

Predloge za podelitev plaket lahko dajo vsi občani, kulturno-prosvetne in druge organizacije.

Predlogi morajo biti predloženi občinski žiriji za izbor nagrajencev do 1. julija 1975.

Občinska skupščina Jesenice

Novosti na policah jeseniške knjižnice

Anthony BURGESS: **Peklenška pomaranča**. Mladinska knjiga 1974. Odlomki iz te knjige so pred meseci izhajali v enem izmed naših zabavnih tednikov, menda v ITD-ju. Objava je zbudila precej pozornosti, mogoče prav zaradi grdega jezika, v kakršnem je roman napisan. Vnela se je polemika v pislih bralcev: nekateri so se zgražali, drugi so spet roman branili, češ da ne moremo dvomiti o pisateljevi pozitivni tendenci. Zdjaj si lahko radovedni to stvar preberejo v knjigi, bolj rahločutni pa se lahko vzdržijo in tako bo volk sit in koza cela. Za kaj pri tej zadevi gre?

Besedilo **Peklenške pomaranče** sestavljajo spomini mladostnega prestopnika oziroma poglavarja mladoletniške bande. Lahko bi rekli »zločinski tolp«, vendar s tem ne bi zadeli bistva. Pri pravem zločinu gre konec koncev predvsem za materialno korist, za nelegalno obliko pridobivanja, v dejavnosti te tolpe — čeprav se ukvarja z ropanjem itd. — pa je v ospredju nekaj drugega. Vse kaže, da dejanja teh mladih junakov usmerja predvsem nepremagljiva potreba po sadističnem izživljanju. Na svojih nočnih pohodih si najraje privoščijo mirne in nemočne, zlasti starejše državljane. Lahko bi celo rekli, da je njihova specialiteta poniževanje in mučenje nemočnih, vendar bi jim bili vsekakor krivični, če bi jih zavoljo tega ožigosali kot šleve. Prav tako se upajo lotiti korenjakega in verjetno oboroženega trgovca, da ne omenjamo spopada na življenje in smrt z neko podobno tolpo. Ob sedanjem dogodku nam postane jasno: v teh fantih je sla po krvi tako močna, da prevlada vse druge, konec koncev bolj funkcionalne nagnone.

V izpovedih Aleksa, kakor se imenuje naš junak, se vrstijo torej pretepi, umori, aretacije, ropi, — pa spet bolj nedolžne reči, kot je na primer ljubimkanje z dekleti, »sposojanje« avtomobilov, popivanje, vse do pravih plemenitih dejanj, tako kot takrat, ko pogostijo s pijačo družbo starih babnic, ki so za bore fičnike svojih socialnih podpor srkale šnape in čaj.

Pripoved o tem dogajanju se čisto drugače sliši, če gledamo na stvari z očmi enega izmed soudeležencev, kakor pa če bi o tem slišali poročati policaja, novinarja ali socialnega delavca. Prav to, da pisatelj pusti govoriti enemu izmed njih, nam omogoča, da lahko do neke mere občutimo vso bedo take izkrivljene duševnosti, na drugi strani pa tudi

posamezne iskricke razuma in moralnega zdravja, ki se mu na čase utrnejo. — Jasnó je, da družba, v kateri se lahko razvijejo taki iztirjenci, kot so Aleks in njegovi pajdaši, ne more biti zdrava. Jasno je tudi, da roman ni bil napisan zato, da bi se kdo naslajal nad grozodejstvi, ki so tu opisana, še manj, da je bil napisan z namenom, da bi kvaril naš čut za jezik, za pravopis in sploh za spodobnost. Roman je v izvirniku (v angleščini) napisan v nekakšnem predmetnem slangu, se pravi v latovščini, kakršno v resnici govorijo mladoletniki v revnih četrtih na robu velenest.

Angleški pisatelj Burgess je imel v tem oziru precej lažjo nalogo od slovenskega prevajalca. Mladinski kriminal in drugi podobni stranski produkti moderne civilizacije sicer tudi pri nas niso čisto neznan, vendar pravega in dovolj množičnega zaledja, ki bi bilo potrebno za razvoj takega jezika, vseeno še nimamo. Zato si je prevajalec pomagal s popačenkami iz najrazličnejših plasti jezika, tudi s takimi, ki sploh ne spadajo zraven: z raznimi kmečkimi in starinskimi izrazi, z zastarelimi germanizmi, s posebnostmi iz raznih dialektov itd. Vse skupaj ne zveni preveč prepričljivo, toliko bolj, ker je vmes vseeno še vse polno čisto knjižnih izrazov. Mogoče bi bilo bolje, če bi uporabil, kjer bi se mu ponudila taka priložnost, primeren frazerski izraz, drugače pa bi se malo manj trudil v tej smeri.

Hans Hellmut KIRST: **Obsojeni na resnico**. Roman. Založba Obzorja 1974. Kirst je postal že nekakšen hišni avtor založbe Obzorja: od številnih knjig tega avtorja, ki so izšle v slovenščini, jih je prav ta založba izdala največ. Vsem, ki se ukvarjajo s posredovanjem knjig občinstvu — se pravi založnikom, knjigarjem, pa tudi knjižničarjem, je pisatelj Kirstovega kova nadvse dobrodošel pojav. Kirst je namreč »solidna firma«, ni težko ugotoviti, kateremu bralcu ga lahko priporočiš. Večinoma ga pa sploh ni treba priporočati, saj ga določen krog bralcev dobro pozna in zahteva njegove najnovejše knjige.

Težko bi rekli, da je Kirst pomemben pisatelj. Pač pa je popularen, kot pravimo. Njegovi pogledi na družbo in na ljudi so preprosti, jasni in pregledni in se v ničemer ne razlikujejo od pogledov njegovih bralcev. Morala njegovih romanov se je izkristalizirala že v prvem obdobju njegovega pisanja, ko je pisal znane romane iz vojaškega življenja. Ta morala je nekako takale: na svetu je vse polno svinjarij, vendar obstajajo tudi dobri, pošteni in kleni ljudje. Tem ne kaže, da bi bili preveč rahli in občutljivi, samo tisti, ki je trden in neustrašen, če je treba pa tudi zviti, se bo lahko pretolkel skozi življenje zdrav, cel, bolj ali manj moralno neomadeževan. Seveda so za to potrebne tudi izkušnje, teh pa si prej ali slej zlahka nabereš.

Ne moremo se znebiti občutka, da je taka predstava o življenju malce šablonska, zato so tudi Kirstovi romani izdelani po šabloni (to isto pa velja kajpak tudi predvsem za osebe v teh romanih). Zadržne čase je Kirst sicer opustil svojo prvo temo (kasarno z njenimi previvalci) in se lotil sodobnejših tem. Pričujoči roman je pravzaprav detektivka. Od tradicionalnega kriminalnega romana ga loči to, da tu nosilec zločina ni iztirjen posameznik, ampak moderna družba, oziroma tisti, ki imajo v njej moč in oblast.

ORGANIZACIJAM ZDRUŽENEGA DELA

Letošnji program kulturne skupnosti Jesenice je po številu prireditev in po vsebini obsejnejši in kvalitetnejši od lanskega, kljub temu, da v letošnjem letu Kulturna skupnost razpolaga z manj sredstvi kot lansko leto. Prav zato je iz objavljenega programa (za javno razpravo) črtana Revija dramskih skupin Slovenije. Izven programa v okviru kulturne akcije Kulturna skupnost nudi delovnim ljudem in občanom osem najboljših dramskih gledaliških skupin Slovenije (šest odraslih, ena mladinska in ena lutkovna) za ceno 32.000 din.

Z izvedbo revije bi počastili 30 letnico osvoboditve in 30 letnico delovanja amaterskega gledališča Tone Čufar, delovni ljudje in občani pa bi lahko uživali v najkvalitetnejših amaterskih dosežkih letošnje sezone.

Revija bi bila v mesecu juniju, predstave bi se zvrstile v enem tednu. K sodelovanju vabi Kulturna skupnost sindikalne organizacije temeljne in druge organizacije združenega dela ter občinske družbenopolitične organizacije. S tem bi tudi v praksi začeli uresničevati načelo kulturne akcije o sodelovanju izvajalcev in uporabnikov.

KULturna SKUPNOST JESENICE

Sodelavke v elektro delavnici

IZLET NA GORJUŠE IN KOPRIVNIK

V soboto, 8. marca nam je PD Jesenice zopet pripravil izlet. Tokrat ni nihče vedel kam gremo, zato smo bili vsi zelo radovedni. Udeležilo se nas je okoli 30. Vodil nas je Jaka Čop, ki so mu pomagali tudi drugi vodniki.

Zbrali smo se ob 6. uri na železniški postaji. Peljali smo se z vlakom proti Bohinju in tako smo bili vsi prepričani, da gremo v Bohinj. Toda izstopili smo že v Nomenju in se počasi odpravili proti Gorjušam. Med potjo smo obujali spomine na veselo dogodka iz prejšnjih izletov. Kmalu smo premagali strmino in pred nami smo zagledali Gorjuše.

Gorjuše so sicer majhna vas, a zelo obširna. Hiše stojijo posamično, okrog njih pa so polja in travniki. Tovariši Jaka nam je pripovedoval spomine, ki ga vežejo na to vas. Zunanji vaši smo se najedli, saj smo bili že vsi pošteno lačni.

Pot nas je potem vodila mimo šole, ki je najvišja ležeča šola v Sloveniji. Po uri hoda smo prispeli v

drugo vas, ki se imenuje Koprivnik. Po krajšem počitku smo odšli na Vodnikov razglednik, znano razgledno točko. Že ime pove, da se imenuje po slovenskem pesniku Valentinu Vodniku, ki je bil prvi župnik na Koprivniku. Kadar je imel čas, se je odpravil na to razgledno točko, kjer je užival v lepem razgledu. Videli smo ves bohinjski kot z Bohinjskim jezerom. Za nami pa se je raztezala obširna Pokljuka. Ko smo se nagnili tih lepot, smo se vrnili po nahrbtnike in nadaljevali z našimi razgledi. Ustavili smo se pri znanem izdelovalcu pip. Pokazal nam je dva primerka in nam obrazložil, kako se izdelujejo. Pipe so bile zelo lepe. Okrašene so bile s srebrom po narodnem vzorcu. Eno pipo izdeluje tri dni. Vse dela ročno, zato so pipe še dragocenejše.

Ko smo si potešili radovednost smo nadaljevali pot do Bohinjske Bistrice, kjer smo počakali na vlak, ki nas je zopet pripeljal na Jesenice.

Nina Korenc

SEDMI JUGOSLOVANSKI POHOD NA KAVKAZ

Aktiv ZSMS Rateče-Planica je 21. marca organiziral potopisno predavanje z naslovom V GORAH SOVJETSKE ZVEZE. Tokrat je bil predavatelj Jože Rožič, doma iz Rateč in član AO Mojstrana, ki je predaval o pohodu sedme jugoslovanske odprave na Kavkaz, o osvojitvi najvišjega vrha Kavkaza, 5633 metrov visokega ELBRUSA in o neuspelem naskoku na 4.343 metrov visoki vrh CHATIN-TAU. Predavanje je bilo spremljano s prijetnim komentarjem in ilustrirano s preko tristo barvnimi diapozitivi same odprave. Iz predavanja povzamemo kratek zapis o odpravi.

Odprava je odšla na pot, 10. julija iz Brnika ob 16.45 uri in ob 21. uri prispela v Kijev, kjer so stali tudi naslednji dan. 12. julija so se zgodaj zjutraj odpeljali na kijevsko letališče in odleteli proti Mineralnim Vodam, kjer so uredili potrebne formalnosti. Od tam so odšli v Pjagorsk in od tam v taborišče Elbrus. Že naslednji dan so začeli s pripravi za prvo turo na sam vrh Elbrus, preučili so dokončno tudi smeri za vzpon, potreben pa je bil tudi zadnji zdravniški pregled pred samim vzponom.

14. julija so se z avtobusom odpeljali v Terskol, zanimivo turistično mesto v zgornjem toku reke Baksan. Z žičnico so nadaljevali pot na višino 3000 m in dalje peš do »hiše enajstotice« na višini 4.101 m in naprej do bivaka 11 na višini 4.050 m. Naslednji dan so po osmih urah hoje osvojili vrh 5.633 metrov

visokega Elbrusa. Nato so sestopili nazaj do bivaka 11. V tabor so se vrnili 17. julija. Naslednji dan so se že pripravljali za osvojitve 4.343 metrov visokega Chatin-Tau. Vstop v steno so začeli 21. julija in po treh vrhnih dolžinah jih je doletela nesreča. Padajoče kamenje je oplazilo Rožiča po rokah in ga toliko poškodovalo, da ni mogel biti več prvi v navezi, vseeno pa je plezanje nadaljeval. Nekaj trenutkov za tem pa je kamenje poškodovalo nogo Stanetu in fantje so se odločili, da sestopijo. To je trajalo precej časa in fantje so naslednjo noč prenočili na mestu koder so začeli vzpon v steno.

22. julija so se vrnili nazaj v tabor Elbrus, kjer so stali do 30. julija, ko so se na letališču v Mineralnih Vodah vkrcali za Moskvo, kjer so se nastanili v hotelu Inturist. Naslednji dan so se sprehodili po Moskvi, pogovarjali z novinarji Tanjuga in sekretarjem ambasade.

Prvega avgusta zjutraj so se odpeljali na moskovski aerodrom Šeremetjevo, od tam pa so odleteli v Beograd, kjer jih je pričakala množica ljudi. V Beogradu so se poslovili, nekateri so šli v Bosno, nekateri so ostali v Srbiji, Slovenci in Hrvati pa so se odpeljali na brniško letališče, kjer so jih pričakali prijatelji in znanci. S tem je bil del njihovega pohoda končan, Jože Rožič pa je bil izbran za člana VI. JAH O odprave, ki bo avgusta letos naskočila južno steno Makaluja.

A. K.

Šah

KONČANO PRVENSTVO ŠD JESENICE

Člani jeseniškega šahovskega društva so po dveh mesecih končali finalni društveni turnir. Na turnirju je nastopalo dvanajst igralcev, dva prvokategorijci in deset drugokategorijci, ki so se iz četrte in polfinalnih turnirjev uvrstili v finalni del društvenega prvenstva. Čeprav niso nastopili nekateri najboljši člani jeseniškega društva, pa je bil turnir veliko kvalitetnejši kot leto poprej.

Odkar je leta 1971 društvo znova zaživelo, je bil to najkvalitetnejši društveni finale, igrali pa so na njem predvsem tisti, ki tudi resneje sodelujejo v društvenem odboru in ni naključje, da so v finalu igrali predsednik, tajnik in blagajnik društva.

Turnir res ni pokazal povsem realne slike najboljših jeseniških šahistov, pokazal pa je, kdo v bližnji prihodnosti še lahko računa na mesto v članski ekipi in kdo ne. Društvo bo moralo postavljati kriterij takega šahista, ki je pripravljen sodelovati ne samo na turnirjih republiškega ranga, ampak tudi društvenega. Le na tak način bodo lahko najboljši dokazali šahovsko znanje, saj igranje ni in ne more biti sebično nabiranje šahovskega znanja, ampak predvsem vzgoja in pomoč mlajšim in manj izkušenim. Kdor ni vedno in povsod pripravljen dokazovati svoje nepremagljivosti ni in ne more biti član društva, predvsem pa ne član najboljših društvenih ekip. Mar niso prav ti nepremagljivi člani, ki jim je naenkrat odveč društveno prvenstvo, morali dolga leta požirati grenke pilule mojstrov, mojstrskih kandidatov in drugih, ki so igrali v društvu. V trenutku, ko je društvo prebolelo najtežjo krizo povojnega delovanja, se skušajo tako nekateri najboljši prav s takšnim ravnanjem izolirati v mit nepremagljivosti, da bi na ta način kar najmanj prispevali k društvenim ciljem in načrtom.

Oba favorita turnirja Janko Korošec in Anton Krničar sta povsem opravičila svoji vlogi. Korošec je odlično začel, vendar je na koncu nekoliko popustil, saj se je turnir

nenavadno zavlekel. Krničar je kljub slabši teoretični pripravljenosti uspel v drugem delu turnirja nadoknaditi slab start. Kljub dokaj dobri uvrstitvi, pa je Krničar v formi nihal. Korošec je osvojil 68 odstotkov točk, Krničar pa 64 odstotkov možnih točk.

Prvo mesto je skupaj s Korošcem osvojil Janez Čiuha. Po odličnem začetku je dovolil, da ga je premagal veteran Pristov, sicer bi prepričljivo osvojil društveno prvenstvo. Čiuha je na turnirju osvojil prvo kategorijo, pokazal pa je že dokajšnje teoretično znanje. Za večje dosežke mu manjka ostrosti in borbenosti, Franci Ravnik je turnir odigral v rekordnem času; potem ko se je na začetku turnirja rešil nekaj zanesljivih porazov, je premagal neposredne konkurente za tretje mesto in s 64 odstotki osvojenih možnih točk osvojil 3.—5. mesto in s tem potrdil normo za osvojitve prve kategorije. Andrej Tratnjek je v kratkem času napredoval in tudi na turnirju odigral vidno vlogo, vendar mu je prav nesrečni poraz z Ravnikom preprečil, da osvoji prvo mesto in s tem potrdi prvokategorijsko normo. Tratnjek je na turnirju, predvsem pa v ligaškem tekmovanju dokazal zanesljivost, vendar pa ima še premalo izkušenj. Tratnjek je bil tisti, ki je turnirju dajal ton in bil s tem najbolj prijetno presenečenje turnirja. S sedmimi osvojenimi točkami si deli 3.—5. mesto. Miha Balanč je odlično začel, vendar je v odločilnih trenutkih naredil nekaj napak, ki so ga veljale boljše uvrstitve. Osvojil je 6. mesto in 55 odstotkov možnih točk (6). Alojz Železnik je trenutno najboljši mladinec v društvu, vendar je še premalo borben, da bi lahko dosegel članski vrh, čeprav po šahovskem znanju to popolnoma zasluži. S 50 odstotki možnih točk je zasedel 7.—8. mesto. Kljub temu, da je bil najmlajši na turnirju, je kar sedem partij remiziral. Mesta v zadnjem delu lestvice so zasedli: Radvan Andjelič, Tone Konobelj, Boris

Tramte, Vinko Pretnar in Dušan Pristov. Vsi so več ali manj dokaj nihal v formi in je zato njihova uvrstitev povsem realna.

Končni vrstni red: 1.—2. Janez Čiuha in Janko Korošec (7,5), 3.—5. Franci Ravnik, Andrej Tratnjek in Anton Krničar (7), 6. Miha Balanč (6), 7.—8. Alojz Železnik in Radvan Andjelič (5,5), 9. Tone Konobelj (4,5), 10. Boris Tramte (3,5), 11.—12. Vinko Pretnar in Dušan Pristov (2,5)...

MESEČNI HITROPOTEZNI TURNIR ZA APRIL

V nedeljo, 6. aprila, je bil v šahovskem domu redni mesečni hitropotezni turnir za mesec april. Turnirja se je udeležilo 18 igralcev (mojstrski kandidat, trije prvokategorijci, štiri drugokategorijci, itd.). Premočno je zmagal Zorko, ki je izgubil samo pol točke.

Vrstni red: Zorko 14,5, Krajnik 13, Tramte in Krničar 11, Ravnik 10,5, Jan 9, Konobelj, Majtan, Bec in Ivelja 7,5, itd. Vsi ti so osvojili tudi točke za hitropotezni pokal.

OBČINSKO EKIPNO PIONIRSKO PRVENSTVO JESENIC

ŠD Jesenice organizira 12. aprila v šahovskem domu na Jesenicah občinsko pionirsko prvenstvo Jesenic. Pionirji bodo razdeljeni v starostne kategorije:

- a) starejši pionirji (1960—1962)
- b) starejše pionirke (1960—1962)
- c) mlajši pionirji (1963—1968)
- d) mlajše pionirke (1963—1968)

Ekipa je sestavljena iz štirih pionirjev in rezerve. Prvak prejme diplomu in se uvrsti na gorensko prvenstvo. Začetek bo ob 9. uri dopoldan.

OBČINSKO TEKMOVANJE ZA POKAL MARŠALA TITA

Trinajstega aprila bo v šahovski dvorani na Jesenicah občinsko tekmovanje delovnih organizacij (sindikalne organizacije, JLA, klubi in sekcije, šole, itd.) občine za pokal maršala Tita. Ekipa mora šteti štiri člane in rezervo. Prvak prejme pokal in diplomu ter se uvrsti na gorensko prvenstvo. Začetek bo ob 9. uri dopoldan. KT

TITOVA ŠTAFETA NAŠIH ZDOMCEV

Ko je v četrtek zazvonil šolski zvonec, smo zvedeli, da bo na Koroško sedlo prispela štafeta, ki jo bodo prinesli planinci — naši zdomci iz Stuttgarta. Nekaj planincev in tabornikov je odhitelo domov in v nekaj minutah smo se vrnili v planinskih in taborniških oblekah — pumparice, močni čevlji, taborniške srajce in rute.

Kombi mojstranskega Planinskega društva nas je odpeljal proti meji. Na Koroško so bili že zbrani jeseniški planinci in reporter RTV Ljubljana, ki je poročal o sprejemu štafete. Razvili smo planinsko zastavo in se postavili v vrsto. Ni bilo treba dolgo čakati, ko je čez mejni prehod prišla skupina ljudi z zastavami. To so bili naši zdomci iz Stuttgarta, člani planinskega društva Triglav. Bili so enotno oblečeni v rdeče — belih karistih srajcih, sivih klobukih in črnih pumparicah. S seboj so nosili štafetno palico in šopke rdečih nageljnov, ki so jih v imenu vseh zdomcev svečano predali našemu planinskemu društvu. Priserčno in z najboljimi željami so pozdravili tovariša Tita in vse narode Jugoslavije.

Po pozdravnih govorih je krenila štafeta v Mojstrano, kjer se je združila s triglavsko štafeto in nadaljevala pot po naši domovini. Letos je prvič prispela zamejska štafeta in naša želja je, da postane tradicionalna, saj bo povezovala delavce z domovino.

Janko Kersnik
osnovna šola Mojstrana

EKIPA ELANA ZMAGOVALEC HOKEJSKEGA TROBOJA

V soboto, 29. marca je bilo na ledeni ploskvi Podmežaklje hokejsko srečanje mladih delavcev iz treh delovnih kolektivov in sicer Verige Lesce, Elana Begunje in železarne Jesenice. Srečanje je organizirala komisija za šport in rekreacijo pri tovarniški konferenci ZSMS Železarne.

Zmagovalec srečanja je postala ekipa Elana, ki je premagala oba nasprotnika in sicer ekipo Verige z rezultatom 8:0 in ekipo Železarne 2:1. Ekipa mladih železarjev je premagala hokejiste Verige z rezultatom 7:3 in tako osvojila drugo mesto. JR

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

12. aprila domači barvni film KEKČEVE UKANE, v režiji Jože Gale, v gl. vlogi Zlatko Krasnič, ob 15. uri.

Ogled filma je za člane ježkovskega kluba brezplačen, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

12. in 13. aprila amer. barvni film POLETNE ŽELJE — ZIMSKE SANJE, v režiji Gilbert Cates, v gl. vlogi Joanne Woodward, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. aprila italij. barvni film TIHI MAŠČEVALEC, v režiji Guido Celano, v gl. vlogi Edmond Purdon, ob 17. in 19. uri.

16. aprila angl. CS barvni film DOBRO DELO V ITALIJI, v režiji Peter Collinson, v gl. vlogi Michael Caine, ob 17. in 19. uri.

17. aprila zaprtlo!
18. aprila amer. CS barvni film MOZ, KI JE LJUBIL CAT DANCING, v režiji Richard C. Sarafian, v gl. vlogi Bur Reynolds, ob 17. in 19. uri.

19. aprila amer. barvni film DIVJA DEŽELA, v režiji Robert Potten, v gl. vlogi Steve Forrest, ob 15. uri.

19. in 20. aprila jap. barvni vojni film BITKA ZA OKINAWO, v režiji Kihachi Okamoto, v gl. vlogi Keiju Kobayashi, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

12. in 13. aprila italij. barvni film TIHI MAŠČEVALEC, ob 18. in 20. uri.

13. aprila dom. barvni film KEKČEVE UKANE, ob 10. uri.

14. in 15. aprila amer. barvni film POLETNE ŽELJE — ZIMSKE SANJE, ob 18. in 20. uri.

16. aprila zaprtlo!

17. aprila amer. barvni film UBIJTE CHARLEYA VARRICHA, ob 18. in 20. uri.

18. aprila angl. CS barvni film DOBRO DELO V ITALIJI, ob 18. in 20. uri.

19. in 20. aprila amer. barvni film TEXAS EKSPRES, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

12. aprila amer. barvni film KARANJE JOHNES.

13. aprila amer. barvni film UBIJTE CHARLEYA VARRICHA.

16. aprila italij. barvni film POLETNE ŽELJE — ZIMSKE SANJE.

Kino DOVJE MOJSTRANA

12. aprila amer. CS barvni film LJUBIMEC VELIKEGA STILA.

13. aprila amer. barvni film KARANJE JOHNES.

19. aprila italij. barvni film TIHI MAŠČEVALEC.

Gledališče

SOBOTA, 12. aprila ob 19.30 uri
A.E. Greidanus: HODL DE BODL — komedija — režija: Vera Smukavec, scena Jože Bedič — za izven;
NEDELJA, 13. aprila ob 19.30 uri
A.E. Greidanus: HODL DE BODL — komedija — za izven.

OBVESTILO

Vse prebivalce na območju krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela obveščamo, da so od 1. aprila dalje v pisarni krajevne skupnosti uradne ure:

- v ponedeljek ob 16. do 18 ure
- v torek ob 16. do 18. ure
- v četrtek ob 16. do 18. ure

V navedenih dneh boste lahko uredili vse potrebno in prejeli informacije.

Svet krajevne skupnosti
Javornik-Koroška Bela

OBVESTILO VRTIČKARJEM

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela obvešča vse najemnike vrtičkov, prav tako tudi najemnike zemljišča na Pristavi, da poravnajo najemnino za leto 1975 v mesecu aprilu.

Najemnino lahko poravnate vsak ponedeljek, torek in četrtek ob 16. do 18. ure.

Vseh tistih, ki najemnino ne bodo poravnali v predvidenem roku, bomo vrtičke oziroma zemljišče oddali drugim interesantom.

AMD Jesenice vabi vse svoje člane na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki bo v petek, 25. aprila ob 18.30 v spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah. Obenem obveščamo vse člane, da je statut društva na vpogled v društveni pisarni vsak dan od 16. do 18. ure.

PONOVO OBVESTILO

Društvo rejcev Jesenice ponovno obvešča svoje članstvo in ostalo javnost, da smo vsem naročnikom pripeljali, 27. marca 1.041 kokoši, enajstmesečne dve do tri kilograme težke in s 50-odstotno nesnostjo. Vsi so bili s pošiljko zadovoljni. Društvo na željo mnogih ponovno sprejema nova naročila do 15. aprila, pod pogoji, ki so bili objavljeni v Železarju, 20. marca.

Dobava bo že 16. aprila po 12. uri.

PROSTO DELOVNO MESTO

Planinsko društvo Jesenice razpisuje prosto delovno mesto finančnega knjigovodje za nedoločen čas s skrajšanim delovnim časom. V postev pridejo tudi upokojeneci. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj.

ISČEMO HIŠNIKA

Svet delovne skupnosti TOZD osnovna šola Prežihov Voranc na Jesenicah razpisuje prosto delovno mesto hišnika s polovičnim delovnim časom.

Pogoj: kvalificiran delavec, lahko upokojenec. Hišnik ne opravlja dela kurjača.

Rok prijave 15 dni po objavi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame, prababice, sestre in tete

IVANE VOGRIN, roj. Novak

ALBINE AŽMAN

po domače Menčeve mame

se iskreno zahvaljujemo vsem dobrih sosedom, prijateljem in znanec, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nudili dragoceno pomoč.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Markežu, dr. Ogrinovi in osebju internega oddelka bolnice Jesenice ter dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje.

Prav tako se toplo zahvaljujemo njenim dobrih sodelavkam iz kuhinje bolnice Jesenice, vsem za darovane vence in cvetje, izraženo ustno ali pismeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: hčerke Minka, Jožica in Pavla z družinami

ŽALUJOČI: sin Karl z ženo, vnukinja Vlasta z družino, Draga in Mojca

OBISK VLASTIMILA BUBNIKA
NA JESENICAH

Pred nedavnim je na Jesenicah gostovalo mladinsko moštvo ZKL Brno, ki je odigralo dve tekmi z mladinskim moštvom Jesenice. Z ekipo Brna je prišel tudi njihov trener Vlastimil Bubnik, sicer eden izmed najboljših hokejistov Čehoslovaške, ki bo najverjetneje prevzel dolžnost glavnega trenerja jeseniških hokejistov v naslednji sezoni.

Z Vlastimilom Bubnikom smo se enkrat že pogovarjali in sicer meseca decembra v Brnu, ko so jeseniški mladinci nastopili na mednarodnem turnirju. Nedaven obisk na Jesenicah pa smo izkoristili in izvedeli nekaj več o načinu treninga Vlastimila Bubnika z jeseniškimi hokejisti. Takoj naj povemo tudi to, da je s strani HD Jesenice in hokejske zveze Jugoslavije vse urejeno za prihod Bubnika na Jesenice, še zadnji korak pa mora napraviti hokejska zveza Čehoslovaške, ki kot smo slišali temu ne nasprotuje.

V pogovoru s trenerjem Bubnikom, ki je v svoji športni karieri 15-krat nastopil za hokejsko reprezentanco svoje dežele, smo zvedeli, da bo s treningom najboljših jeseniških hokejistov začel že 15. maja. Po besedah je v njegovem delu ena glavnih nalog, da igralec v poletnih mesecih dobi čim več fizične kondicije, kajti to je osnova za dobro in učinkovito igranje na ledu. Ko je najprej govoril o mladem kadru jeseniškega hokeja, ki ga je videl tako v Brnu — meseca decembra lanskega leta — ter prejšnji teden na Jesenicah, je ugotovil, da mladi igralci drsajo precej počasi, da je njihov koncept igre zastarel in ne učinkovit, največja hiba pa je igra v obrambi. Kljub tem pomanjkljivostim pa je mnenja, da ima jeseniški hokej precej mladih nadarjenih igralcev, ki bi z resnim delom lahko postali zelo dobri hokejisti.

Bubnik nas je zlasti opozoril na disciplino, ki jo bo zahteval od vsakega hokejista ne glede na to, ali je to starejši igralec, ali pa mlajši in neizkušenejši. Disciplinarnost in resnost pri delu, kot je dejal, sta zanj dva

poglavitna pogoja brez katerih ni uspehov. Po njegovih besedah v moštvo ne bodo mogli igrati neresni in nedisciplinirani igralci ter hokejisti, ki ne bodo v poletnih mesecih nabrali dovolj kondicije, predvsem pa hitrosti in moči. Za delo v poletnih mesecih bo potreboval pomoč enega ali dveh domačih trenerjev, ker bo pripravil poseben program kondicijskih priprav, ki jih uporabljajo vsa prvoligaška moštva na Čehoslovaškem.

Po kondicijskih pripravah v poletnih mesecih bo prvo moštvo Jesenic odšlo na tridesetdnevne priprave na ledu in sicer na Čehoslovaško. Sele po teh pripravah in številnih prijateljskih tekmah v CSSR bo Bubnik določil krog kandidatov za prvo moštvo. Glede same spremembe sistema igre, je bil mnenja, da bo potrebno postopno uvajanje nekaterih elementov čehoslovaške hokejske šole, kajti prehiter prehod na drug način igre bi lahko povzročil velike težave in neuspeh. Glede uvajanja novega načina in sistema igre je dejal, da bo to možno lažje izvesti pri mlajših hokejistih, kjer bodo začeli s povsem novim načinom šolanja, program pa bo pripravil Bubnik. Nasplošno je menil, da bo njegov prihod na Jesenice uspešen le takrat, če se bo začelo z enotnim treniranjem od pionirskega do članskega moštva. Za vpeljevanje čehoslovaške hokejske šole pa bo še posebej skrbel, saj bo poleg priprav načrtov za treninge vseh jeseniških moštev, skrbel tudi za uspešno izvajanje in treninge teh ekip.

Povedal je tudi, da se zaveda, da je prevzel zelo odgovorno nalogo, kajti jeseniški ljubitelji hokeja bodo od njega pričakovali vrnitev naslova državnega prvaka v Podmežakljo, vendar pa je zagotovil, da je to možno doseči le s trdim, požrtvovalnim in discipliniranim delom. Prav zaradi tega pri njem ne bo nikakršnega popuščanja, kajti voljan je le resno delati.

D.

Odbojka

USPEH NA MEDNARODNEM TURNIRJU
V NOVI GORICI

Z malo več prizadevnosti in športne sreče bi jeseniške odbojkarice na I. mednarodnem turnirju za pokal Nove gorice, lahko osvojile tudi prvo mesto. Na tem turnirju so sodelovale ekipe: OK Breg iz Doline pri Trstu in Corridoni iz Redipuglie (člana III. italijanske odbojbarske lige), domači Merkur in OK Jesenice.

Jesenice so s svojimi nasprotnicami igrale: Breg 2:1, Jesenice: Merkur 2:0, Jesenice: Corridoni 2:1.

Končni vrstni red: 1. Breg, 2. Jesenice, 3. Corridoni 4. Merkur.

ZAČETEK II. REPUBLIŠKE LIGE
ZA ČLANICE

Že jeseni 1974 je odbojbarska zveza Slovenije ustanovila II. ligo za odbojkarice. Vanjo so se vključile ekipe Kamnika, Kočevja, Bohinja in Merkurja iz Nove Gorice. Letos pa so se tem ekipam priključile še ekipe Kopra, Forum iz Ljubljane in SSD Kovinar Jesenice.

Tekmovanje v tej ligi bo potekalo v dveh skupinah, s tem, da eno skupino sestavljajo ekipe, ki so se vključile že jeseni, drugo skupino pa ekipe, ki so se priključile letos.

Razpored tekem je naslednji: 13.4. OK Forum Lj. — SSD Kovinar, 20.4. OK Koper — OK Forum Lj., 26.4. SSD Kovinar — OK Koper, 10.5. SSD Kovinar — OK Fo-

rum Lj., 18.5. OK Forum Lj. — SSD Kovinar, 24.5. OK Koper — SSD Kovinar.

Zmagovalca v posamezni skupini bosta med seboj odigrala dve tekmi, zmagovalec pa bo prvak II. lige.

Z vključitvijo dijakinj centra srednjih šol v redno tekmovalno v okviru II. lige, se je na Jesenicah povečala aktivna udeležba ženske mladine v športni dejavnosti. To je za mlade odbojkarice SSD Kovinar zelo pohvalno, kajti znano je, da igrajo in trenirajo v zelo nemogočih pogojih in v telovadnici, ki še zdaleč ne ustreza. Udeležbo v II. ligi je v celoti podprl tudi odbojbarski klub Jesenice.

RO

JESENICE :
POLSKAVA 3:0

Jesenice so v soboto gostili moštvo Polskave, katero so jeseni tesno premagali. Gostje so prispeli oslabljeni in zato niso predstavljali enakovrednega partnerja. Samo v prvem setu so nudili nekaj več odpora, medtem ko so v drugem in tretjem setu popolnoma odpovedali. Domačini so bili boljši v vseh elementih igre, tako v obrambi kot v napadu, posebno dobro pa je deloval blok.

Za domačine so nastopili: Divjak, Kovač, Bergelj, Strnad, Rajgelj, Rössler, Erjavec.

Trenutno je lestvica nespremenjena. Še vedno vodita Sava in Jesenice z enakim številom točk, na tretjem mestu pa je ekipa Bleda. Naslednje kolo Jeseničani gostujejo v Novem mestu.

P.

MUROVA PRVAK
GORENJSKE

V trinajstem kolu gorenjske namiznoteniške lige so igralci Murove v svoji mini-hali na Murovi gostili ekipo Lesce.

Dvoboj ni bil posebno kvaliteten, ker je občutna kvaliteta razlika med obema ekipama, kar priča položaj na lestvici. Dvoboj so igralci Murove pričeli v nekoliko spremenjeni postavi kot v prejšnjih kolic. Tokrat je namesto Šranca zaigral Ivan Puc, nastopila pa sta še standardna igralca Ravnikar in Filipovič. Tako kot po navadi sta Filipovič in Ravnikar dosegla po dve zmagi, eno pa je prispeval Puc, kateremu je bil to prvi ligaški dvoboj.

S to zmago 5:1, so namiznoteniški igralci z Murove postali prvaki Gorenjske za letošnjo sezono in imajo tako v naslednji sezoni pravičo nastopati v drugi republiški ligi zahod.

Letošnje osvoje prvenstva, največji uspeh igralcev z Murove, odkar se z veliko ljubeznijo in volje ukvarjajo z namiznim tenišom. Za uspeh so zaslužni prav vsi igralci, prav tako pa tudi vodstvo kluba. Vsem tudi v naslednji sezoni v drugi ligi, kjer bo kvaliteta precej boljša, želimo veliko uspeha in tekmovalne sreče.

R.

PRVENSTVO
ŽELEZARNE

V prostorih TVD Partizan je bilo preteklo sredo odigrano tretje kolo prvenstva Železarne v namiznem tenisu. Med seboj so se pomerile ekipe štirih obratov in oddelkov. Doseženi so bili naslednji rezultati: strojno vzdrževanje: družbena prehrana 5:0; elektroodni obrati: valjarna bluming štekel 3:5; družbena prehrana: valjarna bluming štekel 1:5; elektroodni obrat: družbena prehrana 1:5; strojno vzdrževanje: elektroodni obrat 5:0; valjarna bluming štekel: strojno vzdrževanje 1:5.

V tretji skupini je bila najboljša ekipa strojnega vzdrževanja, ki je zbrala vseh šest točk, druga je bila ekipa valjarne bluming štekel s štirimi točkami, tretja pa ekipa družbene prehrane, ki je osvojila dve točki. Tudi iz te skupine sta že znana finalista za zaključni del prvenstva in sicer sta to ekipi strojnega vzdrževanja in valjarne bluming štekel.

V sredo, 16. aprila, bodo med seboj tekmoval ekipe, ki sestavljajo peto skupino in sicer po naslednjem razporedju: SEOP: skladiščne službe VET, martinarna: elektro vzdrževanje, skladiščne službe VET: martinarna, livarna: SEOP, martinarna: livarna, elektro vzdrževanje: skladiščne službe VET, livarna: elektro vzdrževanje, SEOP: martinarna, elektro vzdrževanje: SEOP in skladiščne službe VET: livarna. Začetek tekmovalja bo kot navadno ob 16. uri.

J.R.

Rokomet

NA ZAČETKU
PORAZ

Jeseniški rokometiški so v soboto, 5. aprila, gostovali v Novem mestu, kjer so se pomerili z istoimenskim moštvom. To je bila tekma drugega, spomladanskega kola v LCRL.

Jeseničani so odšli v Novo mesto boriti se za čim ugodnejši rezultat, kar bi jim kmalu tudi uspelo, če ne bi v zadnjem delu igre popustili.

Domači so prvi povedli, Jeseničani pa so izenačili in tudi povedli. Obe ekipi sta se menjavali v vodstvu do konca prvega polčasa, ki se je končal neodločeno — 8:8.

Jeseničani so drugi polčas pričeli dobro in povedli za dva zadetka — 10:9. Domači so izenačili in nato tudi povedli in to vodstvo postopno večali. Tekmo so zaslužno dobili igralci Novega mesta z 21:11.

V Novem mestu so Jeseničani igrali brez Šubica, aktivno pa je prenehal igrati Geršak, tako je bila ekipa, ki je nastopila pomlajena, oslabljena. Seveda pa oslabljenost oziroma pomlajenost ni opravičilo za poraz.

Jeseniški rokometiški že nekaj časa niso redno trenirali, predvsem zaradi nestalnega vremena (sneg in dež), ker igrišče za osnovno šolo ni bilo uporabno. Trenirali so le enkrat tedensko v telovadnici v Kranjski gori, kar pa je premalo za ekipo, ki se bori za obstanek v ligi.

V soboto, 12. aprila bodo Jeseničani zopet gostovali in to v Radečah, kjer se bodo pomerili z istoimensko ekipo. Upamo le, da se igralci zavedajo pomembnosti srečanja in da bodo zaigrali na vso moč. — tok

Nogometaši NK Lesce

Nogometaši NK Jesenice na nedeljski tekmi v Lescah

Smučanje

MLAJŠI PIONIRJI NA GOLTEH

REZULTATI

V nedeljo, 6. aprila so nastopili mlajši pionirji in pionirke na kategorizacijskem veleslalomu na Golteh. Na 650 metrov dolgi progi z 32 vratici se je pomerilo 36 pionirk in 78 pionirjev. Tekmovanje je precej slabo organiziral SD Izletnik iz Celja, udeležili pa so se ga tudi jeseniški pionirji. Proga je bila dosti zahtevna, strma in slabo utrjena, kar je bilo vzrok za precejšnje število odstopov. Pri pionirkah sta se najbolje odrezali Barbara Benedičič in Saška Vesek, pri pionirjih pa Bojan Kavčič, ki so zasedli solidna mesta.

Pionirke: 1. Metka Jerman — Olimpija 50,22, 2. Darja Zupančič — Olimpija 52,22, 3. Barbara Benedičič 52,28, 6. Saška Vesek 53,96, 12. Jelena Vilman 57,48 vse Jesenice. Diskvalificirani sta bili Nataša Čop in Mateja Rakovec.

Pionirji: 1. Tomaž Dornik — Olimpija 49,62, 5. Bojan Kavčič 52,26, 21. Roman Kavčič 57,74, 24. Rok Čelensnik 57,90 vsi Jesenice. Diskvalificiran je bil Aleš Podrekar.

— bef

KONČNO NA DOMAČEM SNEGU

Ko že nihče več ni pomislil na sneg, smo ga le dobili. Čeprav je po koledarju že pomlad, smo se vsi razveselili, da bomo vsaj nekaj dni uživali na domačem smučišču. Kar lepo število se nas je zbralo iz osnovne šole Mojstrana, ko smo teptali smučišče. Na koncu smo bili utrujeni, pa vendar veseli, da je pred nami nekaj dni zimskega veselja.

Prejšnji torek smo imeli športni dan. Priredili smo športno prvenstvo v veleslalomu. Na krajši progi so tekmovali učenci nižje stopnje, na daljši progi pa učenci višje stopnje. Vseh skupaj je bilo 85 tekmovalcev.

REZULTATI:

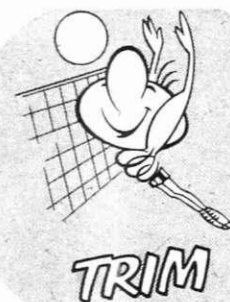
I. skupina: deklice: 1. Mateja Krznarič 1.05.0, 2. Romana Rabič 1.06.3;

Dečki: 1. Marko Volarič 50.9, 2. Jani Zajšek 58.6, 3. Matjaž Čebulj 1.01.2.

II. skupina: deklice: 1. Dijana Klinčev 52.3, 2. Suzana Vilman 1.01.6, 3. Nataša Gliha 1.01.7.

Dečki: 1. Klemen Šušteršič 50.9, 2. Ivo Šmid 52.8, 3. Iztok Klančnik 53.0.

Janko Kersnik
osn. š. Mojstrana

Nogomet

LESCE : JESENICE (ml) 0:0

V prvem kolu spomladanskega dela prvenstva TNZG za mladince, so jeseniški mladinci v nedeljo gostovali v Lescah, kjer so odigrali prvenstveno tekmo s tamkajšnjimi mladinci. Tekma se je končala z neodločnim rezultatom 0:0.

Na blatnem in z vodo prekritem igrišču moštvi nista mogli prikazati nogometa kakršnega smo od te tekme pričakovali, saj sta se obe moštvi skrbno pripravljali na pričetek prvenstva z istim namenom — Jeseničani, da bi obdržali vodilni položaj, Lesčani pa, da bi dosegli čim boljše uvrstitev.

Neodločen rezultat na tej tekmi je najbolj pravičen izid saj sta obe moštvi imeli po nekaj priložnosti za zadetek, katere pa, zaradi izredno težkega igrišča, niso mogli realizirati.

V soboto, 12. aprila gostje člansko moštvo v Predvoru, kjer bo odigralo prvenstveno tekmo s tamkajšnjimi nogometaši. Tekma bo ob 15. uri.

V nedeljo, 13. aprila pa igra mladinsko moštvo prvenstveno tekmo z moštvom Triglava iz Kranja. Tekma bo ob 10. uri v športnem parku v Podmežaklju.